

Analýza legislativního řešení dopadů revidované směrnice
o zbraních

Obsah

Úvod	3
1 Dopady revidované směrnice o zbraních	3
2 Budoucí právní úprava na úseku zbraní	4
2.1 Nový zákon o zbraních a střelivu	5
2.1.1 Okruhy věcných řešení	5
2.2 Nový zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely	53
2.2.1 Srovnání s některými zahraničními právními úpravami	55
2.2.2 Okruhy věcných řešení	61
2.2.3 Prováděcí právní předpisy	68
2.3 Nový zákon o munici	68
2.4 Doprovodný zákon	69
2.4.1 Zákon o ověřování střelných zbraní	70
2.4.2 Živnostenský zákon	70
2.4.3 Trestní zákoník	71
2.4.4 Zákon o správních poplatcích	74
2.4.5 Zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem	75
2.4.6 Zákon o obecní policii	84
2.4.7 Zákon o České národní bance	85
2.4.8 Zákon č. 228/2005 Sb.	85
2.4.9 Zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem	87
2.4.10 Zákon o Policii ČR	87
2.4.11 Kompetenční zákon	87
3 Náklady a přínosy navrhovaných změn	88
4 Harmonogram legislativního postupu s přihlédnutím k žalobě na neplatnost revidující směrnice	88
Příloha č. 1 – Hlavní části zbraní	90
Příloha č. 2 – Kategorie zbraní	111
Příloha č. 3 – Provedení zbrojních dokladů	151

Úvod

Svým usnesením č. 443 ze dne 14. června 2017 uložila vláda České republiky ministru vnitra zpracovat a v termínu do 31. srpna 2017 vládě předložit analýzu legislativního řešení dopadů směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (dále jen „Analýza“). Tato Analýza je současně zpracována při zohlednění postupu řízení ve věci žaloby České republiky k Soudnímu dvoru Evropské unie na neplatnost směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (dále jen „žaloba na neplatnost revidující směrnice“).

Tato Analýza přistupuje k problematice právní úpravy nakládání se zbraněmi v civilní sféře komplexně. Ačkoli se tento přístup může zdát jako jdoucí nad rámec prosté analýzy možností transpozice směrnice, je třeba zdůraznit, že změna této právní úpravy vyvolaná nutností implementovat směrnici je ze své podstaty komplexní a bylo by zásadně nedůsledné a nedostatečné zabývat se pouze formální transpozicí jednotlivých ustanovení směrnice (tj. převzetím, resp. promítnutím jejího textu). Rovněž právní úprava, která nepředstavuje přímé promítnutí konkrétních ustanovení směrnice je tímto výchozím harmonizačním předpisem Evropské unie do značné míry ovlivněna a musí na ni tím či oním (dále pokud možno vysvětlovaným) způsobem reagovat. Pokud pak má již být v návaznosti na směrnici přijata zcela nová právní úprava oblasti nakládání se zbraněmi v civilní sféře, jeví se jako nevyhnutelné analyzovat rovněž efektivnost, srozumitelnost, systematickosti a celkovou vhodnost existujících právních norem s ohledem na jejich skutečné praktické uplatňování.

1 Dopady revidované směrnice o zbraních

Dopady směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (dále jen „revidující směrnice“ nebo též „pozměňující směrnice“) byly podrobně uvedeny v příloze č. 1 k usnesení vlády č. 443. Bližší kvantifikace těchto dopadů včetně vyčíslení nákladů a přínosů v kritické míře odvisí od konkrétní podoby implementace směrnice a budou zpracovány až v rámci Hodnocení dopadů regulace, které bude obsaženo v důvodových zprávách k příslušným národním implementačním předpisům. V rámci této Analýzy jsou v části rozebírající možnosti budoucího vnitrostátního legislativního řešení dále komplexněji rozebrány dopady směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/51/ES a revidující směrnice (dále jen

„směrnice“), tedy tohoto základního evropského harmonizačního předpisu v oblasti nakládání s civilními zbraněmi a střelivem v jeho úplném znění.

2 Budoucí právní úprava na úseku zbraní

Tato Analýza vychází z výchozího zhodnocení stávající situace a možností jejího legislativního řešení, které bylo provedeno v části 5) „Zhodnocení přijaté revize směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní a nástin dalšího postupu České republiky včetně podání žaloby k Soudnímu dvoru Evropské unie“, schváleného usnesením vlády č. 443 ze dne 14. června 2017. Na základě závěrů tohoto materiálu, s nimiž se lze jednoznačně ztotožnit, by měla budoucí právní úprava v oblasti nakládání se zbraněmi být znatelně strukturovanější ve srovnání se stávající právní úpravou, která je v zásadě koncentrována do zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „dosavadní zákon o zbraních“), zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a podzákonných právních předpisů vydaných k jejich provedení.

Budoucí legislativní rámec, který je dále touto Analýzou rozpracován, by tak měl zahrnout:

- nový zákon o zbraních, který bude z větší části provádět implementaci směrnice a bude představovat základní obecný právní předpis v oblasti nakládání se zbraněmi v civilní sféře v České republice; tento zákon nahradí dosavadní zákon o zbraních,
- nový zákon o nakládání s municí, který vyčlení koncepčně novou právní úpravu nakládání s municí do samostatného zákona,
- nový zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely, který bude představovat svého druhu legislativní „nadstavbu“ vůči novému zákonu o zbraních a bude upravovat nakládání se zbraněmi v případech majících vztah k bezpečnostní oblasti, přičemž bude současně důsledně zakazovat a postihovat jakékoli zneužití zbraní či protiprávní osobování si účasti na zajišťování bezpečnosti České republiky,
- doprovodný zákon současně provede některé důležité změny dalších zákonů,
- oproti současnému již takřka nepřehlednému stavu by měl být výrazně zjednodušen a zpřehledněn systém prováděcích právních předpisů v dané oblasti.

2.1 Nový zákon o zbraních a střelivu

Nový zákon o zbraních bude základním a obecným právním předpisem upravujícím nakládání se zbraněmi v České republice, a to zejména v civilní sféře, byť oproti dosavadnímu zákonu o zbraních se nově počítá i s větší extenzí jeho působnosti na některé orgány veřejné moci (s výjimkou veřejnoprávních entit, které z jeho působnosti budou vyloučeny způsobem obdobným § 1 odst. 2 dosavadního zákona o zbraních). Tento zákon rovněž bude z převážné části provádět implementaci směrnice, jakož i prováděcích aktů a aktů v přenesené působnosti vydaných na jejím základě (implementační problematika, která nebude obsažena v novém zákoně o zbraních, bude promítnuta do jiných právních předpisů, zejména pak do právní úpravy v oblasti ověřování střelných zbraní a střeliva). Následující kapitola je rozčleněna na subkapitoly týkající se normativních oblastí vyplývajících ze směrnice („implementační problematika“), subkapitoly vyhodnocující oblasti právní úpravy, které představují národní právní úpravu jdoucí nad rámec minimálních požadavků směrnice („ostatní témata v oblasti nakládání se zbraněmi a střelivem relevantní z hlediska budoucí právní úpravy“), jakož i subkapitoly obsahující rozbor problematiky přechodných ustanovení nového zákona o zbraních a podzákoných předpisů, které bude k jeho provedení nezbytné přijmout.

2.1.1 Okruhy věcných řešení

Následující text analyzuje text směrnice stejně jako stávající právní úpravu v dosavadním zákoně o zbraních a rozebírá otázku přechodných ustanovení nového zákona o zbraních a právních předpisů, které by jej měly provádět. Z metodologického hlediska bylo k dané problematice přistoupeno veskrze holisticky a podle konkrétního relevantního kontextu je důraz kladen jak na právní rozměr daného problému, tak i případně na jeho faktické dopady nebo též technické aspekty. Tento přístup v této fázi analýzy slouží k vytvoření přehledu o dané problematice lépe než ryze juristický nebo naopak socioekonomický (RIA) přístup. V rámci přípravy příslušných legislativních návrhů bude standardně zpracováno jak Hodnocení dopadů regulace (RIA), tak i právní zhodnocení v podobě příslušných částí důvodových zpráv (přehledy dopadů jsou samozřejmě zpracovány již v této fázi a jsou k této Analýze přiloženy).

2.1.1.1 Implementační problematika

Následující text je členěn podle jednotlivých ustanovení směrnice a nijak tedy nepředjímá strukturu budoucího zákona. Úvodní ustanovení směrnice („recitály“) nejsou rozebrána samostatně a odkaz na ně je učiněn pouze v případě potřeby u příslušné problematiky

(článku směrnice). Pokud některé ustanovení směrnice neupravuje problematiku relevantní z hlediska implementace (např. čl. 17 obsahující ustanovení o přezkumu aplikace směrnice), není takové ustanovení dále v textu samostatně uvedeno.

Komentář uvedený u jednotlivých témat uvádí pouze základní formu řešení dané otázky. V rámci samotného nového zákona ovšem není vyloučeno, aby daná problematika nebyla řešena implicitně v rámci širěji (popř. detailněji) pojatého opatření (ustanovení) odvíjejícího se z hlediska směrnice od jejího čl. 3. Takovým případem komplexního řešení je typicky český institut zbrojního průkazu, pro jehož získání jsou na jedné straně stanoveny přísnější podmínky, než které směrnice předpokládá u kterékoli kategorie zbraní, a na druhé straně v sobě sdružuje systém posuzování a kontinuálního sledování požadavků a podmínek, které jinak směrnice vymezuje roztržštěným způsobem pro jednotlivé kategorie zbraní. V případě, že je celkové řešení daného problému již nyní (zejména s ohledem na osvědčenou dosavadní tuzemskou právní úpravu) jasné, je uvedeno konkrétněji, popřípadě je odkázáno na současnou právní úpravu coby na budoucí východisko.

Definice pojmů (čl. 1 směrnice)

Definice uvedené ve směrnici budou z převážné většiny přejaty do nové vnitrostátní právní úpravy. V některých případech se však jeví (jak z hlediska aplikace, tak ale i z hlediska dosažení cílů samotné směrnice) jako výhodnější pojmout některé definice obecněji. V tomto ohledu bude vycházeno zejména ze současné právní úpravy, která ve své Příloze, Části I a II zahrnuje osvědčené definice, které jsou se směrnicí (v dosavadním a v převážné většině případů i v jejím revidovaném znění) v souladu. Dále lze uvést stručný komentář k jednotlivým směrnicí definovaným pojmům:

„Palná zbraň“ – jako výhodnější se jeví definice obsažená v dosavadním zákoně o zbraních, která jednak navazuje na definici „střelné zbraně“ (mezi které se řadí i zbraně, na které se směrnice vůbec nevztahuje) a jednak je obecnější. Zákon by měl rovněž zahrnout podmínku „konvertovatelnosti“ určitého předmětu, který není považován za zbraň na (funkční a definici zbraně ve směrnici odpovídající) palnou zbraň. Tohoto by mohlo být dosaženo jednak stanovením podmínek pro úpravy mechanických a plynových (popř. jiných směrnicí nepodléhajících) zbraní na zbraně palné. A jednak lze uvažovat o stanovení požadavků na (určitý okruh) polotovarů zbraní, které již směrnicí podléhají, ale které ještě nejsou samy o sobě (bez dodatečných technických operací) použitelné jako zbraň anebo její hlavní část.

„Hlavní část“ – viz Příloha č. 1 této Analýzy.

„Střelivo“ – za střelivo bude v každém případě považován kompletní náboj. Pokud jde o komponenty střeliva, ponechává směrnice konkrétní vymezení na národním právu. Z hlediska budoucího zákona se jako nejvýhodnější přístup jeví nedefinovat střelný prach (bezvýmný a černý lovecký prach) ani zápalky jako střelivo, ale vždy je (například v případě požadavků na nabývání, přechovávání či evidenci) uvádět samostatně. Důvodem je rozdílná povaha těchto komponent, kdy např. střelný prach je třeba uvádět v hmotnostních (popř. objemových) jednotkách a z hlediska jeho zabezpečení je hlavní nikoli požadavek na zabránění jeho odcizení, ale prevence škod v případě jeho náhodného zahoření. Lze zvážit, zda by bylo vhodné do definice střeliva zahrnout střely, jejichž laborace do kompletního náboje by vedla ke klasifikaci daného střeliva coby střeliva kategorie A (zejména střely výbušné, zápalné, průbojné, svítící apod.).

„Poplašné a signální zbraně“ – definice obsažená ve směrnici není příliš vypovídající a konkrétnější definice těchto zbraní bude zřejmě vyplývat až z prováděcího nařízení Komise, které by mělo být do 14. září 2018 přijato na základě čl. 10a odst. 3 směrnice. Také teprve tento právní předpis zřejmě provede odlišení obou těchto druhů zbraní, které zatím směrnice definuje společně bez jakéhokoli rozlišení. Hlavní součástí definice těchto zbraní, z níž bude nutné v rámci přípravy implementace směrnice vycházet, je fakt, že jde o zbraně, které byly již od počátku vyrobeny jako zbraně určené pro cvičné střelivo nebo expanzní nábojky. V rámci budoucí tuzemské právní úpravy je nutné zvážit, zda připustit výrobu poplašných a signálních zbraní i pro cvičné střelivo (tj. cvičné výrobní provedení nábojů standardních „ostrých“ ráží) anebo nad rámec směrnice omezit okruh zbraní, které by mohly být považovány za poplašné a signální zbraně pouze na zbraně určené pro expanzní nábojky podle Tab. VIII TDCC C.I.P. Alternativně lze toto posouzení a návrh příslušné právní úpravy ponechat až na přijímání právního předpisu, který bude provádět adaptaci na výše uvedené prováděcí nařízení Komise.

„Salutní a akustické zbraně“ – tyto zbraně jsou v ČR doposud řazeny v naprosté většině (a to nad rámec dosavadní, ale i revidované směrnice) mezi zbraně kategorie A jakožto expanzní zbraně nedovoleného výrobního provedení. Definice obsažená ve směrnici se jeví jako dostatečná, přičemž jejím ústředním prvkem je podmínka, že jde o zbraně, které byly upraveny ze zbraní původně „ostrých“.

„Znehodnocené palné zbraně“ – tato definice obsažená ve směrnici je kritickým způsobem nejasná. Zejména není naprosto jasné, jakým způsobem se definice obsažená v čl. 1 vztahuje k požadavkům na znehodnocení zbraní, resp. „redeaktivaci“ již dříve znehodnocených zbraní upraveným v čl. 10b a zejména pak ve vztahu k uvedení znehodnocených zbraní v Příloze I v rámci vymezení kategorií zbraní (kategorie „C6“).

Přístup, který byl zvolen ve směrnici, lze považovat za ještě zásadně nejasnější, než již tak nepřilíhající podobu definice znehodnocené zbraně uvedené v dosavadním zákoně (a to na dvou místech – jednak v § 7 a jednak v Příloze). Významná bude příslušná definice v zákoně zejména s ohledem na zbraně znehodnocené před datem nabytí účinnosti prováděcího nařízení 2015/2403, tj. před 8. dubnem 2016. Ani v případě uznání dosavadních národních znehodnocovacích procedur podle čl. 10b odst. 4 směrnice nebude však v této otázce zcela jasno, neboť uznání bude směřovat pouze na národní standardy aplikovatelné těsně před nabytím účinnosti prováděcího nařízení. Přitom ale i v případě ještě dříve znehodnocených zbraní na ně bude na jedné straně možné vztáhnout definici „znehodnocené zbraně“, nebude relevantní je považovat za „palné zbraně“ podle čl. 1 odst. 1 směrnice, ale konečně nebude možné je v rámci kategorizace obsažené v Příloze I směrnice zařadit do žádné z kategorií zbraní. Na druhé straně se však jeví jako pramálo problematické podřadit tyto znehodnocené zbraně stejnému režimu jako znehodnocené zbraně v působnosti směrnice, neboť v každém případě půjde o zbraně podléhající ohlášení.

„Muzeum“ – plně odpovídající a použitelnou definici obsahuje již v současné době § 2 odst. 4 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jeví se jako optimální, aby nový zákon o zbraních nezaváděl novou definici tohoto pojmu a namísto toho jednoduše na zákon o ochraně sbírek muzejní povahy odkázal.

„Sběratel“ – definice obsažená ve směrnici v zásadě nepřináší nic nového z hlediska běžného porozumění pojmu „sběratel“ a navíc ponechává uznání určitých osob coby sběratelů na členských státech. Definice pojmu „sběratel“ se tak pro účely budoucí národní právní úpravy jeví jako nadbytečná. Příslušné podmínky, resp. účel udělení oprávnění pro sběratelskou činnost budou ovšem uvedeny u vymezení příslušné skupiny zbrojního průkazu, resp. zbrojní licence.

„Podnikatel v oboru zbraní“ – jako zcela odpovídající (a z hlediska zahrnutí zprostředkovatelů oproti směrnici přísnější) se jeví definice obsažená již v dosavadním zákoně o zbraních v § 2 odst. 2 písm. d).

„Zprostředkovatel“ – do budoucna je v novém zákoně o zbraních třeba považovat za zásadně vhodné udržet dosavadní koncepci, kdy i zprostředkovatelem může být toliko osoba, která je oprávněna provádět činnost podnikatele v oboru zbraní a střeliva. Odlišování zprostředkovatele od podnikatele v oboru zbraní („dealera“) ve směrnici, a to s ohledem na to, že zprostředkovatel obvykle s obchodovanými zbraněmi fyzicky nenakládá, a následné stanovování mírnějších požadavků na zprostředkovatele (např. pokud jde o ohlašování převodů zbraní) se nejeví z bezpečnostního hlediska jako vhodné.

„Nedovolená výroba“ – jediným účelem definice tohoto pojmu ve směrnici je návazná definice pojmu „sledování“, viz dále. Tento pojem se nejeví jako účelné do zákona o zbraních přejímat. S ohledem na jeho omezenou použitelnost by došlo spíše jen ke křížení tohoto pojmu s pojmy trestněprávními (zejm. nedovolené ozbrojování). Na druhé straně se jeví ale jako zásadně vhodné zvážit, nakolik by neměla být koncepce založená na nedovolené výrobě a nedovoleném obchodování promítnuta do trestního zákoníku, který zejména oblast nedovoleného obchodování s civilními zbraněmi (na rozdíl od zbraní spadajících pod definici vojenského materiálu) zcela opomíjí.

„Nedovolené obchodování“ – dtto jako v případě pojmu „nedovolená výroba“.

„Sledování“ – prostřednictvím tohoto pojmu se pouze v čl. 4 vymezuje účel vedení evidencí, a to jako informačního systému (data-filing system) vedeného státem, tak i údajů evidovaných podnikateli v oboru zbraní a střeliva. Zdá se proto jako pravděpodobné, že se jedná spíše o pojem, který je relevantní pouze ve vztahu k členskému státu, resp. může orgánům EU sloužit k posouzení toho, zda je příslušná evidence vedena v dostatečném rozsahu. Z hlediska předpisů vnitrostátního práva aplikovatelných na vedení příslušných evidencí se tento pojem navíc zdá jako nepřijatelně obecný, resp. nejednoznačný. Naopak obsah příslušných evidencí musí být stanoven taxativně s ohledem na konkrétní údaje o zbraní a jejím držiteli. Nezdá se proto jakkoli praktické pojem „sledování“ do nové právní úpravy přejímat.

„Bydliště“ – směrnice nově definuje, že za bydliště fyzické osoby se považuje adresa zapsaná v jejím oficiálním dokladu, zejména v dokladu totožnosti nebo v cestovním pasu. Z hlediska tuzemského zákona může mít toto ustanovení zásadní význam zejména z hlediska vyžadování souhlasu jiného členského státu s vydáním povolení podle čl. 7 odst. 1 směrnice. Fakticky se tak relativně významně zužuje okruh případů, kdy bude třeba tyto souhlasy požadovat. Tento postup bude v určitém okruhu případů rovněž zřejmě nahrazen výměnou informací podle čl. 13 odst. 4 směrnice.

„Evropský zbrojní pas“ – z hlediska vymezení evropského zbrojního pasu se ve směrnici v zásadě nic nemění. Určité změny jsou uvedeny až dále v případě změn čl. 12 směrnice.

Dosah implementace (působnost směrnice, čl. 2 směrnice)

Směrnice nemá vliv na vnitrostátní právní předpisy upravující nošení zbraní, lov nebo sportovní střelbu. Směrnice se použije jen na nabývání a držení palných zbraní.

Směrnice se podle čl. 2 odst. 2 nevztahuje rovněž na nabývání nebo držení palných zbraní a střeliva v souladu s vnitrostátními předpisy, pokud jde o ozbrojené síly, policii nebo orgány veřejné moci. Tuto výlukou bude nezbytné zohlednit jak v úvodním ustanovení nového zákona o zbraních, přičemž lze uvažovat o širším vynětí orgánů veřejné moci z působnosti zákona než je tomu v současné době. Naproti tomu však bude třeba zajistit určitou formu minimální regulace jiných orgánů veřejné moci (s výjimkou Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil, zpravodajských služeb a Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva). Tato regulace může být obsažena jak v novém zákoně o zbraních, tak eventuálně i v navazujícím zákoně o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely.

Směrnice se konečně nevztahuje ani na transfery vojenského materiálu prováděného podle směrnice 2009/43/ES. Toto ustanovení se vztahuje evidentně pouze k samotným transferům, nikoli k (fyzickému) nakládání se zbraněmi a střelivem na území členského státu, neboť tyto aspekty směrnice 2009/43/ES neupravuje. Na úrovni vnitrostátního práva je naopak nezbytné zajistit důslednou návaznost právních úprav navazujících na obě směrnice (tj. zákona o zbraních a zákona o zahraničním obchodu s vojenským materiálem).

Směrnice jako minimální standard (čl. 3 směrnice)

Směrnice explicitně sama umožňuje členským státům přijmout přísnější pravidla, než směrnice stanovuje, a to s výhradou oprávnění lovců, účastníků rekonstrukcí historických bitev a sportovců podle čl. 12 odst. 2. Česká republika tohoto ustanovení v řadě ohledů již v současné době využívá. Na druhé straně však využití tohoto ustanovení musí být vždy důsledně vedeno relevantními a reálnými bezpečnostními hledisky odůvodněnými úvahami.

Označování a registrace palných zbraní (čl. 4 odst. 1 až 2a směrnice)

Tato problematika bude patrně upravena z části v zákoně o zbraních a z části v zákoně o ověřování zbraní a střeliva (zejména pokud jde o označování zbraní). Z hlediska označování zbraní bude nezbytné vycházet v relevantních případech primárně z Úmluvy o vzájemném uznávání zkušebních značek na ručních palných zbraních (C.I.P.), jejíž je ČR signatářem (směrnice rovněž tuto možnost explicitně připouští).

Palné zbraně by měly být nově označeny a registrovány neprodleně po své výrobě či dovozu. Splnění těchto požadavků „neprodleně“ lze akceptovat v řádu dnů (v průběhu projednávání směrnice kupř. Finsko navrhovalo stanovit pevnou lhůtu 10 dnů, což bylo

odmítnuto s poukazem na to, že takovou lhůtu lze stále ještě považovat za „neprodlené“ splnění těchto požadavků).

Pokud jde o dovoz, vzniká povinnost označení zbraně okamžikem vstupu zbraně na území země dovozu; tato povinnost však evidentně vzniká pouze při dovozu zbraně z třetí země, naopak v případě zbraně registrované již na území jiného členského státu by tyto požadavky již měly být splněny v členském státu vývozu. V případě podnikatelů v oboru zbraní a střeliva bude třeba označovat zbraně předtím, než dojde k jejich prvnímu zavedení do evidence Centrálního registru zbraní (samozřejmě bude možné a vhodné příslušné označení zbraně primárně řešit již v zemi vývozu, zejména pak již přímo u výrobce). Pokud půjde o individuální dovoz zbraně, bude kontrola označení provedena v okamžiku registrace zbraně u policie.

V případě výroby je určení okamžiku vzniku povinnosti k označení zbraně komplikovanější. Zcela obecně a bezvýjimečné vymezení takového okamžiku (zejména bez odpovídajícího vymezení stadia polotovaru hlavní části zbraně) patrně možné není. Zřejmě je možné definice toliko nejzazšího okamžiku, a tím je jednoduše provedení poslední výrobní operace na zbraně, kterou přitom může být zejména označení zbraně, resp. její hlavní části předepsanými identifikačními údaji, resp. dokončení povrchové úpravy takové zbraně, resp. hlavní části. Je tedy vidět, že dodržení požadavku na označení zbraně neprodleně po její výrobě nebude vesměs problematické, byť fakticky se odehraje v opačném pořadí (označení bude provedeno ještě v rámci výroby).

Z hlediska registrace je třeba uvést, že pod pojem „registrace“ používaný směrnicí je možné podřadit jak registraci, tak i evidenci ve smyslu dosavadního zákona o zbraních (toto odlišení podle toho, zda daný držitel zbraně ji eviduje v Centrálním registru zbraní nebo je povinen provést její „registraci“, se jeví jako jednoznačně účelné zachovat i v budoucí tuzemské právní úpravě). Lze také poznamenat, že „registrace“ podle vnitrostátního práva se vztahuje v naprosté většině případů k převodům zbraní, které jsou již na území ČR evidovány (tj. „registrovány“ ve smyslu směrnice), jediným případem, na který se bude čl. 4 odst. 1 směrnice v případě registrace podle českého práva vztahovat, tak je individuální neobchodní dovoz zbraně. Již současné lhůty stanovované dosavadním zákonem o zbraních jak pro registraci (10 pracovních dní), tak i pro evidenci v Centrálním registru zbraní (2 dny) lze z hlediska směrnice považovat za akceptovatelné.

Ustanovení revidované směrnice o označování palných zbraní se nebudou aplikovat na zbraně, které jsou na území členského státu již registrovány. Nepředpokládá se tedy „doznačování“ zbraní, které již jsou v držení subjektů oprávněných se zbraněmi nakládat.

Z hlediska údajů označovaných na zbraní je třeba upozornit na čl. 4 odst. 4 písm. a) směrnice, který dodatečně uvádí, že označení na rámu nebo pouzdru závěru se považuje za samotné jedinečné označení zbraně (jde o tzv. pivotal marking). Pokud tedy je na ostatních částech zbraně uvedeno označení v užším rozsahu, než požaduje čl. 4 odst. 1 (např. není v daném případě možné uvést model zbraně, nebo je z důvodu velikosti dané hlavní části uvedeno jen výrobní číslo) považuje se značení na rámu nebo pouzdru závěru za klíčové.

Pro zbraně zvláštního historického významu směrnice umožňuje stanovit na národní úrovni odlišná pravidla. Je třeba poukázat, že se nejedná o „historické zbraně“, ale o zbraně „zvláštního historického významu“. Může jít tedy i o zbraně vyrobené po datu rozhodném pro posouzení zbraně jako historické, pokud jde o zbraně, které jsou např. spojeny s významnými událostmi, unikátní výrobní prototypy apod.

Zcela novým požadavkem, který doposud nebyl upraven ani v zákoně o zbraních, ani v zákoně o ověřování střelných zbraní je požadavek, aby zbraně, které jsou převáděny od subjektů, na něž se vztahuje výluka z působnosti směrnice uvedená v čl. 2 odst. 2, do trvalého civilního použití, byly označeny údaji umožňujícími identifikaci subjektu, od něhož byly zbraně (prvnímu civilnímu subjektu) převedeny.

System dohledu nad podnikateli v oboru zbraní a střeliva (čl. 4 odst. 3 směrnice)

V tomto případě lze dosavadní právní úpravu považovat, z hlediska revidované směrnice, za v zásadě dostatečnou. V případě, že bude zrušena podmínka podnikání v oblasti zbraní a střeliva v podobě koncese, lze s ohledem na požadavek kontroly „osobní a odborné bezúhonnosti a příslušné způsobilosti“ („*the private and professional integrity and of the relevant abilities*“) uvažovat o začlenění dalších požadavků na způsobilost podnikatele v oboru zbraní a střeliva přímo do zákona o zbraních. Tyto požadavky by však měly být formulovány podstatně více s ohledem na oblast zbraní a střeliva (požadavky na odbornou a jinou zvláštní způsobilost vyžadované v současné době v případě vydání koncese jsou na jedné straně značně volné a formální, pokud jde o odborné vzdělání, ale na druhé straně bezdůvodně limitující, pokud jde o požadavek odborné praxe).

Informační systém o palných zbraních (čl. 4 odst. 4 a 5 směrnice)

Již nyní je standardní evidovat změny kategorie zbraně (eviduje se celý životní cyklus zbraně), nově bude však patrně vhodné evidovat i charakter úpravy vedoucí ke změně její kategorie.

Bude nezbytné prodloužit období, po které budou údaje o zbraní v Centrálním registru zbraní evidovány. Směrnice stanovuje, že záznamy mohou být zničeny až po uplynutí 30 let od zničení zbraně. To ovšem v praxi znamená, že většina záznamů nebude moci být nikdy vymazána, a to zejména pokud jde o zbraně vyvezené (prakticky s jistotou lze říci, že tuzemské orgány se takřka nikdy nedozví o zničení zbraně vyvezené do třetí země), ale též kupř. zbraně ztracené či odcizené, zbraně, z nichž byl zhotoven řez atd. Směrnice rovněž poměrně restriktivně stanovuje, které orgány jsou oprávněny přistupovat k údajům o zbraních v určitých lhůtách po zničení těchto zbraní. Zřejmě bude však nezbytné se v tomto případě dle směrnice přidržel, neboť příslušné formulace (zejména, pokud jde o nakládání s osobními údaji evidovanými ve vazbě na zbraň) patrně nepřipouští odchýlení se národního práva, a to ani z hlediska aplikace čl. 3 směrnice. Národní právní úprava toliko konkrétně specifikuje orgány, které budou mít k těmto údajům přímý a nepřetržitý přístup.

Z hlediska evidence zbraní a transakcí podnikateli v oboru zbraní a střeliva Centrální registr zbraní splňuje již v současnosti požadavky revidované směrnice a naopak jde ještě dále. Směrnice umožňuje vést stále ještě jen oddělené evidence na jedné straně podnikatelem v oboru zbraní a střeliva a na druhé straně příslušným státním orgánem, přičemž podnikatel v tomto systému pouze státnímu orgánu pravidelně reportuje. Naproti tomu Centrální registr zbraní umožňuje podnikatelům v oboru zbraní a střeliva zadávat údaje přímo do státem vedené evidence, čímž je minimalizováno množství chyb v databázi a podnikatelé mají naopak k dispozici aktuální informace a efektivní nástroj např. pro ověření oprávnění kupujícího danou zbraň nabývat a držet.

Směrnice nadále obsahuje požadavek, aby členský stát měl kdykoli možnost zjistit majitele (držitele) zbraně. Tento požadavek je třeba vykládat poměrně široce, nikoli pouze jako povinnost vést v kterémkoli okamžiku v tomto ohledu aktuální údaje v informačním systému podle čl. 4 odst. 4 směrnice. Tento požadavek bude ovšem jen rámcově splnitelný, pokud jde o zbraně, na které se doposud směrnice nevztahovala (zejména znehodnocené zbraně a reprodukce historických zbraní). V tomto ohledu je třeba považovat za nevyhnutelné, aby nová právní úprava v případě těchto zcela nově evidovaných zbraní umožňovala zjednodušený systém evidence (resp. ohlašování, registrace). Tento zjednodušený systém by mohl zahrnovat například možnost on-line ohlášení bez nutnosti fyzického předložení zbraně, ohlášení prostřednictvím podnikatele v oboru zbraní a střeliva apod.

Obecné podmínky pro držení palných zbraní (čl. 4a a 5 směrnice)

Základním předpokladem pro držení zbraní kategorie A a B, jakož i zbraní zařazených mezi zbraně kategorie C podle směrnice 91/477/EHS ve znění směrnice 2008/51/ES bude i nadále zbrojní průkaz nebo zbrojní licence. V případě zbraní kategorie C ovšem směrnice umožňuje podmínit držení takové zbraně nikoli „licencí“, nýbrž „pouze“ zvláštním povolením. Takové povolení musí splňovat pouze základní podmínky uvedené v čl. 5 odst. 1 směrnice, těmito základními podmínkami jsou

- „řádný důvod“,
- minimální věk 18 let (pokud jde o vlastnictví zbraně prostřednictvím koupě),
- bezúhonnost.

Toliko v tomto rozsahu je třeba zajistit ověření způsobilosti v případě držitelů některých zbraní nově zařazených do kategorie C (znehodnocené zbraně, reprodukce historických zbraní na principu doutnákových, kolečkových, křesadlových a perkusních zámkových systémů).

Pokud jde o podmínku zdravotní způsobilosti včetně ověření psychického zdraví, je právní úprava směrnice poněkud nepřehledná. Čl. 5 odst. 2 stanovuje povinnost členského státu mít zaveden „monitorovací systém“, jehož účelem je sledování podmínek, které mají držitelé zbraní splňovat, ale rovněž „aby byly mimo jiné zhodnoceny příslušné lékařské a psychologické informace“. Toto ustanovení je nutno vykládat poměrně restriktivně s ohledem na úvodní ustanovení (recitál) č. 11. Především je třeba poukázat na fakt, že zatímco text ustanovení čl. 5 odst. 2 hovoří pouze o „zhodnocení příslušných lékařských a psychologických informací“ (což odpovídá spíše než požadavku na zdravotní způsobilost ve smyslu tuzemské právní úpravy pouze postupu podle § 20a odst. 1 a 2 dosavadního zákona o zbraních), to, zda by měl být zaveden požadavek na zdravotní způsobilost jako takovou včetně předchozího zdravotního či psychiatrického vyšetření, ponechává směrnice plně na rozhodnutí členského státu.

V tomto ohledu lze uvést, že v případě výše zmíněných některých nově evidovaných zbraní kategorie C nelze zřejmě na předchozím vyšetření trvat a jako zcela dostačující se jeví systém varování zavedený v § 20a odst. 1 a 2 dosavadního zákona o zbraních již v současné době pro držitele zbrojního průkazu. Tyto postupy se v případě těchto zbraní jeví i samotné jako více než dostatečné, přičemž na ně mohou v relevantních případech navazovat i značně efektivní nástroje v podobě zajištění zbraní policií apod. Pokud jde

naproti tomu o držitele zbrojních průkazů, jeví se jako optimální zachovat systém zavedený zákonem č. 229/2016 Sb. Aktuální česká právní úprava je vystavěna na obligatorním lékařském vyšetření s možností zacíleného hloubkového přezkoumání duševního zdraví osoby. Tento systém se jeví jako zdaleka nejefektivnější a současně plně vyhovuje požadavkům revidované směrnice.

Zabezpečení uložených palných zbraní (čl. 5a směrnice)

Směrnice nově zakotvuje minimální obecné požadavky pro zabezpečení uložených zbraní a střeliva. Tuzemská právní úprava zabezpečení zbraní a střeliva tyto nové požadavky bezesbytku naplňuje již v současné době a není na ní z technického pohledu v zásadě nutné nic měnit.

Distanční smlouvy o nabytí palné zbraně (čl. 5b směrnice)

Směrnice novým způsobem upravuje toliko uzavírání distančních smluv, tedy spotřebitelských smluv podle čl. 2 odst. 7 směrnice 2011/83/EU. Jinými slovy, jde o smlouvy uzavřené „mezi obchodníkem a spotřebitelem v rámci organizovaného systému prodeje či poskytování služeb na dálku bez současné fyzické přítomnosti obchodníka a spotřebitele s výhradním použitím jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku až do okamžiku uzavření smlouvy, včetně tohoto okamžiku“. Nejedná se tedy ani o jiné typy spotřebitelských smluv v působnosti směrnice 2011/83/EU (např. smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory). Toto téma bylo silně traktováno některými, co do rozlohy velkými a řídčeji osídlenými státy (např. Finskem), kde běžně dochází k zakoupení zbraně v e-shopu či podle katalogu a její doručení je realizováno běžnou poštovní službou (popř. přes jiného prostředníka, který má zrovna do dané lokality cestu). V České republice není tento způsob aktuálním tématem a již na základě dosavadního zákona by byl možný jen v případě, že by subjekt realizující doručení zbraně byl sám držitelem příslušného oprávnění dle zákona o zbraních [v případě, že by se jednalo o držitele zbrojní licence, jednalo by se o situaci dle čl. 5b písm. a), pokud by se jednalo o držitele zbrojního průkazu, musel by si tento nechat danou zbraň nejdříve zaregistrovat na vlastní jméno a následně by k přeregistraci došlo prostřednictvím příslušného útvaru policie, tedy způsobem uvedeným v čl. 5b písm. b) směrnice]. Ačkoli není tedy nabytí zbraní prostřednictvím distančních smluv v ČR prováděno, již stávající právní rámec umožňuje aplikovat pravidla zavedená revidovanou směrnicí.

Zakázané palné zbraně a výjimky (čl. 6 směrnice)

Odst. 1

Směrnice nově explicitně požaduje, aby „palné zbraně, hlavní části a střelivo, které byly drženy protiprávně v rozporu s tímto zákazem, byly zabaveny“. Tento požadavek v zásadě konkretizuje obecné ustanovení čl. 6 Protokolu proti nedovolené výrobě střelných zbraní, jejich součástí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi doplňujícím Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (č. 76/2013 Sb. m. s.). Tuzemská právní úprava takovýto postup zcela standardně umožňuje v rámci institutů propadnutí nebo zabrání zbraně, přičemž nový přestupkový zákon (viz § 48 odst. 3) dále možnost propadnutí zbraně rozšířil v tom ohledu, že není již nezbytné vyhodnocovat cenu zbraně, pokud jsou dány relevantní důvody s ohledem na bezpečnost. Na druhé straně uvedené ustanovení nedopadá např. na specifické případy, které zcela standardně umožňují i mezinárodněprávní instrumenty využívané v rámci rámce vytvářeného Organizací spojených národů (například tzv. zbraňové amnestie, kdy se ovšem předpokládá spolu se zánikem trestnosti splnění administrativních požadavků pro držení určitého druhu zbraně ex post).

Odst. 2

Směrnice zakotvuje možnost vydávat ve výjimečných případech povolení (výjimky) též pro držení zbraní kategorie A. Nejobecnější takovou výjimkou je nepřiliš sourodé ustanovení čl. 6 odst. 2, které umožňuje členskému státu vydávat výjimky pro účely:

- a) ochrany bezpečnosti kritické infrastruktury, obchodní dopravy, konvojů vysoké hodnoty nebo (bezpečnostně) citlivých prostor,
- b) národní obrany,
- c) vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické.

V případě ad a) jde o dílčí účely, které zastřešuje problematika vnitřní bezpečnosti. V případě ad b) jde o systémy dobrovolného vojenského výcviku (domobrany), vycházející z aktuální praxe v členských státech typu Finska (naopak kupř. pobaltské státy vyjímají své domobranecké a rezervistické organizace zcela z působnosti směrnice na základě čl. 2 odst. 2), Švýcarska apod. V případě ad c) jde kupř. o držení zbraní pro filmové či divadelní účely, nebo pro potřeby rekonstrukcí historických událostí, pro studijní a výzkumné účely atd.

Ve všech případech je vydání výjimek podle čl. 6 odst. 2 směrnice dále podmíněno:

- posouzením každého jednotlivého případu (tzn. oproti zbraním kategorie B nelze udělit blokové povolení, nebo povolení omezené pouze časově, ale musí být posuzován případ nabytí jednotlivé zbraně),
- výjimečným vydáváním (význam této podmínky není jasný, kupř. Finsko již avizovalo vydání přibližně 400,000 takovýchto povolení),
- náležitým odůvodněním [zde však nelze postupovat v zásadě jinak, než vycházet z toho, zda daná osoba skutečně provozuje činnost uvedenou ad a) až c) výše, a danou zbraň pro tuto činnost potřebuje],
- vydání takového povolení nesmí být v rozporu s veřejnou bezpečností a s veřejným pořádkem (z tohoto hlediska lze rovněž konkrétně posuzovat, o jakou zbraň kategorie A se bude v určitém případě jednat, přičemž jinak bude zřejmě posuzován případ žádosti o výjimku pro držení zbraně plně automatické, nebo naopak samonabíjecí, která byla podle dřívějšího znění směrnice zařazena mezi zbraně kategorie B).

Možnost vydávat výjimky pro tuto oblast by měla být v budoucím zákoně zakotvena, přičemž by však náročnost přezkumu zejména z hlediska konfliktu vydání příslušného povolení s veřejným pořádkem či bezpečností měla být odlišena podle toho, o jaké konkrétní zbraně se v daném případě jedná. Zejména s ohledem na kategorie „A5“, „A6“, „A7“ a „A8“ lze za přiměřený považovat spíše přístup založený na možnosti odmítnout (při splnění ostatních podmínek, zejména z hlediska účelu arobovaného směrnicí) vydání daného povolení pouze v případě prokazatelného rizika hrozícího ze strany žadatele. Naopak v případě jiných zbraní kategorie A (ve smyslu směrnice) lze s ohledem na vyšší účinnost takových zbraní či střeliva připustit nepochybně vyšší míru rozhodovací diskrece ze strany správního orgánu, a to především v rámci zvýšeného důrazu na princip předběžné opatrnosti.

Odst. 3

Směrnice nově zakotvuje možnost vydávání specifických povolení (výjimek) za účelem sběratelství ve vztahu ke zbraním kategorie A. Obecné podmínky udělení takovýchto povolení se výrazněji neliší od již stávající právní úpravy platné v ČR (včetně vyloučení možnosti zabezpečení zbraní kategorie A, byť i jen v počtu do 2 kusů, jiným vhodným způsobem). Na druhé straně však směrnice zavádí požadavek možnosti identifikace nositelů takovýchto povolení v rámci národního informačního systému podle čl. 4 směrnice. Tento požadavek lze v rámci implementace (a s dalšími pozitivními dopady a celkovým zjednodušením právní úpravy) realizovat tak, že samostatná skupina zbrojního průkazu pro účely sběratelství bude zachována právě jen toliko pro sběratelství zbraní kategorie A,

příčemž pro potřeby sběratelství zbraní podléhajících registraci jiných kategorií bude plně dostačovat zbrojní průkaz obecnější skupiny určené pro realizaci zájmové činnosti. Naproti tomu zbrojní průkaz pro účely sběratelství zbraní kategorie A by měl být nově podmíněn přísnějšími požadavky (včetně např. předložení sběratelského plánu či záměru).

Požadavek na vedení evidence zbraní kategorie A náležejících do sbírky je v případě tuzemského systému evidence zbraní nadbytečný a v zásadě plně postačí umožnění náhledu na zbraně registrované na danou osobu (obdobu náhledové záznamní knihy podle aktuální právní úpravy).

Odst. 4

Oprávnění nakládat se zbraněmi kategorie A licencovanými podnikateli v oboru zbraní a střeliva je ve směrnici formulován velmi obecně a v zásadě umožňuje plně zachovat stávající přístup dosavadního zákona o zbraních k povolování nakládání se zbraněmi kategorie A podnikatelskými subjekty.

Odst. 5

Možnost udělovat povolení (výjimky) pro potřeby muzejnictví je opět ve směrnici stanovena pouze vágně a umožní v podstatě zachovat stávající přístup, kdy muzea (nespadající mezi subjekty vyloučené z působnosti směrnice, jako jsou např. muzea zřizovaná orgány veřejné moci či územními samosprávnými celky) musejí ke své činnosti disponovat zbrojní licencí. Na druhé straně bude ovšem muset nová právní úprava promítnout nový požadavek směrnice (viz čl. 1) na přístupnost muzejní sbírky zbraní či střeliva veřejnosti.

Odst. 6

Nový okruh tzv. sportovních výjimek si v nové právní úpravě vyžádá zejména zakotvení postupu uznání (úředně uznaných) „sportovně střeleckých organizací dotčeného členského státu nebo mezinárodně úředně uznaných sportovně střeleckých svazů“. V tomto ohledu se bude jednat o zcela nový postup, který s ohledem na charakter střeleckého sportu bude muset být obsažen přímo v zákoně o zbraních. Současně bude zcela nezbytné podrobit tyto subjekty – s ohledem na skutečnost, že se budou de facto podílet na výkonu veřejné moci (tím, že budou vydávat potvrzení pro účely vydání povolení, resp. výjimky pro držení zbraně kategorie A) – důsledné veřejnoprávní kontrole. To platí zejména s ohledem na jejich vnitřní pravidla vztahující se na vydávání takovýchto dobrozdání (jeví se jako účelné, aby tato

pravidla byla stanovena formou vnitřního předpisu či statutu a poskytnuta příslušnému správnímu orgánu, popř. Ministerstvu vnitra). Případně pak také s ohledem na prokázání specifikací daného druhu samonabíjecí palné zbraně vyplývající z pravidel střelecké disciplíny uznané mezinárodně úředně uznaného sportovně střeleckého svazu.

Výjimky vyplývající z posledního pododstavce (tzv. švýcarská výjimka) nebude v současné době moci Česká republika využít s ohledem na zcela voluntaristický a arbitrární požadavek existence takového systému po dobu přinejmenším 50 let. Toto ustanovení je vzhledem ke skutečnosti, že např. Česká či Slovenská republika podobně jako pobaltské státy po takovouto dobu ani právně (a mezinárodněprávně) neexistují, otevřeně diskriminační a Česká republika se domáhá (mimo jiné také) jeho zrušení v rámci žaloby předložené Soudnímu dvoru Evropské unie.

Odst. 7

Směrnice zakotvuje požadavek pravidelného přezkoumávání povolení (výjimek) pro držení zbraní kategorie A (minimálně) každých 5 let. Tento požadavek souvisí též s požadavkem na přezkoumávání povolení pro držení zbraní kategorie B v identické lhůtě. V případě České republiky bude tento požadavek realizován ve dvou směrech, a to jednak přezkoumáním trváním podmínek platnosti zbrojního průkazu dané osoby a jednak pak ověřením splnění podmínek pro vydání výjimky, a to zejména s ohledem na trvání důvodu, pro který byla výjimka vydána.

Tento požadavek je ovšem evidentně nezbytné vztáhnout i na podnikatele v oboru zbraní a střeliva, přičemž však s ohledem na obecnost podmínek stanovených směrnicí se bude tento přezkum orientovat primárně na požadavky vycházející z národního právního řádu.

Zbraně kategorie B a povolení (čl. 7 směrnice)

Odst. 1 a 2

Tato ustanovení nedoznala v rámci revidované směrnice přímé změny. Na druhé straně však v případě odst. 1 druhého pododstavce bude nezbytné přizpůsobit praxi vyžadování těchto souhlasů jiných členských států jednak upřesněnému vymezení země pobytu osoby (viz čl. 1 odst. 2), a jednak posílenému způsobu výměny informací (čl. 13 odst. 4), který však bude teprve upraven v aktu v přenesené působnosti, který by měla Komise přijmout do 14. září 2018.

Odst. 3 a 4

Tato ustanovení byla opět zachována z předešlého znění směrnice a v zásadě upravují jen jednak formální možnost vydat povolení nabývat a držet palnou zbraň kategorie B jediným rozhodnutím a současně vydat blokové, pouze časově omezené povolení pro nabývání a držení zbraní kategorie B. Takovýmto rozhodnutím by měl pro potřeby budoucí právní úpravy být přímo zbrojní průkaz, aniž by již byla toliko formálně vydávána dílčí povolení pro nabývání jednotlivých zbraní kategorie B. Zákon o zbraních současně stanoví příslušná omezení (v podstatě shodná s dosavadními omezeními), která směrnice předepisuje.

Současně se zakotvuje povinnost členského státu přezkoumat trvání podmínek pro vydání povolení pro držení zbraně kategorie B nejpozději ve lhůtě 5 let. I s ohledem na dříve uvedené se tak jeví jako optimální omezit dobu platnosti zbrojního průkazu na 5 let.

Odst. 4a

Jedná se o zakotvení tzv. grandfatheringu. Toto ustanovení jednoznačně v krátkém období pozitivně přispěje k přechodu z dosavadního právního režimu do režimu nového zákona o zbraních. Na druhé straně jej však ve středním a dlouhém období nelze považovat za udržitelné řešení situace ani stávajících a již vůbec ne prospektivních držitelů zbraní. Limity a rizika tohoto opatření ve středním a dlouhém období lze spatřovat zejména v:

- faktickém usnadnění přechodu některých zbraní držených osobami, na něž se bude grandfathering vztahovat, do nelegální sféry, a to s ohledem na skutečnost, že např. v okamžiku úmrtí takové osoby budou mít její blízcí značnou motivaci danou zbraň (kterou by si jinak nemohli ponechat, resp. mohli by si ji ponechat pouze za nesrovnatelně přísnějších podmínek) před orgány státu zatajit, a tedy fakticky převést do nelegální sféry,
- otázce technického opotřebení těchto zbraní; pokud tak držitel zbraně, na kterou se bude vztahovat grandfathering tuto zbraň (nebo některou z jejích hlavních částí) opotřebí natolik, že bude nutná její výměna (popř. dojde k její neopravitelné poruše), bude v podstatě nemožné, aby si daný držitel opatřil za takovou zbraň nebo její hlavní část náhradu za stávajících podmínek,
- časovém hledisku vzhledem k tomu, že grandfathering má být uplatněn nejpozději k datu nabytí platnosti směrnice (tzn. 15 měsíců před datem uplynutí transpoziční lhůty), což by při svém důsledném (ryze formalistickém) výkladu vedlo k evidentnímu retroaktivnímu působení teprve posléze přijatého implementačního zákona.

Ustanovení o grandfatheringu bude muset být promítnuto do přechodných ustanovení nového zákona o zbraních, a to v podobě paušální „ex lege“ výjimky pro držitele zbraní k určitému rozhodnému datu (viz dále). Na druhé straně však je třeba doplnit ustanovení o grandfatheringu racionálním systémem výjimek a případných dalších systémů (např. v podobě „nadstavbového“ zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely), které umožní v přiměřené míře a za obecně akceptovatelných podmínek přístup ke zbraním osobám (které splní zákonem vymezené podmínky), které jinak budou v první fázi implementace revidované směrnice podléhat grandfatheringu.

Odst. 5

Jedná se o již obsolentní přechodné ustanovení vztahující se k přijetí směrnice 2008/51/ES.

Zbraně kategorie C a ohlašovací systém (čl. 8 směrnice)

Toto ustanovení zůstává v zásadě v dosavadní podobě, pouze se v odst. 3 formálně odstraňuje odkaz na nově zrušovanou kategorii D. Lze pouze poznamenat, že přechodné ustanovení uvedené v odst. 1 druhém pododstavci je opět obsolentním ustanovením vztahujícím se k původnímu znění směrnice z roku 1991 (aktuální revidující směrnice obsahuje příslušná přechodná ustanovení v čl. 2 odst. 4).

Předání palné zbraně kategorie A, B nebo C osobě, která nemá bydliště v ČR (čl. 9 směrnice)

Toto ustanovení nedoznalo v revidované směrnici změn. Na druhé straně však není vyloučeno, že jeho faktický dosah bude nahrazen posílenou výměnou informací založenou na čl. 13 odst. 4 směrnice a zejména pak v rámci toto ustanovení provádějících aktů v přenesené působnosti, které budou přijaty Komisí.

Střelivo a zásobovací ústrojí (čl. 10 směrnice)

Nadlimitní zásobovací ústrojí (zásobníky) se nově podřizují stejnému režimu jako zbraně a střelivo. Toto ustanovení je však nezbytné blíže vyložit, a to s ohledem na doposud platnou právní úpravu směrnice týkající se nakládání se střelivem. Určující pro nakládání se střelivem (a nově analogicky i se zásobníky) je právní režim zbraně, pro kterou je určeno. To však neznamená, že by se ve vztahu ke střelivu (či nyní zásobníkům) měly plnit veškeré

povinnosti, které směrnice stanovuje toliko ve vztahu ke zbraním. Střelivo a do značné míry i zásobníky jsou v zásadě spotřebním materiálem, který je navíc používán ve značných kusových počtech, a nepřipadá u nich tak plnění některých povinností stanovovaných toliko s ohledem na technickou a dlouhodobou podstatu palných zbraní. Jde např. o požadavek označování, evidence (a tedy i ohlašování a registrace), povolování v jednotlivém případě atd. Ustanovení čl. 10 odst. 1 v zásadě vyžaduje pouze to, aby střelivo a zásobníky určené pro zbraň určité kategorie mohla nabývat a držet pouze taková osoba, které bylo vydáno příslušné povolení pro danou kategorii zbraní. V případě zásobníků se pak vzhledem k omezení působnosti čl. 10 pouze na nadlimitní zásobníky, tento požadavek dále zužuje na nutnost kontroly oprávnění nabyvatele či držitele nakládat se zbraněmi kategorie A (konkrétně „A7“).

Ustanovení odst. 2 zakotvuje poněkud nejasné oprávnění (sic!) podnikatelů v oboru zbraní a střeliva „odmítnout provést jakoukoli transakci spočívající v nabytí kompletních nábojů nebo komponentů střeliva, kterou důvodně považují za podezřelou vzhledem k její povaze či rozsahu“. Identifikace „podezřelé transakce“ na základě těchto kritérií bude patrně stěží proveditelná a v případě, kdy bude zákazník disponovat příslušnými dokumenty, které jej k nabytí daných nábojů opravňují, nelze realisticky očekávat, že podnikatel v oboru zbraní a střeliva skutečně problematickou či rizikovou transakci identifikuje. (Naproti tomu v případě, že zákazník příslušnými dokumenty disponovat nebude, nebude ani z podstaty věci vůbec možné danou transakci uskutečnit.) Navíc je evidentní že takovouto možnost má v relevantních (ale i nerelevantních) případech podnikatel v oboru zbraní a střeliva již dnes, neboť mu žádný právní předpis nestanovuje povinnost zájemci poptávané střelivo prodat. Ve světle těchto závěrů se jeví závěrečná část tohoto ustanovení zakotvující návaznou povinnost podnikatele oznámit podezřelou transakci, již odmítl provést, příslušným orgánům, jako veskrze redundantní.

Expanzní zbraně (čl. 10a směrnice)

Směrnice se má nově vztahovat též na expanzní zbraně. Ustanovení čl. 10a postihuje případy poplašných a signálních zbraní (tj. expanzních zbraní již od počátku navržených a vyrobených tak, aby neumožňovaly „ostrou“ střelbu). Přičemž směrnice jednoznačně rozlišuje případy těchto zbraní, které byly vyrobeny nebo dovezeny do Evropské unie před 14. zářím 2018 a jejichž regulace je ponechána na členských státech, a případy expanzních zbraní nově vyrobených nebo na území Evropské unie dovezených po 14. září 2018, které by již měly být upraveny prováděcím aktem Komise. V prvním případě jsou zakotveny obecné požadavky na regulaci těchto zbraní, a to jednak technické (odst. 1) a jednak právní,

resp. klasifikační (odst. 2). Tuzemská právní úprava dlouhodobě pracuje s technickým vymezením tzv. dovoleného výrobního provedení expanzní zbraně, které je vymezeno ve vyhlášce č. 370/2002 Sb. Expanzní zbraně, které pak stanovenému dovolenému výrobnímu provedení neodpovídají, jsou dle § 4 písm. a) bod 5. zákona o zbraních zařazeny mezi zbraně zakázané. Lze tedy konstatovat, že dosavadní tuzemská právní úprava požadavky směrnice na vnitrostátní regulaci expanzních zbraní vyrobených nebo dovezených do Evropské unie před 14. zářím 2018 již v současné době bez problému splňuje (s ohledem na klasifikaci expanzních zbraní nedovoleného výrobního provedení mezi zbraněmi kategorie A pak je dosavadní národní právní úprava dokonce výrazně přísnější než nová právní úprava stanovovaná směrnicí, která umožňuje ponechat dané zbraně v té kategorii, kam by náležely, kdyby byly „ostré“). Lze konečně také upozornit, že s ohledem na Přílohu 1 část III písm. a) se směrnice nevztahuje na nakládání s těmi expanzními a signálními zbraněmi, které požadavkům na dovolené výrobní provedení poplašné nebo signální zbraně vyhoví).

Znehodnocené zbraně (čl. 10b směrnice)

Problematika znehodnocených zbraní náleží k nejméně přehledným a konzistentně upraveným problémům ve směrnici. Jak již bylo v souvislosti čl. 1 naznačeno, není zcela jasné, jakým způsobem by mělo být přistoupeno ke zbraním znehodnoceným podle národních standardů před 8. dubnem 2016. V této souvislosti se jako jediný jednoznačnější požadavek směrnice jeví povinnost tyto znehodnocené zbraně v okamžiku jejich uvedení na trh opakovaně znehodnotit, a to tak, aby znehodnocení odpovídalo standardům stanoveným v prováděcím aktu Komise vydaném podle tohoto ustanovení. Méně jasné však je to, jak postupovat v případě, že provedení takového „doznehodnocení“ nebude technicky možné (nebude kupř. možné rozložit svařenec znehodnocené zbraně bez toho, aby došlo k její faktické destrukci a tedy ani následné „doznehodnocení“ by již nebylo fakticky možné). Rovněž je v současném okamžiku nejasné, jak by mělo být postupováno v případě zbraní znehodnocených podle prováděcího nařízení Komise 2015/2403 v období od 8. dubna 2016 až do data nabytí účinnosti revidovaného prováděcího nařízení vydaného již na základě zmocnění uvedeného v čl. 10b revidované směrnice.

Z hlediska tuzemské právní úpravy se jeví jako přijatelné řešení zejména ve vztahu k „doznehodnocení“ již dříve znehodnocených zbraní stanovit postup identifikace takových znehodnocovacích operací stanovených prováděcím aktem Komise, které bude nezbytné dodatečně na zbrani (na celkovém svařenci, bez nutnosti jeho rozebírání) provést, aby bylo dosaženo souladu s tímto prováděcím aktem.

Oproti v současné době v České republice účinné právní úpravě založené na adaptačním právním předpise v podobě nařízení vlády č. 125/2017 Sb., o znehodnocování některých palných zbraní, osvědčení o znehodnocení palné zbraně a společném jednoznačném označení všech částí palné zbraně upravených za účelem jejího znehodnocení, by měl být v budoucí právní úpravě stanoven jediný verifikační orgán, a to zřejmě Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, který je pro tyto účely technicky a kapacitně vybaven.

Převod zbraně mezi osobami v různých členských státech (čl. 11 směrnice)

Toto ustanovení dopadá na případy trvalého vývozu a trvalého dovozu zbraní mezi členskými státy Evropské unie. Současně je toto ustanovení v revidované směrnici ponecháno z valné většiny bez (přímých) změn. Z hlediska faktického uplatňování bude však aplikace čl. 11 do budoucna do značné míry odviset od právní úpravy, která bude obsažena v aktu v přenesené působnosti, který bude vymezovat konkrétní rozsah a způsob výměny informací nově upravené v čl. 13 odst. 4 směrnice.

Tranzit (dočasný dovoz a opětný vývoz) zbraně (čl. 12 směrnice)

Ustanovení upravuje konkrétní způsob využití Evropského zbrojního pasu, přičemž zapracovává některé změny vyplývající z úprav kategorií zbraní. Nově jde jednak o umožnění zápisu zbraní kategorie A (míněno především zbraní nových kategorií „A6“, „A7“ a „A8“ ve smyslu směrnice) pro sportovní účely, a jednak o zbraně kategorie C v případě osob podílejících se na rekonstrukcích historických bitev do Evropského zbrojního pasu. Česká republika by v rámci budoucí implementace směrnice měla tyto změny promítnout v plném rozsahu (a to též s ohledem na čl. 3, který vylučuje věcné zásahy do rozsahu aplikovatelnosti, jakož i prakticky jakékoli jiné modifikace v rámci implementačních předpisů, pokud jde o ustanovení čl. 12 odst. 2). Na druhé straně, praktické uplatňování těchto ustanovení bude v zásadní míře odviset též od přístupu, který k jejich aplikaci zvolí jiné členské státy. To platí zejména pro cesty sportovních střelců se zbraněmi kategorie A, které mohou členské státy (poněkud nekonzistentně s čl. 3) podle čl. 12 odst. 2 třetího pododstavce prakticky jednostranně (ve vztahu ke svému státnímu území) zcela zakázat. V případě osob podílejících se na rekonstrukcích historických bitev se pak možnost zápisu do Evropského zbrojního pasu pouze v případě zbraní kategorie C jeví jako značně nedostatečná (zejména s ohledem na rekonstrukce válečných událostí z období 19. a 20. století by bylo logické umožnit v případě těchto osob též zápis zbraní minimálně kategorií „A9“ a „B8“.

Výměna informací v rámci EU (čl. 13 směrnice)

Výměna informací v oblasti civilního nakládání se zbraněmi bude do budoucna charakterizována primárně právní úpravou, již obsáhne akt v přenesené působnosti (popř. akty), k jejichž přijetí je Komise zmocněna v čl. 13 odst. 5. Klíčovým problémem spojeným s ponecháním této právní úpravy na evropské úrovni je skutečnost, že tato právní úprava by měla být přijata dle čl. 13 odst. 5 druhého pododstavce ve lhůtě do 14. září 2018, tj. ke stejnému termínu, jako je stanovená transpoziční lhůta směrnice jako takové. To v podstatě znamená, že vzápětí po přijetí tuzemského implementačního předpisu bude nejspíše nezbytné připravit návrh novely (ať již samotného zákona o zbraních, nebo jeho prováděcích právních předpisů), který provede adaptaci na nařízení Komise v přenesené působnosti. Z hlediska průběhu vnitrostátního legislativního procesu a postupu přijímání aktů v přenesené působnosti Komisí (v tomto případě nejde ani o tzv. komitologický postup, ale o samostatnou pravomoc Komise) je spíše nepravděpodobné, že by bylo realisticky možné již v průběhu přípravy vnitrostátního implementačního předpisu zajistit kompatibilitu s následně přijímaným aktem Komise v přenesené působnosti.

Zákaz dovozu zbraně (čl. 14 směrnice)

Ustanovení nebylo revizí směrnice dotčeno a dosavadní právní úprava se jeví jako zcela dostatečná a komplexní. Naopak sama směrnice (zejm. s ohledem na výměnu informací podle čl. 13 odst. 4) zavádí další kontrolní mechanismy, které fakticky odsouvají toto obecné ustanovení do polohy ryze deklaratorního požadavku.

Kontrola na vnější hranici a při nástupu do dopravních prostředků, informování Komise (čl. 15 směrnice)

Rovněž jde o ustanovení, které nebylo po věcné stránce v revidovaném znění směrnice pozměněno a dosavadní právní úprava je tak z hlediska transpozice plně dostačující. Dopad tohoto ustanovení (odst. 1) se navíc v případě České republiky omezuje na mezinárodní letiště, kde je nezbytná kontrola vykonávána na vysoké úrovni zajištění bezpečnosti.

Sankce za nedodržení vnitrostátních pravidel vycházejících ze směrnice (čl. 16 směrnice)

Český právní řád zakotvuje komplexní systém sankcí za porušení pravidel vyplývajících ze směrnice, a to ať již v podobě odpovědnosti za přestupek (ve většině případů), nebo trestný čin (v případě nedovoleného ozbrojování. Z hlediska budoucí právní úpravy se jeví jako nezbytné, resp. vhodné:

- upravit důsledně oblast správního trestání za porušení pravidel stanovovaných zákonem o zbraních obdobně jako je tomu v případě stávajícího zákona o zbraních,
- oproti dosavadnímu zákonu o zbraních zjednodušit právní úpravu správního trestání, a zejména se vyvarovat v některých případech nadbytečnému vázání skutkových podstat přestupků na úzce definovaný speciální subjekt,
- nedublovat specifické formy postihů, pokud jako takové již vyplývají přímo ze směrnice (kupř. čl. 5 odst. 3),
- upravit nově též skutkové podstaty trestných činů, pokud jde o zahraniční obchod s nevojenskými zbraněmi,
- revidovat skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného ozbrojování (§ 279 trestního zákoníku) a na jedné straně více zohlednit některá specifika trestných činů, jichž se mohou dopustit podnikatelé v oboru zbraní a střeliva, a na straně druhé více diferencovat trestní postih nakládání s některými zbraněmi, u nichž došlo ke změně kategorizace (např. vyjasnit, že samonabíjecí zbraně nových kategorií „A6“, „A7“ a „A8“ nelze považovat za zbraně hromadně účinné, vyloučit trestní postih v případě držení neohlášených správně znehodnocených zbraní či reprodukcí historických zbraní nabíjených ústím hlavně).

Vymezení kategorií palných zbraní (Příloha I)

Viz příloha č. 2 k této Analýze.

Technické definice (Příloha I)

Příloha I část IV. vymezující některé technické definice nebyla v rámci revize směrnice změněna. Technické definice (včetně těch vycházejících ze směrnice) obsažené v Příloze 1 k dosavadnímu zákonu o zbraních lze považovat za osvědčené a se směrnicí souladné. Přestože nelze pro potřeby budoucí právní úpravy vyloučit některé dílčí aktualizace těchto

definice, dosavadní stav se jeví jako v zásadě uspokojivý. Toliko z formálního hlediska lze pro potřeby budoucí právní úpravy považovat za vhodnější, aby definice byly obsaženy přímo v těle zákona (v příslušném ustanovení definujícím pojmy), nikoli v jeho příloze. Současný stav není v tomto ohledu z hlediska interpretace nejšťastnější, neboť některé definice jsou částečně odchylně obsaženy jak v zákoně samotném, tak i v příloze (např. pojem znehodnocené zbraně). Rovněž dochází k situaci, kdy v praxi nejsou definice obsažené tolíko v příloze k zákonu zcela důsledně respektovány (jde např. o situaci, kdy jsou v Centrálním registru zbraní tradičně zbraně vymezeny podle druhu nikoli na základě přílohy k zákonu o zbraních, nýbrž na základě příslušné České technické normy).

Evropský zbrojní pas (Příloha II)

Bude nezbytné upravit tuzemský vzor Evropského zbrojního pasu a doplnit upravené poznámky. Současně lze považovat za vhodné posoudit stávající podobu Evropského zbrojního pasu. Oproti stávající „skládačce“ se jako výrazně výhodnější jeví podoba „pasové knížky“, v níž je Evropský zbrojní pas zaveden v některých členských státech, například v Nizozemí.

2.1.1.2 Ostatní témata v oblasti nakládání se zbraněmi a střelivem relevantní z hlediska budoucí právní úpravy

Tato subkapitola zahrnuje další tematické okruhy budoucí právní úpravy v oblasti civilní držby zbraní, které přímo nevyplývají z nutnosti implementovat směrnici, byť v řadě ohledů s implementačními ustanoveními (a tedy i samotnou směrnicí) souvisejí. Ačkoliv je stávající zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů, zcela funkční a vyvážený, při jeho aplikaci v praxi se objevují určité nedostatky či anachronismy, které by nový zákon o zbraních měl vyřešit a odstranit.

Níže jsou vymezeny tolíko hlavní okruhy tak, jak vyplývají ze stávající právní úpravy a to ve struktuře, která pouze doplňuje výše rozvedená normativní ustanovení směrnice. Tento text tudíž nijak nepředznamenává strukturu zákona o zbraních, která bude posléze navrhována a bude propojovat jak implementační, tak i ryze národní právní úpravu.

Vztah zákona o zbraních k dalším právním předpisům a působnost zákona

Právní úprava v oblasti zbraní a střeliva má úzký vztah k dalším oblastem upraveným speciálními právními předpisy. Konkrétně by měl být vymezen (ať již explicitně nebo alespoň

implicitně takovým způsobem, který by umožňoval jednoznačnou interpretaci) vztah zejména k:

- právním úpravám nakládání se zbraněmi a střelivem v případech, na které se zákon o zbraních nebude vztahovat vůbec, nebo jen v omezené míře, toto ustanovení by mělo vycházet z čl. 2 odst. 2 směrnice, který obsahuje výluky z její působnosti na základě subjektu právní úpravy; primárně by tak z právní úpravy obsažené v zákoně o zbraních měly být vyňaty (s výjimkou specifických úkolů, které samy dle zákona o zbraních vykonávají na daném úseku státní správy) Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, bezpečnostní sbory, ozbrojené síly, zpravodajské služby a Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva; obecně by měly být z působnosti zákona o zbraních vyňaty rovněž orgány veřejné moci a jimi zřizované osoby vykonávající specifické úkoly ve sféře veřejného zájmu (například muzea), přičemž pro tyto subjekty by ovšem měly být stanoveny specifické podmínky s ohledem na nakládání se zbraněmi a střelivem (kupř. ohlášení této činnosti u Ministerstva vnitra, zpracování vnitřního předpisu upravujícího podmínky nakládání se zbraněmi přiměřeně vycházející ze zákona o zbraních, jakož i požadavky na zabezpečení zbraní a střeliva a jejich evidenci); samostatně by měly být navíc upraveny podmínky nakládání se zbraněmi v případě orgánů veřejné moci, které se zbraněmi v současné době nakládají coby běžní držitelé zbrojních licencí (obecní policie a Česká národní banka),

- právním předpisům v oblasti nakládání s výbušninami, municí a pyrotechnickými výrobky; v těchto případech může docházet k vzájemným překryvům s ohledem na konkrétní provedení nebo dokonce jen účel daných výrobků, kupř. podle zákona o zbraních bude docházet k nakládání se střelnými prachy, které jsou jinak rovněž výbušninami, v případě nábojů pro hlavnové zbraně s ráží v rozpětí 12,7 mm až 20 mm může jít jak o střelivo tak i municí podle toho jakou střelou je daný náboj osazen, a v případě nábojů se světelnými, zvukovými či podobnými efekty může jít mj. s ohledem na zařízení (zbraň), pro které jsou určeny, jak o střelivo, tak i pyrotechnické výrobky,

- právním předpisům v oblasti ověřování zbraní a střeliva; návaznost je v tomto případě velmi úzká a dotýká se zejména problematiky ověřování zbraní, jejich značení, ale též např. evidence, kategorizace, znehodnocování apod.,

- právním předpisům v oblasti regulace zahraničního obchodu se zbraněmi a střelivem; zákon o zbraních a tyto právní předpisy vesměs představují z hlediska praxe importérů a exportérů zbraní a střeliva i časově navazující právní úpravu (nejdříve je povolen dovoz či vývoz zbraně z hlediska uskutečnění obchodního případu a následně je postupem podle zákona o zbraních povolena konkrétní fyzická přeprava daných zbraní či střeliva).

Vymezení některých dalších pojmů

Stávající zákon o zbraních definuje pro své potřeby pojmy jako je držení, nošení, přenechání zbraně, svěření zbraně, nakládání se zbraněmi. Kromě definic pojmů také zavádí řadu legislativních zkratk, jako je například „osobní údaje“, „údaje o zbraní“, „zbraň kategorie A“ a podobně. Další definice pojmů jsou pak v přílohách zákona.

Tyto pojmy jsou dále v zákoně používány nekonzistentně, mnohdy zavádějícím způsobem. Značné problémy činí i to, že legislativní zkratka „zbraň kategorie A“ v sobě zahrnuje i zakázané doplňky zbraní a zakázané střelivo. Tyto nepřesnosti a nelogičnosti vedou k aplikačním obtížím v praxi a mají mnohdy nezamýšlené důsledky (např. oprávnění příslušného útvaru policie ke vstupu do obydlí držitele noktovizoru tj. zakázaného doplňku zbraně, za účelem kontroly jeho zabezpečení je přinejmenším poněkud nepřiměřené a bezpečnostními hledisky jen obtížně odůvodnitelné). Některé z pojmů definovaných v přílohách nejsou v textu zákona vůbec použity a naopak řada pojmů používaných v textu zákona není příslušným způsobem definována a vychází se spíše z (ne vždy jednotného) technického názvosloví či Českých technických norem (např. pojmy pistole, revolver, puška, kulovnice, malorážka).

Nový zákon o zbraních by proto měl revidovat a racionalizovat používané definice. Jako možné řešení se nabízí definovat jako obecný pojem „nakládání se zbraní“, a další pojmy (jako například „nošení zbraně“) definovat a používat důsledně jen pro ty případy, kdy je to z hlediska regulace nezbytné (nebo není-li možné příhodný pojem využít například s ohledem na právní úpravu občanského zákoníku). Zápůjčka zbraní, svěření zbraní a svěření zbraní za dohledu by mělo být upraveno obecněji jako přenechání zbraní. Potřebné pojmy z příloh zákona by měly být uvedeny přímo v zákoně a přílohy by měly být zrušeny (viz výše).

Současně je třeba zajistit důsledné používání takto definovaných pojmů v celém textu zákona, jakož i v aplikační praxi. To se na prvním místě týká druhů zbraní v číselnících Centrálního registru zbraní, které jsou dnes vybudovány primárně na technických pojmech (které jsou jen omezeně konzistentní s definicemi druhů zbraní v příloze zákona), tato situace souvisí s historickým vybudováváním Centrálního registru zbraní na základě předcházejících evidencí zbraní.

Nakládání se zbraněmi nepodléhajícími registraci

Jde o zbraně kategorie D ve smyslu dosavadního zákona o zbraních s výjimkou těch zbraní, na které se doposud směrnice nevztahovala, ale její aktuální revizí došlo k jejich klasifikaci v rámci kategorie C (ve smyslu směrnice).

Obecné podmínky nakládání s těmito zbraněmi (včetně podmínek nabývání, zabezpečení, používání, či pokud jde o zákaz požívání alkoholu a návykových látek) se jeví jako plně dostačující a osvědčené. Nově by bylo ovšem vhodné upravit možnost svěřování (přenechávání) těchto zbraní za dohledu osobám nesplňujícím minimální věkový limit. V případě některých druhů těchto zbraní (např. plynové zbraně, tzv. vzduchovky) lze uvažovat rovněž o snížení minimálního vyžadovaného věkového limitu na 15 let (pro sportovní účely).

V případě historických zbraní určených pro jednotný náboj lze rovněž zvážit zavedení možnosti jejich dobrovolné quasi-registrace, a to výhradně za účelem vydání průkazu zbraně osvědčujícího, že se jedná o historickou zbraň splňující podmínky pro použití ke střelbě. Tento průkaz zbraně by následně mohl sloužit pro potřeby nabývání (nákupu) nábojů pro tyto historické zbraně jejich držiteli. Nejednalo by se ovšem o zavádění jakýchkoli dodatečných podmínek pro držení těchto zbraní nad rámec standardních podmínek, za nichž je možné držet zbraně nepodléhající ohlášení.

S ohledem na rozdílnost právních úprav v okolních zemích se jeví jako vhodné vyžadovat (coby požadavek národního práva, nikoli provedení čl. 7 směrnice, který se dotýká výhradně zbraní kategorie B) pro nabytí zbraní nepodléhajících ohlášení osobou s místem pobytu v jiném členském státě rovněž předchozí souhlas takového členského státu.

Zbrojní průkaz

I nadále by měl být vydáván zbrojní průkaz, jako doklad osvědčující splnění zákonem stanovených podmínek pro nakládání se zbraněmi podléhajícími ohlášení.

Prověřování bezúhonnosti, spolehlivosti, zdravotní způsobilosti a odborné způsobilosti (jakož i obecných podmínek v podobě minimálního věku, svéprávnosti a pobytu na území České republiky) musí zůstat zachováno. V případě bezúhonnosti lze zvážit, zda nezavést princip „třikrát a dost“ a v případě tří odsouzení za úmyslné trestné činy nevyločit bezúhonnost dané osoby již doživotně bez ohledu na druh a výši trestů, které byly za spáchání těchto trestných činů uloženy.

Platnost zbrojního průkazu bude stanovena na 5 let, jak vyplývá ze směrnice. Mělo by ale dojít k oddělení „osvědčení o odborné způsobilosti pro nakládání se zbraněmi a střelivem“ s neomezenou platností a zbrojního průkazu – dokladu. Vzhledem k tomu, že požadavky směrnice pro vydání povolení pro účely držení zbraně kategorie B jsou totožné s vnitrostátními požadavky kladenými na držitele zbrojního průkazu (a to včetně případů nabývání pouze zbraní kategorie C ve smyslu směrnice), mělo by dojít ke splnutí povolení a zbrojního průkazu a tím ke snížení v současnosti zbytečného administrativního zatížení jak správních orgánů, tak držitelů zbraní vyžadováním vydání povolení podle § 12 zákona o zbraních.

Výjimka pro držení zbraně kategorie A (ve smyslu směrnice) musí být ale ponechána samostatně, a to i s ohledem na požadavek směrnice na udělování povolení pro nabývání a držení těchto zbraní „v jednotlivých případech výjimečně a s náležitým odůvodněním“.

V případě zbraní, které jsou směrnicí nově zařazeny do její kategorie C a které doposud nepodléhaly vůbec evidenci (znehodnocené zbraně, reprodukce historických zbraní a některé expanzní zbraně) se nepředpokládá, že bude pro jejich nabývání a držení vyžadován běžný zbrojní průkaz (který, jak bylo výše uvedeno, splňuje požadavky směrnice na povolení pro nakládání se zbraněmi kategorie B). V těchto případech je zřejmě namíste dodržet toliko na základní úrovni požadavky směrnice, které zahrnují bezúhonnost, minimální věk, svéprávnost a ohlášení (registraci zbraně). Povinnou náležitostí by v tomto případě neměl být ani paušální požadavek na prokazování zdravotní způsobilosti, ale toliko zavedení systému průběžného vyhodnocování rizik vyplývajících ze zdravotního nebo případně psychického stavu daného držitele zbraně. Bude se jednat o praktickou realizaci úvodního ustanovení (recitálu) č. 11 revidující směrnice a tento systém by měl v zásadě odpovídat již dlouhodobě v České republice standardně zavedenému systému kontinuálního vyhodnocování zdravotního stavu držitelů zbrojních průkazů (navíc zásadně posílenému novelizacemi zákona o zbraních provedenými v roce 2014 a 2016), který vyplývá z § 20a dosavadního zákona o zbraních.

V novém zákoně o zbraních by mělo dojít k redefinování skupin zbrojního průkazu, a to s důrazem na reálné odlišnosti těchto jednotlivých skupin. V současné době (zejména po zrušení požadavku, aby držitel zbrojního průkazu skupiny C byl současně držitelem platného loveckého lístku) dochází již k faktickému setření rozdílů mezi zbrojním průkazem skupiny C – pro lovecké účely a skupiny B – pro sportovní účely. Lze pouze upozornit, že samotný zbrojní průkaz skupiny C nijak neopravňuje k lovu, neboť k tomu je třeba splnit ještě další náležitosti podle zákona o myslivosti. Situaci zbrojních průkazů skupiny B a C se přibližuje rovněž zbrojní průkaz skupiny A – pro sběratelské účely, pokud jde o sběratelství zbraní

kategorií B a C ve smyslu dosavadní právní úpravy. V případě zbrojního průkazu skupiny E – pro ochranu života, zdraví a majetku a D – pro výkon zaměstnání nebo povolání dochází k faktickému překryvu jejich účelů, pokud jde o držitele zbrojního průkazu skupiny E a držitele zbrojního průkazu skupiny D, který v rámci výkonu svého zaměstnání nebo povolání nosí zbraň pro ochranu života, zdraví nebo majetku nebo za obdobným účelem. Naproti tomu situace držitele zbrojního průkazu skupiny D, který pracuje např. ve výrobě zbraní, nebo zajišťuje jejich skladování, opravy, úpravy nebo prodej, je zcela odlišná. S ohledem na tyto skutečnosti lze do budoucna navrhnout například tuto strukturu skupin zbrojních průkazů:

- skupina pro sběratelství zbraní kategorie A (ve smyslu směrnice) – vydání tohoto zbrojního průkazu by bylo podmíněno kromě běžných předpokladů např. též předložením sběratelského plánu nebo záměru,
- skupina pro provádění zájmové činnosti – tato skupina by fakticky sdružila různorodé účely jako sběratelství zbraní kategorií B a C (ve smyslu směrnice), sportovní účely, lovecké účely, ale též účely, které stávající právní úprava opomíjí (např. účast na rekonstrukcích historických bitev, „reenactment“),
- skupina pro ochranu života, zdraví a majetku, která by současně zahrnula i osoby, které coby zaměstnanci nosí zbraň za uvedeným účelem,
- skupina pro výkon zaměstnání nebo povolání, přičemž tato skupina by byla vymezena jako oprávnění osob pracujících např. ve výrobě, prodeji nebo obdobném provozu držitele zbrojní licence.

Tyto skupiny zbrojních průkazů by se odlišovaly jak rozsahem práv a povinností s nimi spojenými, tak i minimálními odbornými požadavky.

Odborná způsobilost pro nakládání se zbraněmi a střelivem

Ověřování odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu musí být i do budoucna zachováno a naopak je nezbytné vyřešit některé nedostatky stávajícího systému (např. pokud jde o opravné prostředky, které lze v rámci ověřování odborné způsobilosti žadatele využít).

Je však třeba důkladně zvážit, zda zachovat stávající podobu zkoušek odborné způsobilosti beze změn, nebo při znalosti problémů existujících ve stávající praxi, celý systém nemodifikovat.

V této souvislosti lze navrhnout například tyto varianty řešení (které lze navíc do značné míry

navzájem kombinovat):

Varianta 1

Tato varianta představuje v zásadě evoluci stávajícího systému ověřování odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu a předpokládá zachování stávajícího systému, ale odstranění jeho nedostatků, a to zejména:

- lépe vyřešit právní úpravu odměňování zkušebního komisaře a stanovení náhrady celkových nákladů zkoušky; současný systém, který kombinuje prováděcím předpisem konkrétně stanovenou výši odměny zkušebního komisaře (která se však zdá zcela dostatečná) a nijak neregulované (a žadateli vesměs předem neznámé) náklady na užití střelnice, na níž se zkouška vykonává (přičemž tyto náklady jsou často střelnicemi účelově nadhodnocovány), se jeví jako nevyhovující,*
- samostatně vyřešit určování a zapůjčování zbraní a úhradu nákladů na spotřebu střeliva pro potřeby zkoušky,*
- stanovit, kdo odpovídá za pochybení komisaře [zde přichází v úvahu zejména využití postupů dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů], v současnosti není konkrétní povaha odpovědnosti za škodu způsobenou nesprávným průběhem zkoušky s ohledem na specifické právní postavení zkušebního komisaře jednoznačně určitelná,*
- stanovit opravné prostředky proti evidentně chybnému postupu zkušebního komisaře, který vedl k nesprávnému vyhodnocení zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu; tento systém by mohl být založen např. na podání stížnosti proti postupu zkušebního komisaře, jejíž vyhodnocení jakožto důvodné by umožňovalo komisionální přezkoušení daného stěžovatele (žadatele o vydání zbrojního průkazu), vůči takto vykonanému komisionálnímu přezkoušení by však byla umožněn přezkum pouze s ohledem na dodržení právních předpisů, nedocházelo by již k dalšímu věcnému přezkoušení žadatele,*
- naproti tomu by bylo vhodné zrušit vůbec možnost opakování praktické části zkoušky, a to s ohledem na fakt, že jednak bude umožněno využití opravných prostředků, a jednak již v současné době jde o postup zákonem vůbec nepředpokládaný, který je upraven poněkud nesystémově pouze v prováděcím právním předpise.*

Variant 2

Tato varianta předpokládá zrušení institutu zkušebních komisařů a nahrazení zkoušky jednak rozsáhlejším a přísnějším písemným testem, který by zahrnoval mj. i výrazně větší rozsah otázek zaměřených na nauku o zbraních a střelivu a jejich praktické bezpečné používání (tento test by se přitom vykonával přímo u policie); a jednak by byl stanoven požadavek na absolvování povinného praktického školení u příslušně akreditovaného subjektu (držitele zbrojní licence); toto školení by zřejmě mělo splňovat některé požadavky, zaručující odbornou úroveň a férovost svého průběhu:

- akreditace školicího zařízení Ministerstvem vnitra a stanovení minimálních obsahových požadavků na rozsah a náplň školení (stanovených v prováděcím právním předpise),*
- školení by umožňovalo tematicky orientovanou náplň a to s ohledem na zaměření žadatele o vydání zbrojního průkazu (např. primárně na lovecké či sportovní střelectví nebo nakládání se zbraní pro účely ochrany života, zdraví a majetku),*
- seznamy žadatelů účastnících se školení by školicí zařízení v předstihu před zahájením kurzu předala policii,*
- školení by se mohl zúčastnit pouze žadatel, který již úspěšně vykonal teoretickou část zkoušky (písemný test prováděný policií) a který současně již byl prověřen, že splňuje podmínky bezúhonnosti, spolehlivosti a zdravotní způsobilosti,*
- průběh školení by byl v každém případě kontrolován policií, a to minimálně za účelem efektivního ověření prezence žadatelů; žadatel, který by se bez náležité omluvy školení neúčastnil, by musel opakovaně vykonat i teoretickou část zkoušky (s výhradou navrácení v předešlý stav),*
- školicí zařízení by mělo povinnost pořizovat záznam z celého průběhu školení, a to za účelem případného prověření jeho průběhu a skutečné účasti všech žadatelů, jimž byl na základě jeho absolvování vydán certifikát pro potřeby vydání zbrojního průkazu.*

Osvědčení o odborné způsobilosti bude mít neomezenou dobu platnosti. Bude jej vydávat policie (v případě Varianty 1 na základě vykonání zkoušky před zkušebním komisařem a v případě Varianty 2 na základě úspěšného složení testu a absolvování příslušného školení) a bude se jednat fakticky o doklad o „zbrojním oprávnění“ (analogicky např. k řidičskému oprávnění podle § 80 a násl. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních

komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). V tomto směru je třeba zdůraznit, že odborná způsobilost držitelů zbrojních průkazů je ryze národním požadavkem, který nevychází ze směrnice.

Vydání zbrojního průkazu

Je třeba zvážit zavedení možnosti podávat žádost a případně též vydávat zbrojní průkazy na všech útvarech Služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Policie České republiky, bez ohledu na místo trvalého pobytu žadatele. V souvislosti s tím by však bylo nezbytné stanovit příslušnost útvaru policie odpovědného za následnou komunikaci s držitelem zbrojního průkazu.

Zánik platnosti oprávnění nakládat se zbraní držitelem zbrojního průkazu

Zákon odliší důvody pro:

- a) zánik platnosti zbrojního průkazu - dokladu (ze zákona, na základě rozhodnutí, vzdáním se určité skupiny zbrojního průkazu), přičemž půjde zejména o případy neaktuálnosti daného dokladu, jeho ztrátu nebo neoprávněné provedení změn, ale rovněž např. případy, které v některých případech vymezuje směrnice např. v čl. 5 odst. 3,
- b) odnětí osvědčení o odborné způsobilosti, které bude vyvoláno zejména pochybností o způsobilosti svého držitele nakládat se zbraněmi bezpečně (půjde tedy především o případy ztráty bezúhonnosti, spolehlivosti, svéprávnosti či zdravotní způsobilosti).

Oprávnění a povinnosti držitelů zbrojních průkazů

Práva a povinnosti držitelů zbraní jsou v současném zákoně definovány na různých místech a různým způsobem, v řadě případů až nadbytečně kazuisticky. Dochází tak k překrývání a k drobným rozdílům v rozsahu práv a povinností držitelů jednotlivých skupin zbrojních průkazů, které však nejsou odůvodnitelné veřejným zájmem. V praxi je zcela běžné, že je fyzická osoba držitelem několika skupin zbrojních průkazů. Rozsah jejích práv a povinností je tak kombinací oprávnění a povinností stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu na různých místech v zákoně. To způsobuje nepřehlednost a mnohdy i vnitřní nelogičnost celého systému nakládání se zbraněmi. Nový zákon by proto měl obsahovat co možná nejširší obecná ustanovení upravující práva a povinnosti ve vztahu k nakládání se zbraněmi, a to bez rozlišení, o jakou osobu se jedná a na základě jakého právního titulu se zbraní

nakládá. Každý by měl být při nakládání se zbraněmi povinen dbát zvýšené opatrnosti, neumožnit nakládat se zbraněmi osobám, které k tomu nejsou oprávněny; obecně by měl být stanoven zákaz viditelného nošení, povinnost zabezpečení zbraní a řada dalších povinností obsažených již ve stávající právní úpravě.

Specifická oprávnění a povinnosti vázané na konkrétní skupinu zbrojního průkazu by měly být stanoveny pouze v nezbytné míře a v odůvodněných případech.

Zbrojní licence

Zbrojní licence by měly být vydávány v zásadě za obdobných podmínek jako doposud. Mělo by ale dojít k redukci počtu skupin zbrojních licencí. Vzhledem k předmětu podnikání se jeví jako racionální sloučení stávajících skupin zbrojních licencí skupiny A až D do jedné skupiny. Zachovány by měly být ostatní skupiny zbrojních licencí a zavedena by měla být nová skupina zbrojní licence pro znaleckou činnost a případně též pro potřeby výzkumu a výuky (zajišťování činnosti školy). Rovněž je třeba zvážit, zda nyní samostatný povolovací systém v případě provozování střelnic více nepropojit s vydáváním zbrojních licencí a nezavést tedy též odpovídající samostatnou skupinu zbrojní licence pro tyto účely (viz též dále).

Zbrojní licence skupiny E – znehodnocování a ničení zbraní, bude modifikována v závislosti na posunech právní úpravy znehodnocování zbraní na evropské úrovni. V úvahu přichází buď zachování stávající skupiny zbrojní licence (ale podřídit činnost jejího držitele důslednější veřejnoprávní kontrole), nebo svěření oprávnění znehodnocovat a ničit zbraně pouze pověřenou státní autoritou.

Zachováno bude uvádění kategorií zbraní, se kterými hodlá žadatel o zbrojní licenci nakládat. Zrušena bude však povinnost odůvodňovat, proč mají být předmětem činnosti držitele zbrojní licence specificky zbraně kategorie A nebo B.

Mělo by dojít ke zrušení příslušných koncesí podle živnostenského zákona, pokud jde o podnikatele v oboru zbraní a střeliva (viz též dále).

Vydání zbrojní licence

V řízení o vydání zbrojní licence bude posuzována nejen bezúhonnost a spolehlivost statutárních zástupců žadatele ale i společnosti samotné. Za zvážení také stojí zavedení povinnosti uvádět majetkové propojení firem popř. vztah ovládání či vlivu s jinými subjekty. Porušení povinností stanovených zákonem č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů, by mělo být důvodem pro odnětí, resp.

nevydání zbrojní licence a naopak. Pro účely vydání (popř. odnětí) zbrojní licence by se měl posoudit rovněž fakt, zda daná osoba neporušuje či v určitém časovém období závažným způsobem nebo opakovaně neporušila zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V případě hrubého porušení povinností uložených zákonem o zbraních by mělo být možno jako sankci uložit i zákaz činnosti. Osoby, které řídily nebo ovládaly držitele zbrojní licence, jemuž byla zbrojní licence odňata, nebo jemuž byla uložena sankce zákazu činnosti, by neměly mít možnost ovládat dalšího držitele zbrojní licence, ani si ve stanoveném časovém horizontu požádat o vydání nové zbrojní licence.

Zánik platnosti oprávnění nakládat se zbraní držitelem zbrojní licence

Zbrojní licence bude vydávána na dobu neurčitou, nicméně s ohledem na směrnici bude každých 5 let provedeno prověření, zda držitel zbrojní licence i nadále splňuje tyto požadavky pro vydání zbrojní licence. K zániku zbrojní licence jako oprávnění k nakládání se zbraněmi bude docházet ze zákona, vzdáním se skupiny zbrojní licence, nebo na základě správního rozhodnutí – odnětí zbrojní licence, zákaz činnosti. Zvážit je možné také zavedení institutu pozastavení platnosti zbrojní licence.

Registrace a evidence zbraně

V nové právní úpravě bude vhodné zavést princip, že držitel zbrojní licence, který je dnes povinen evidovat zbraň v CRZ, musí zbraň výlučně takto evidovat. Neměl by již být umožněn v podstatě chaotický stav, kdy se držitel zbrojní licence skupin A, B, C, D a E může v zásadě rozhodnout, které zbraně bude evidovat a které nechá zaregistrovat. Určitou výjimku v tomto ohledu by mohly představovat zbraně označené v Centrálním registru zbraní příznakem „pro vlastní potřebu“, k nimž by mohl být na základě žádosti vydán průkaz zbraně, tyto zbraně by však nadále zůstávaly evidovány držitelem zbrojní licence v Centrálním registru zbraní (nestávaly by se z nich zbraně tzv. registrované) a jednalo by se tak o vydání průkazu zbraně výlučně pro potřeby prokázání se tímto dokladem např. v případě, že by daná zbraň byla nošena (jednalo by se tak o obdobu průkazu zbraně, který by mohl být případně vydáván na základě fakultativnosti držiteli historické zbraně, který by rovněž nebyl dokladem o registraci).

Přeprava zbraní a střeliva podnikatelem v oboru zbraní a střeliva

Stávající právní úprava přepravy zbraní a jejich zabezpečení v průběhu přepravy byla zavedena novelou zákona o zbraních - zákonem č. 170/2013 Sb. v roce 2014 a plně se osvědčuje. Do budoucna lze zvážit spíše jen drobné úpravy existujícího systému, zejména pak vyjasnění situací, kdy se sice jedná o dovoz či vývoz zbraní ze zahraničí, ale tuzemský subjekt zajišťuje fyzickou přepravu zbraní toliko po území České republiky (typicky např. z nebo na mezinárodní letiště). Tyto situace bývají v současné době řešeny nejednotně jako přeprava zbraní v rámci zahraničního obchodu se zbraněmi, ale v některých případech též jako pouze přeprava zbraní po území České republiky. Rovněž se jeví jako vhodné formulovat příslušná sankční ustanovení vztahující se k právní úpravě přepravy zbraní tak, aby nebyl (jako v současnosti) fakticky (v rovině správního práva) vyloučen postih zahraničního subjektu, který (zejména v případě tranzitu přes české území, nebo při dovozu) tuzemská právní pravidla přepravy zbraní poruší. V tomto ohledu lze zvážit např. zavedení institutu kauce, nebo na tyto případy jednoznačněji vztahovat možnost zadržení a zajištění přepravovaných zbraní či střeliva.

Střelnice

Současný stav povolování provozu střelnic není zcela optimální a dochází k významným regionálním odlišnostem v přístupu správních orgánů. V některých případech řízení prováděné policií neúměrně přesahuje též do otázek, které by měly být primárně řešeny např. v územním nebo stavebním řízení anebo dokonce spíše cestou soukromého práva (vlastnické vztahy). Povolování střelnic lze v zásadě řešit dvěma způsoby:

1. povolení k provozování střelnice lze vztahovat ke střelnici jako k souboru staveb, pozemku s určitými terénními charakteristikami a současně technickému zařízení střelnice; v takovém případě by se změnou provozovatele nebylo oprávnění k provozu dané střelnice dotčeno, nový provozovatel by měl toliko povinnost např. upravit příslušným způsobem provozní řád a určit správce střelnice; povolení tohoto typu by mohlo být vydáno jak již přímo ve stavebním řízení, do něhož by se policie vyjadřovala v pozici dotčeného orgánu, tak ale i přímo samotnou policií (pro tento druhý způsob hovoří fakt, že nikoli každá střelnice musí být stavbou, může jít čistě o využití určitého terénu a zcela specifická situace je pak v případě tzv. dočasných střelnic), přičemž o vedení tohoto řízení by mohl být stavební úřad informován a tato informace by mohla být v relevantních případech považována za podnět k řešení předběžné otázky ve smyslu § 58 odst. 1 písm. c) správního řádu,

2. povolení k provozování střelnice lze koncipovat jako povolení činnosti (provozování) střelnice konkrétní osobou; v takovém případě by řízení o povolení vedla vždy policie, byla by spíše oslabena přímá návaznost zákona o zbraních na oblast územního plánování a stavebního řízení, se změnou provozovatele střelnice by její provoz musel být povolen kompletně znovu; na druhé straně tento přístup umožňuje ze své podstaty lépe kontrolovat činnost samotného provozovatele střelnice (je ale málo sporné, že primárně by se kontrola měla zaměřovat na bezpečnost střelby na střelnici, nikoli na další aspekty činnosti provozovatele střelnice).

Oba tyto přístupy lze patrně především v určité míře navzájem kombinovat. Za vhodný lze do budoucna považovat patrně určitý posun k přístupu ad 1). Policie by se měla v rámci posuzování žádosti o povolení provozování střelnice a následně v rámci kontroly provozu střelnici soustředit na otázky bezpečnosti související s používáním zbraní (to samozřejmě nevylučuje možnost, aby policie podala podnět příslušnému orgánu státní správy v případech, zjistí-li takové jednání nebo stav, které budou podle jejího úsudku v rozporu s jinými právními předpisy). Policie by měla v každém případě i nadále mít oprávnění provozování střelnice pozastavit z důvodu bezpečnosti (ale případně i tehdy, byla-li by řešena předběžná otázka významná z hlediska bezpečnosti provozu střelnice) a případně je odejmout. Lze tedy v zásadě uvažovat o povolení provozu střelnice ve dvou fázích:

- střelnice by byla podle povahy povolena jako soubor staveb, terénních prvků a technického zařízení (povolení střelnice), toto povolení by se vztahovalo právě jen ke střelnici a se změnou provozovatele by zůstávalo v platnosti, a současně
- každý provozovatel střelnice by musel splnit určité minimální zákonné požadavky, čehož by mohlo být dosaženo standardní cestou, a to zakotvením provozování střelnic jakožto samostatné skupiny zbrojní licence, zahájení provozu na jakékoli (již povolené) střelnici by pak měl takový provozovatel povinnost policii ohlásit (a policie by měla možnost příslušným způsobem např. přizpůsobit plán kontrolní činnosti).

Všechny povolené střelnice by v uvedeném systému bylo rovněž vhodné vést v Centrálním registru zbraní.

Zvláštní ustanovení o nakládání se zbraněmi a střelivem

Zadržení a zajištění zbraně, střeliva a dokladu - tyto instituty byly poměrně výrazně upraveny novelou č. 229/2016 Sb. a jsou zcela funkční. V případě jakýchkoli praktických poznatků o jejich uplatňování, které by naznačovaly potřebu změny určitých změn příslušných ustanovení, budou tyto změny samostatně zváženy.

Svěření zbraně za dohledu – nová právní úprava bude vycházet ze stávajícího stavu, ale odstraní se existující nejasnosti (svěřování zbraní držitelům zbrojních průkazů, svěřování zbraní držitelem zbrojní licence, svěřování zbraní kategorie D ve smyslu dosavadního zákona o zbraních). I nadále nebude možné svěřit osobě, která není držitelem zbrojního průkazu, zakázanou zbraň (s výjimkou expanzní zbraně, a to pouze za dohledu). Rovněž by měly být nově specifikovány důvody pro svěření zbraně za dohledu tak, aby postihovaly všechny relevantní situace (např. v současné době bezdůvodně absentující důvod „provedení lovu podle zákona myslivosti“).

Přenechání a zapůjčení zbraně – v novém zákoně je třeba přesněji vymezit možnosti, za kterých bude možno přenechávat a zapůjčovat zbraně oprávněným držitelům a bude zřejmě rovněž vhodné tuto úpravu důsledněji provázat s právní úpravou svěřování zbraně za dohledu, neboť v některých případech by bez dalšího zřejmě mohlo docházet k překryvům těchto institutů (např. svěření zbraně držiteli zbrojního průkazu držitelem zbrojní licence a přenechání zbraně). Přenechání zbraně by se mělo stát základním přístupem s tím, že svěření za dohledu či zápůjčku lze řešit jako speciální právní úpravu v relevantních případech.

Nakládání se zbraněmi a střelivem při zvláštních příležitostech – základní omezení vnášení zbraní na akce, kde se schází větší množství osob (sportovní, kulturní, společenské akce), zůstane zachováno. Alternativně lze v navazujícím zákoně o nakládání se zbraněmi pro branněbezpečnostní účely zohlednit vyšší míru znalostí, státem ověřené způsobilosti a praktických zkušeností osob, držících zbraně podle zmiňovaného zákona a za zákonem stanovených podmínek restringovat zákaz nosit zbraně na podobné akce v případech, kdy tím nebude dotčena bezpečnost nebo veřejný pořádek.

Veřejné vystavování zbraní a střeliva – nový zákon o zbraních by měl veřejné vystavování zbraní a střeliva řešit praktičtější způsobem zejména s ohledem na lhůty, stanovení podmínek veřejného vystavování, jejich změn a řešení vzájemného poměru mezi organizátorem výstavy a jednotlivými vystavovateli (zejména případ veletrhů). Rovněž by měla být zákonem zohledněna směrnici nově zakotvovaná definice muzeí coby institucí, které musejí umožňovat zpřístupnění svých sbírek veřejnosti.

Ničení zbraní – systém ničení zbraní musí být odolný především proti možným přesunům doposud legálních zbraní, deklarovaných jako zničené, na nelegální trh, a to i ve fázi, kdy již byla zbraň fakticky destruována a pouze se její zbytky předávají k roztavení. Toto reálné bezpečnostní riziko musí být v maximální míře eliminováno. Lze zvážit několik variant:

1. zbraně ničí držitel zbrojní licence pro ničení zbraní; tím by byl v zásadě zachován stávající systém, který však nezaručuje dostatečně vysokou úroveň kontroly celého průběhu ničení zbraně od její předání oprávněnému subjektu až po roztavení kovového šrotu v hutí; tato varianta (stejně jako postup při znehodnocování zbraní nebo výrobě jejich řezů) musí zachovávat zásadu, že po povolení zničení zbraně se zbraň již nedostává do moci nikoho jiného než subjektu oprávněného k zničení
2. zbraně ničí jediný autorizovaný subjekt; tento subjekt by musel být držitelem zbrojní licence, ale na určité období by mu byla udělena autorizace a bylo by mu propůjčeno právo zbraně ničit; s ohledem na důslednou kontrolovatelnost by však bylo nezbytné takové právo propůjčovat vždy jedinému subjektu, který by byl pod důslednou veřejnoprávní kontrolou,
3. zbraně ničí stát – tato varianta předpokládá předání zbraní určených ke zničení státu, přičemž stát (patrně policie) by zajistila celý proces až k roztavení kovových zbytků zbraní.

Ve všech variantách zůstává zachováno povolování ničení zbraní Policií ČR (byť v případě ad 3. by takové povolení fakticky splývalo s přijetím zbraně ke zničení). Před zničením zbraně bude nezbytné provést vždy kriminalistické zkoumání dané zbraně, přičemž je nezbytné zajistit, aby od okamžiku provedení kriminalistického zkoumání měla k dané zbraní přístup již pouze entita oprávněná provést její zničení.

Postup po zániku platnosti oprávnění pro nakládání se zbraněmi a střelivem – stávající právní úprava je zbytečně roztržena mezi ustanovení upravující postup vůči zbraním

v případě zániku zbrojního průkazu, postup při úmrtí držitele zbraně nebo střeliva a dědění zbraně a při úmrtí provozovatele střelnice. Tuto právní úpravu by bylo vhodné sjednotit. Na druhé straně stávající pravidla, podle nichž se v těchto případech postupuje, se zdají jako obecně dostatečná. Na druhé straně je možné zvážit zejména zakotvení specifických pravidel, která by umožnila zajištění takových zbraní na místě jejich dosavadního uložení. Jako významné téma se rovněž jeví stanovit pravidla, podle nichž by bylo možné rozhodnout o tom, že do vlastnictví státu připadají zbraně, o které jejich vlastník dlouhodobě nejeví zájem (a které bývají typicky po mnoho let uloženy u policie) a zejména pak v případě zbraní po zemřelém držiteli, u nichž není rozhodnuto v dědickém řízení (typickým případem je zbraň použitá dosavadním držitelem ke spáchání sebevraždy). V těchto případech je obvykle prakticky nemožné za stávajícího stavu rozhodnout o dalším osudu takových zbraní a tyto se pouze hromadí ve skladech policie.

Nálezy zbraní, střeliva a dokladů – existující právní úprava je z bezpečnostního hlediska plně funkční. Na druhé straně lze zvážit zavedení specifického režimu pro nálezy nefunkčních torz zbraní bez vlastníka (jde zejména o pozůstatky válečných konfliktů), u nichž lze zvážit např. právní úpravu, dle které by takovou zbraň mohly využít kulturní instituce, a to případně i včetně muzeí držících zbrojní licenci podle zákona o zbraních.

Nakládání s komponenty střeliva – komponenty střeliva by samy o sobě neměly být považovány za střelivo s výjimkou střel, jejichž laborací do kompletního náboje by vzniklo zakázané střelivo, které by měly následovat právní režim takového kompletního střeliva. Stávající právní úprava (§ 69 dosavadního zákona o zbraních) je zcela recentní a primárně bude nezbytné posoudit její funkčnost. Právní regulace nabíjení a přebíjení nábojů nad rámec existující právní úpravy se do budoucna nepředpokládá.

Doklady vydávané podle zákona o zbraních

Rozbor možností forem dokladů vydávaných podle zákona o zbraních je obsažen v příloze č. 3 k této Analýze.

Informační systémy a jejich rozvoj

Centrální registr zbraní jako vysoce funkční a efektivní nástroj bude zachován a dále rozvíjen. Bude však muset být adaptován na novou právní úpravu nakládání se zbraněmi,

novou kategorizaci zbraní a další změny. Do budoucna bude muset být připraven i na směrnici předpokládanou výměnu informací (viz výše) a případné nové uživatele (např. Ministerstvo průmyslu a obchodu) a procesy (např. evidence znehodnocených zbraní a reprodukcí historických zbraní zkonstruovaných na principu doutňákových, kolečkových, křesadlových a perkusních zámkových systémů, zahrnutí doposud samostatně vedené evidence střelnic atd.).

Jako zásadní diskuzní téma pro přípravu nové právní úpravy se jeví redukce anebo případně úplné zrušení evidence střeliva v Centrálním registru zbraní. Na rozdíl od evidence zbraní se evidence střeliva jeví jako významně zatěžující a přitom bez faktického přínosu (snad s výjimkou statistického přehledu). V případě střeliva nelze totiž ve skutečném slova smyslu hovořit o dosledovatelnosti jednotlivých nábojů, neboť ani v Centrálním registru zbraní není střelivo určitelné na individuální úroveň (dokonce ani na úroveň jednotlivých výrobních provedení). A pokud jde o evidenční stav střeliva, má existující evidence zásadní limity vyplývající ze skutečnosti, že v absolutní většině jde o spotřební materiál (např. i přebývající střelivo ve skladových zásobách lze jednoduše odepsat jako vlastní spotřebu držitele zbrojní licence). Navíc tím, že dojde k vyčlenění (vojenské) munice do samostatné právní úpravy (k vyčlenění evidence do samostatného modulu v rámci Centrálního registru zbraní došlo již v současné době), zůstává pro evidenci střeliva pouze množina nábojů pro běžné ruční palné zbraně, které s sebou nenese specifické riziko. Pokud je ve výjimečných případech specifické riziko dáno, jako je tomu v případě zakázaného střeliva, evidence by měla být v určitém rozsahu zachována a navíc by měla umožňovat přesně identifikovat konkrétní výrobní provedení zakázaného střeliva, které takovou klasifikaci odůvodňuje (takovéto podrobné členění současný Centrální registr zbraní vedený paušálně podle jednotlivých ráží neumožňuje). Navíc je třeba upozornit, že (výrobní a prodejní) evidence u jednotlivých podnikatelů v oboru zbraní a střeliva bude nadále vyžadována, nicméně způsob a podoba vedení takové evidence budou stanoveny pouze rámcově a jinak bude ponechána na daném subjektu. Rovněž pro nabytí a držení jakéhokoli střeliva pro zbraně podléhající registraci bude vyžadováno držení stejného oprávnění (zejm. zbrojní průkaz či zbrojní licence) jako v případě palné zbraně, pro niž je takové střelivo určeno.

Výkon státní správy

I nadále by státní správu ve věcech zbraní a střeliva měla vykonávat především Policie ČR a dále pak Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, zastupitelské úřady České republiky a Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva. Zásadní změna jednotlivých působností se nepředpokládá, ačkoli lze předpokládat určité posuny v zájmu vyšší provázanosti výkonu

státní správy na tomto úseku. Tyto eventuální posuny jsou nastíněny v tomto materiálu na příslušných místech (u jednotlivých činností vyplývajících z právních předpisů). Specifickou oblast by mohlo představovat zavedení určité formy delegace výkonu státní správy na jiné subjekty. Zákon o zbraních již v současné době zná institut zkušební komise, který je na základě vykonané zkoušky určován Ministerstvem vnitra a provádí zkoušky odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu. V novém zákoně o zbraních bude třeba zvážit, zda neumožnit delegaci určitých úkolů státní správy např.:

- na autorizovaný subjekt v případě ničení zbraní (viz výše),
- na akreditovaná školicí zařízení – držitele zbrojních licencí příslušných skupin (též pro potřeby zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely),
- na podnikatele v oboru zbraní a střeliva, pokud jde o registraci doposud neevidovaných zbraní, s nimiž je spojeno zanedbatelné bezpečnostní riziko (znehodnocené zbraně a reprodukce historických zbraní zkonstruovaných na principu doutnákových, kolečkových, křesadlových a perkusních zámkových systémů).

Ve všech těchto případech bude zcela nezbytné zajistit, aby právní úprava stanovovala jasná pravidla, za nichž k delegaci bude moci dojít, standardy výkonu daných úkolů, veřejnou kontrolu a pravidla odpovědnosti za jakákoli pochybení při plnění takových úkolů.

Kontrola

Kontrola bude i nadále vykonávána podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. Kontrolním orgánem bude i nadále primárně policie. Do budoucna je však třeba lépe vymezit určení příslušnosti konkrétních kontrolních orgánů (ve struktuře policie) ke kontrole. Zákon by měl současně i nadále zachovat specifické případy příslušnosti ke kontrole ze strany Ministerstva obrany a součinnost policie s orgány integrované prevence podle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

U držitelů zbrojních licencí, kteří jsou zároveň držiteli povolení k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem podle zákona č. 38/1994 Sb., se bude příslušnost odvozovat od toho, zda mají platné povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem, nikoli od toho, zda zahraniční obchod (fakticky) provádějí. Takovéto subjekty budou podléhat kontrole Policejního prezidia České republiky. Tato skutečnost by mohla být do budoucna

vyznačována přímo v Centrálním registru zbraní. Rovněž držitelé zbrojní licence, kteří mají v Centrálním registru zbraní zřízeny evidenční knihy provozoven v různých krajích (včetně případu, kdy má držitel jen sídlo a jednu provozovnu ve dvou krajích), budou podléhat kontrole Policejního prezidia České republiky. Policejní prezidium České republiky by mělo být příslušné provádět kontrolu i v dalších, taxativně vyjmenovaných případech, jako například v případě ničení zbraní monopolním autorizovaným subjektem, resp. zajišťovaného státem.

V určitých specifických případech, zejména v případě subjektů vyloučených obecně z působnosti zákona o zbraních, které však budou muset své nakládání se zbraněmi oznámit Ministerstvu vnitra a plnit specifické povinnosti, lze zvážit stanovení speciální omezené kontrolní působnosti přímo Ministerstvu vnitra.

Ve všech ostatních případech bude i nadále kontrolu provádět krajské ředitelství policie, přičemž jeho působnost by měla být stanovena jako zbytkové pravidlo vůči zakotvení kontrolní působnosti Policejního prezidia České republiky (resp. kteréhokoli jiného kontrolního orgánu).

Nový zákon o zbraních by měl rovněž zachovat nově, v roce 2016 na základě praktických zkušeností s aplikací zákona zakotvených institutů, a to jednak opatření k nápravě (§ 75b dosavadního zákona o zbraních) a jednak specifických oprávnění příslušníka policie, která jsou však realizována mimo kontrolu podle kontrolního řádu coby standardní oprávnění policejního typu (§ 75c dosavadního zákona o zbraních). Tato posléze uvedená oprávnění by měla být důsledně zakotvena v jednom ustanovení, přičemž rovněž v tomto ustanovení by měla být stanovena povinnost držitele zbraně nebo střeliva se zákroku, úkonu nebo jinému opatření realizovanému podle těchto oprávnění podrobit (v současné době jsou „zrcadlové“ povinnosti držitelů zbrojních průkazů a držitel zbraní kategorie D stanoveny rozptýleně v textu několika ustanovení zákona o zbraních).

Přestupky

Správním orgánem příslušným řešit přestupky fyzických osob bude i nadále obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Lépe je však třeba určit příslušnost k řešení přestupků fyzických podnikajících a právnických osob, zejména bez ohledu na to, zda byl přestupek zjištěn při kontrole, nebo jiným způsobem. Zde by měla být dána příslušnost policie. V případě držitelů zbrojních licencí by mělo být možno uložit jako sankci i zákaz činnosti. Je rovněž třeba maximálně efektivně řešit možnost postihu za přestupek u zahraničních subjektů, zejména osob dovážejících,

vyvážejících a provázejících zbraně a střelivo na území České republiky (viz za tím účelem již zmíněné zavedení možnosti ukládání kaucí nebo zajištění přepravovaných zbraní či střeliva).

Jako klíčová změna se však jeví celkové zefektivnění právní úpravy přestupků. Přestupky vymezované zákonem o zbraních je nanejvýše vhodné zjednodušit, zobecnit a odstranit maximum speciálních subjektů. Tomu samozřejmě musí odpovídat hmotněprávní úprava. Přestupky podle zákona o zbraních budou rovněž i nadále evidovány v evidenci přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Amnestie

Jak už bývá dobrým zvykem při větších změnách zbraňového práva v ČR, zákon opět vyhlásí tzv. amnestii na nelegálně držené zbraně. Trestnost nedovoleného ozbrojování zanikne u osoby, která bez povolení přechovává zbraň (ať již podléhající registraci nebo jinou zbraň, na kterou se zákon o zbraních vztahuje), střelivo, munici nebo i výbušninu, jestliže je dobrovolně ve lhůtě 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona odevzdá kterémukoli útvaru policie do úschovy nebo přenechá ve prospěch státu. Ten, kdo odevzdá zbraň či střelivo, bude moci požádat o vydání příslušných dokladů opravňujících jej k jejich držení, nebyl-li s nimi spáchán trestný čin.

Při poslední „amnestii“, která proběhla od 1. července do 31. prosince 2014, bylo odevzdáno 5 877 kusů zbraní všech kategorií a 484 744 kusů střeliva. Rovněž v případě nového zákona o zbraních by měla „amnestie“ být vyhlášena nejméně na období 6 měsíců.

2.1.1.3 *Přechodná ustanovení*

Přechodná ustanovení nového zákona o zbraních by měla umožnit plynulý přechod z režimu dosavadního zákona o zbraních. Přechodná ustanovení se budou muset zaměřit zejména na:

- rekategorizaci již evidovaných, resp. registrovaných zbraní – v těchto případech se jeví jako vhodný dvojí přístup (promítnutý do samostatných přechodných ustanovení). V případech, jichž se nedotýká zavedení nových kategorií v rámci směrnice (nebo případně na národní úrovni, kupř. v případě zbraní střílejících ze zadní polohy závěru), ale které budou pouze v rámci stávajícího vymezení zařazeny do struktury nově vymezených kategorií zbraní, lze za optimální přístup považovat změnu jejich kategorie plošně (v návaznosti na číselník zbraní v Centrálním registru zbraní). Pokud jde o zbraně, u nichž dochází k podřazení nově

vznikajícím kategoriím, bude s ohledem na opatření provádějící tzv. grandfathering (čl. 7 odst. 4a směrnice) možné a vhodné změnu kategorie zbraně ponechat až na okamžik jejího přechodu na nového držitele, tj. její nové registrace; v případě zbraní pouze evidovaných, u nichž dojde k převodu na jiného držitele zbrojní licence, který tyto zbraně opět toliko evidenčně nabude v Centrálním registru zbraní, by se rekategorizace zbraní neprováděla; Centrální registr zbraní by měl nicméně zajišťovat kontrolu toho, zda byla kategorie zbraně po změně kategorie zbraně již opětovně posouzena příslušným orgánem. Oba přístupy se přitom navzájem doplňují – kupř. samonabíjecí pistole bude zařazena do nové struktury kategorií a následně při převodu bude předložena spolu s nadlimitním zásobníkem a dojde k jejímu překlasifikování mezi zbraně zakázané.

- „grandfathering“ – s ohledem na problémy (jak právní, tak ale především administrativní a kapacitní) při posuzování toho, které z již držených zbraní by měly být nově klasifikovány v rámci kategorie A ve smyslu směrnice (nové kategorie „A6“, „A7“ a „A8“), se jako v zásadě jediné možné řešení jeví zakotvení plošného grandfatheringu ve vztahu ke všem osobám, které byly držiteli zbrojního průkazu k rozhodnému datu.

Varianta 1 – za rozhodné datum považovat 13. červen 2017 s tím, že bude dále stanoveno další přechodné ustanovení, které se bude vztahovat na držitele, kteří nabudou zbraň nově řazenou do kategorie A v časovém rozmezí od 13. června 2017 do data nabytí účinnosti nového zákona o zbraních, a které umožní těmto osobám zjednodušený režim nabytí výjimky na tuto zbraň;

Varianta 2 – za rozhodné datum považovat až datum nabytí účinnosti nového zákona o zbraních.

Jako výrazně efektivnější se jeví varianta 2, a to zejména s ohledem na postup rekategorizace daných zbraní. Ve variantě 1 by musely být všechny zbraně, u nichž by přicházelo v úvahu přesunutí do kategorie A ve smyslu směrnice, po nabytí účinnosti fyzicky předloženy příslušnému orgánu, kusově posouzeny a následně by mělo být vedeno řízení o vydání výjimky s jejich držiteli (po tu dobu by tyto zbraně měly být patrně uloženy u policie). Výsledkem by však bylo v naprosté většině případů beztak vydání výjimky, a tedy fakticky stejný výsledek jako ve variantě 2, pouze s neporovnatelně vyššími náklady. Navíc je třeba upozornit, že s ohledem na vymezení nové kategorie „A7“ ve směrnici by musely být takto předloženy a jednotlivě posouzeny v zásadě všechny samonabíjecí zbraně, které by v uvedeném časovém rozmezí držitelé zbrojních průkazů nabyli.

- změny související s informačními systémy – s ohledem na čl. 2 odst. 2 revidující směrnice bude v těchto případech možné stanovit přechodné období v maximální délce do 14. prosince 2019. Je však třeba upozornit, že s vedením informačních systémů souvisí i řada dalších činností prováděných jak orgány veřejné moci, tak i podnikateli v oboru zbraní a střeliva; i ustanovení upravující provádění těchto činností tak budou případně muset následovat odklad účinnosti uplatněný v případě samotného informačního systému.

- evidence zbraní, které doposud nepodléhaly registraci – v těchto případech připadají v úvahu v zásadě dva možné přístupy:

Varianta 1 – stanovení pevného data, k němuž budou muset tyto zbraně být svými stávajícími držiteli ohlášeny policii (toto datum by nemělo v žádném případě předcházet 14. březnu 2021, k němuž lze dle revidující směrnice požadavek na ohlašování nabytí zbraní těchto nových kategorií vůbec odložit);

Varianta 2 – zavedení požadavku na ohlášení dané zbraně až v okamžiku jejího převodu na jiného držitele, tj. stejný přístup jako v případě rekategorizace zbraní nově klasifikovaných v kategorii A ve smyslu směrnice. V případě této varianty není nutné vyčkávat až do data uvedeného v čl. 2 odst. 4 revidující směrnice a lze tento systém zavést již k okamžiku nabytí účinnosti nového zákona o zbraních. Na druhé straně lze ale zvážit pozdržení zavedení tohoto systému ve vztahu ke stávajícím držitelům těchto zbraní. Pokud by tento systém již předem fungoval v případech převodů těchto zbraní podnikatelem v oboru zbraní a střeliva, lze očekávat, že se povědomí o nové povinnosti ohlašovat nabytí takové zbraně ve veřejnosti více rozšíří a zavedení stejného systému i pro převody zbraní mezi fyzickými osobami bude posléze výrazně efektivnější a snazší.

Jako výrazně praktičtější a ve vztahu k držitelům těchto druhů zbraní vstřícnější se jeví Varianta 2.- platnost dosavadních zbrojních průkazů – v rámci přípravy nové právní úpravy je nezbytné posoudit, zda bude nezbytné provést předčasnou výměnu zbrojních průkazů. Pro tuto variantu by hovořily některé objektivní důvody, zejména:

- 1) změna struktury skupin zbrojního průkazu,*
- 2) omezení doby platnosti zbrojního průkazu na 5 let na základě směrnice, a přitom současně*
- 3) relativně značně dlouhá doba, po kterou by některé zbrojní průkazy měly nadále platit; aby navíc po tuto dobu byly splněny požadavky směrnice, bylo by nezbytné provést přezkum trvání podmínek pro vydání těchto zbrojních průkazů (a priori by však v tomto směru bylo nutné vyloučit požadavek dodání mezitímního lékařského*

posudku všemi držiteli zbrojních průkazů; na druhé straně však s ohledem na konkrétní formulace směrnice by nebylo patrně možné lékařský posudek v rámci tohoto prověření trvání způsobilosti držitele zbrojního průkazu jednorázově nevyžadovat).

Naproti tomu proti takovému způsobu předčasné výměny jasně hovoří:

- a) enormní administrativní náročnost plošné výměny zbrojních průkazů,
- b) do budoucna naprosto nevhodné „sladění“ data začátku a konce platnosti převážné většiny zbrojních průkazů, jejichž pravidelná výměna by tak byla zkoncentrována do pravidelných „vln“ s periodou 5 let,
- c) problémy vyplývající z nutnosti informovat stávající držitele zbrojních průkazů o nutnosti provést výměnu zbrojního průkazu.

Ex lege bude rovněž nezbytné provést u stávajících držitelů zbrojních průkazů oddělení osvědčení o odborné způsobilosti pro nakládání se zbraněmi a střelivem. Tento krok by mohl být proveden v zásadě plošně příslušným záznamem v Centrálním registru zbraní u všech osob držících zbrojní průkaz ke dni nabytí účinnosti nového zákona o zbraních.

- platnost dosavadních zbrojních licencí – platnost zbrojních licencí by neměla být revizí směrnice přímo dotčena, na druhé straně však lze s ohledem na změnu struktury skupin zbrojních licencí a novou úpravu náležitostí dokladu považovat za vhodné, aby v určitém střednědobém horizontu k výměně dokladu došlo; v případě držitelů zbrojních licencí, kteří evidují zbraně v Centrálním registru zbraní, by bylo možné k jejich výzvě k provedení výměny dokladu využít právě Centrální registr zbraní. V případě ostatních držitelů zbrojních licencí lze uvažovat o jejich postupném přímém vyzývání k provedení výměny zbrojní licence standardní cestou.

- postavení některých dalších subjektů – půjde kupř. o obecní policie nebo stráž České národní banky, které budou pro účely zákona o zbraních nově pojmány jako orgány veřejné moci s tím, že pro ně budou stanoveny některé specifické podmínky nakládání se zbraněmi, avšak nebude se na ně nadále pohlížet jako na „běžné“ držitele zbrojních licencí, na které by tak dopadala v celém rozsahu i implementační úprava obsažená ve směrnici; platnost jejich povolení (zejména zbrojních licencí, povolení podle § 12 dosavadního zákona o zbraních a výjimek) bude zachována, budou pouze stanoveny především nová pravidla kontroly (s ohledem na vymezení jejich práv a povinností a stanovení kontrolního subjektu).

- postavení zkušebních komisařů jmenovaných podle dosavadního zákona o zbraních – postavení zkušebních komisařů jmenovaných podle dosavadního zákona o zbraních se bude

muset odvíjet od konkrétní podoby systému ověřování odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu; jako v zásadě optimální se jeví ponechání průkazů zkušebních komisařů v platnosti (až do doby jejího standardního uplynutí) a umožnění jejich zapojení do systému přípravy a ověřování odborné způsobilosti i po nabytí nového zákona o zbraních (s ohledem na dobu, na kterou je zkušební komisař Ministerstvem vnitra jmenován, by se však nezbytně jednalo pouze o přechodné opatření).

- řízení zahájená před datem nabytí účinnosti nového zákona – v těchto případech bude zřejmě vhodné využít standardní přístup a řízení zahájená podle dosavadní právní úpravy nechat dokončit podle této dřívější právní úpravy. To však z podstaty věci platí toliko v případech, kdy řízení povede k výsledku, který bude právně relevantní i z hlediska nové právní úpravy. Pokud tak například bude přede dnem nabytí účinnosti nového zákona o zbraních zahájeno řízení o vydání povolení podle § 12, nebude namístě v tomto řízení pokračovat, neboť tento typ povolení bude patrně v rámci nového zákona vtělen přímo do zbrojního průkazu a samostatně již nebude vydáván.

- platnost povolení k provozování střelnice – dosavadní povolení k provozování střelnice by měla být zachována v platnosti, lze však v návaznosti na konkrétní podobu (a zejména předmět) povolovacího systému v této oblasti, kterou nový zákon o zbraních zakotví, předpokládat nutnost splnění některých nových povinností (např. úpravu provozního řádu či provedení technických úprav v návaznosti na prováděcí právní předpis, který by konkrétní technické požadavky na střelnice mohl nově stanovit), a to v určitém středním až delším časovém horizontu.

- evidence vedené podle dosavadní právní úpravy – v rámci nové právní úpravy by mělo dojít k dalšímu posílení role Centrálního registru zbraní, a to zejména pokud jde o doposud mimo tento informační systém vedené záznamní knihy (lze uvažovat o jejich úplném zrušení). V případě evidencí lze zvážit úplné zrušení evidence střeliva, které se na rozdíl od evidence zbraní nejeví z bezpečnostní perspektivy jako významnější přínos; v tomto ohledu by bylo nezbytné zachovat toliko funkcionalitu podávání žádostí o povolení přepravy střeliva a hlášení přepravy prostřednictvím Centrálního registru zbraní, jinak by mohla být stanovena pouze povinnost držitelů zbrojní licence vést evidenci střeliva vhodným způsobem (to samé platí i v případě záznamní knihy střeliva). Z hlediska přechodných ustanovení je zapotřebí toliko zajistit, aby v rámci přechodu na nový systém nedošlo v žádném ohledu ke ztrátě doposud evidovaných dat.

- převod a unifikace označení druhů zbraně v Centrálním registru zbraní – v Centrálním registru zbraní jsou zbraně v rámci číselníku druhů zbraní vedeny v současné době v podstatě bez bližší návaznosti na vymezení druhů zbraní v Příloze 1 zákona. Namísto toho

se vychází ze standardní odborné terminologie a České technické normy. Do budoucna se jeví jako nepochybně vhodné převést číselník na používání standardních pojmů definovaných ve vztahu k druhům zbraní v zákoně.

- převod skupin zbrojních průkazů a zbrojních licencí – bude nezbytné vytvořit převodní tabulku, podle níž budou dosavadní skupiny zbrojních průkazů a licencí převedeny na nový systém. V některých specifických případech (například dosavadní skupina A zbrojního průkazu – pro sběratelské účely a její vztah k nové skupině zbrojního průkazu určené toliko pro potřeby sběratelství zbraní kategorie A ve smyslu směrnice) bude možné konečné rozhodnutí ponechat na držiteli daného oprávnění, který např. v rámci výměny dokladu, resp. podání žádosti o nový bude moci požádat o vydání oprávnění určitých nových skupin. V těchto případech však nelze vyloučit podmínění vydání takového oprávnění splněním dalších podmínek (např. v případě zbrojního průkazu pro účely sběratelství zbraní kategorie A ve smyslu směrnice dosavadním držením takovéto zbraně tímto žadatelem.

2.1.1.4 Prováděcí právní předpisy

Oproti stávajícímu stavu se jako vhodné jeví výrazně snížit počet prováděcích právních předpisů. V současnosti (k 1. srpnu 2017) bude zákon o zbraních prováděn celkem 10 podzákonými právními předpisy, přičemž jejich struktura již je do značné míry překonaná (např. pokud jde o vyhlášku upravující postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při kategorizaci zbraní, která obsahuje materii, která evidentně náleží spíše do zákona). Stávající právní předpisy jsou rovněž nepřilíš systematicky rozděleny mezi vyhlášky a nařízení vlády a právní úprava je mezi ně roztržena (to je zejména patrné v případě právní úpravy zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu).

Nový zákon o zbraních by proto měl být proveden těmito nařízeními vlády:

- nařízení vlády upravující organizační otázky – toto nařízení by obsahovalo požadavky na způsobilost osob nakládajících se zbraněmi, organizační a obsahové požadavky na průběh školení či zkoušek odborné způsobilosti (zkušební řád), a případné další požadavky na způsobilost či udělení autorizace či akreditace v některých specifických případech (autorizace pro ničení zbraní, akreditace školícího zařízení, minimální požadavky pro uznání sportovní organizace oprávněné vydávat potvrzení pro účely vydání výjimky ve smyslu čl. 6 odst. 6 směrnice). Toto nařízení vlády by zahrnuo rovněž požadavky na zdravotní způsobilost osoby nakládající se zbraněmi.

- nařízení vlády o evidencích a informačních systémech na úseku zbraní a střeliva – toto nařízení by mělo upravit požadavky na vedení evidencí stanovených zákonem o zbraních, ať

se jedná o evidence vedené samotným držitelem oprávnění nakládat se zbraněmi (např. evidence vydaných a přijatých zbraní) nebo provozovaných státem pro účely výkonu státní správy (zejména Centrální registr zbraní). Toto nařízení by rovněž případně plnilo funkci adaptačního předpisu navazujícího na prováděcí akty, které jsou předvídány směrnicí v oblasti výměny informací.

- nařízení o technických podmínkách nakládání se zbraněmi - toto nařízení vlády by upravovalo technické otázky související se zbraněmi a střelivem (znehodnocování, ničení a zhotovování řezů zbraní a střeliva, zabezpečení zbraní a střeliva, případné požadavky na konkrétní výrobní provedení zbraní a střeliva apod.) a případně nově též se střelnými. Toto nařízení by rovněž případně plnilo funkci adaptačního předpisu navazujícího na prováděcí akty, které jsou předvídány směrnicí v oblasti expanzních zbraní a znehodnocených zbraní.

Tiskopisy a vzory dokladů by případně měly být stanoveny vždy v přílohách toho prováděcího právního předpisu, k jehož právní úpravě se věcně vztahují. Na druhé straně množství zejména tiskopisů by mělo být omezeno a mělo by být zváženo zavedení „změnových listů“ umožňujících realizaci většího množství podání vztahujících se k určité tematické oblasti (např. oprávnění nakládat se zbraněmi či změny týkající se zbraní). Některá podání nadále nemusí mít již stanoven předepsaný tiskopis a lze je ponechat na „volné formě“ při splnění obsahových, zákonem předepsaných náležitostí.

Jak již bylo uvedeno výše, právní úprava obsažená v současnosti ve vyhlášce č. 369/2002 Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typu zbraně nebo střeliva do kategorie, by měla být do budoucna obsažena přímo v zákoně o zbraních.

Právní úprava obsažená v nařízení vlády č. 151/2004 Sb., kterým se stanoví, které střelné zbraně a střelivo je možné z jiného členského státu Evropské unie přepravit na území České republiky bez předchozího souhlasu příslušných orgánů České republiky, může být zrušena bez náhrady. Toto nařízení vlády vychází z čl. 11 odst. 4 směrnice. Přitom zde stanovenou povinnost členského státu lze zřejmě vhodněji splnit nenormativním způsobem (např. uveřejněním seznamu, který fakticky jen vysvětluje požadavky jinak stanovené pro dovoz zbraní již přímo v zákoně o zbraních). Zákon o zbraních by naopak mohl zakotvit povinnost Ministerstva vnitra takový seznam vydat a zveřejnit (způsobem umožňujícím dálkový přístup).

2.2 Nový zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely

Účelem tohoto zcela nového zákona bude úprava nakládání zbraní osobami, které se buď účastní zajišťování bezpečnosti (například příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil nebo obecní policie v mimopracovní době) anebo se podrobují specifickým státem organizovaným systémům přípravy pro obranu státu nebo krizové situace, pokud taková příprava zahrne (také) požadavky na výcvik se zbraní. Tento zákon bude představovat de facto určitou nadstavbu vůči zákonu o zbraních.

S ohledem na specifika vyplývající z nakládání se zbraněmi v bezpečnostní oblasti zahrne tento zákon i další přísné podmínky nad rámec požadavků zákona o zbraních, kterými bude možnost nakládání se zbraněmi pro tyto účely striktně omezena. Zásadní součástí této právní úpravy bude i bezvýjimečné vyloučení případů nakládání se zbraněmi pro údajné zajišťování bezpečnosti, pokud tak nestanoví zákon. Jinými slovy, navrhovaná právní úprava důsledně vyloučí jakoukoli možnost, aby se mimo zákon zřizovaly subjekty, které by si nárokovaly podíl na zajišťování bezpečnosti (např. různé „domobrany“, „sousedské hlídky“, „milice“ či ozbrojené útvary soukromých subjektů apod.).

Tento posledně vymezený účel zákona je zásadní především z toho pohledu, že stávající právní úprava v České republice je doposud roztříštěná a dopadá jen na specifické oblasti, přičemž zejména zákon o zbraních tyto případy v zásadě vůbec nepředvídá.

Dalšími účely zákona bude:

- nastavení jednoznačných legislativních podmínek možnosti nosit zbraně (soukromé a v případě rozhodnutí příslušného orgánu i služební) příslušníky ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil anebo obecní policie v mimopracovní době; tato problematika je v současnosti řešena pouze (a to pouze někdy) interními akty řízení bezpečnostních sborů, ozbrojených sil či obecních policií, přičemž existují zásadní rozdíly mezi jednotlivými případy; přitom je třeba si uvědomit, že tyto osoby mají vesměs povinnost provést zákrok (resp. v obecnějším slova smyslu úkon) i v případě, že jsou mimo službu, pokud je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob anebo majetek nebo došlo-li k útoku na tyto hodnoty, takovou povinnost mají jak příslušníci policie (§ 10 odst. 2 a 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů), celníci (§ 23 odst. 2 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů), příslušníci Vojenské policie [§ 22 zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů], ale v mimopracovní době takovou povinnost mají i strážníci obecní policie (§ 7 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů); k realizaci

zákroku (úkonu) v takto závažných případech bude často použití zbraně prakticky nevyhnutelné;

- nastavení výchozích přísných pravidel prověřování způsobilosti (zpřísněných podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti, vyloučení „blízkosti“ k extremistickým skupinám, včetně požadavku na předložení negativního lustračního osvědčení, stanovených standardů znalostí a dovedností použití zbraně, a to jak právních, tak i praktických, a prokazování pravidelného prohlubování a zdokonalování těchto znalostí a dovedností) v případě osob, které se účastní státem organizovaného systému výcviku pro potřeby národní obrany nebo krizových situací; tato pravidla budou dále doplňována požadavky jednotlivých zákonem zakotvovaných forem takovýchto systémů; základním principem účasti na takovýchto systémech bude, nestanoví-li zákon ve výjimečných případech jinak, že účastníci se osoby nebudou nadány žádnými veřejnoprávními oprávněními a klíčovým jejich právem a povinností bude právě toliko zdokonalovat se v zákonem vymezených znalostech a dovednostech, přičemž o jejich konkrétním využití bude moci stát rozhodnout v případě potřeby ad hoc,

- zakotvení systému zvyšování odpovědnosti, znalostí a dovedností v nakládání se zbraněmi v případech odvracení útoků a nebezpečí ve sféře vnitřní bezpečnosti, který bude zaměřen zejména na posílení odpovědnosti a praktické způsobilosti v rámci případů oprávněného použití zbraně ve smyslu trestního zákoníku; odpovědnost za organizaci tohoto systému ponese nově zřizovaný Institut střelecké a bezpečnostní přípravy (dále jen „Institut“), jakožto zařízení zřízené státem, jehož programů se budou moci způsobilé osoby účastnit na základě dobrovolnosti; cílem bude dosažení takové průběžně zdokonalované připravenosti účastníků tohoto systému, který zaručí vysokou úroveň schopnosti bezpečného, podmínkám přiměřeného a odpovědného nakládání se zbraněmi a současně poskytne státu strukturovaný přehled o těchto osobách a jimi absolvovaných výcvikových programech.

Navrhovaná právní úprava bude plně navázána na nový zákon o zbraních a ve všech shora uvedených případech bude primárně vycházet ze splnění podmínek zákona o zbraních (obecným požadavkem, který se uplatní jak v případě příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil či obecní policie, kteří budou chtít zbraň v mimopracovní době podle tohoto zákona nosit, tak i v případě účastníků státem organizovaných systémů přípravy bude na prvním místě držení platného zbrojního průkazu skupiny pro ochranu života, zdraví a majetku podle zákona o zbraních). Rovněž nošení zbraně se bude (nestanoví-li jiný právní předpis odchylně) plně řídit pravidly stanovenými již

zákonem o zbraních, specificky pak navrhovaná právní úprava nebude zakotvovat například oprávnění nosit zbraň viditelně, bude zachován bezvýjimečný zákaz požívání alkoholu a užívání jiných omamných látek apod. Pokud jde o právní úpravu použití zbraně, bude zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely opět ponechávat stanovení konkrétních pravidel na jiných právních předpisech, konkrétně v případě příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil a strážníků obecní policie na příslušných zákonech stanovujících jejich povinnosti k provedení služebního zákroku (úkonu) a v případě osob účastnících se specifických systémů přípravy pak zásadně na standardní obecné právní úpravě institutů nutné obrany a krajní nouze vymezených trestním zákoníkem.

Specifickou možností, jíž budou moci osoby v působnosti tohoto zákona využít, bude možnost nárokového vydání výjimky pro určitý okruh zákonem stanovených zbraní kategorie A ve smyslu směrnice, pokud se budou zákonem předvídaným způsobem účastnit (ať již v rámci zaměstnání v případě příslušníků bezpečnostních sborů a ozbrojených sil, resp. strážníků obecní policie, nebo v rámci systému státem organizované přípravy) výcviku v používání takové, nebo obdobné zbraně. Obecně vzato by měly být k vydání výjimky tímto postupem způsobilé samonabíjecí zbraně, nikoli zbraně plně automatické, rovněž lze zvážit umožnit stejným způsobem například nabývání, držení a nošení střeliva zařazeného jinak do kategorie A5 ve smyslu směrnice. Při udělování těchto povolení (výjimek) bude ovšem plně respektován rámec, který nastavuje jak sama směrnice (viz zejména čl. 2 odst. 2 a čl. 6 směrnice), tak i prameny primárního práva Evropské unie (zejména viz čl. 4 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a čl. 72 Smlouvy o fungování Evropské unie).

Tato právní úprava bude muset logicky nabýt účinnosti společně s novým zákonem o zbraních, s jehož právní úpravou bude provázána. V rámci přípravy konkrétního legislativního návrhu nového zákona o zbraních, ale též např. při zohlednění právní úpravy, kterou bude v rámci systémů přípravy obyvatelstva pro obranu státu navrhovat Ministerstvo obrany, bude dále zváženo, zda navrhovat předmětnou právní úpravu v podobě samostatného zákona (což se v současné době jeví jak z praktických a věcných důvodů, tak i z důvodů systematických a legislativně-formálních jako výhodnější) anebo ve formě samostatné části nového zákona o zbraních.

2.2.1 Srovnání s některými zahraničními právními úpravami

Navrhovaná právní úprava nebude přímo kopírovat žádnou ze známých právních úprav, nicméně bude odrážet některé prvky určitých zahraničních právních systémů, které zapojení veřejnosti do přípravy na obranu státu, resp. krizové situace, která výcvik se zbraněmi

zahrnuje, již v současné době znají. Na druhé straně je však nezbytné upozornit na dvě specifika navrhované právní úpravy.

Jednak půjde o právní úpravu, která bude především obsahovat obecnou (procesní) úpravu ověření způsobilosti nakládat se zbraněmi u osob, jejichž práva a povinnosti v rámci zapojení do dalších státem organizovaných aktivit v oblasti bezpečnosti budou jinak upravovat speciální právní předpisy (ať již půjde o příslušníky ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil či strážníků obecní policie v mimopracovní době anebo osob účastnících se specifických systémů přípravy). Základním cílem zde bude vytvořit určitý nadstavbový systém prověření způsobilosti těchto osob konkrétně pro potřeby nakládání se zbraněmi. Oproti jiným srovnatelným systémům v zahraničí tak bude navrhovaný zákon představovat dodatečnou pojistku a nebude spoléháno toliko na zařazení těchto osob do určitého rezervistického systému atd.

V případě osob, které se budou přímo na základě navrhovaného zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely účastnit určitého státem zajišťovaného systému přípravy pro obranu státu nebo krizové situace, se zásadně nepředpokládá svěřeni jakýchkoli veřejnoprávních úkolů s výjimkou právě (práva a současně povinnosti) účasti na příslušném systému přípravy, resp. výcviku a běžných práv a povinností držitele zbrojního průkazu (která lze eventuálně toliko s ohledem na specifika daného systému přípravy v dílčích ohledech přizpůsobovat). Ačkoli je v některých zahraničních právních úpravách (zejména v Německu) těmto osobám přiznáván určitý „pomocný vrchnostenský status“ v podmínkách České republiky se v tomto ohledu nelze zbavit určitých negativních historických reminiscencí například na Lidové milice či Pomocnou stráž Veřejné bezpečnosti. I z tohoto důvodu (jakož i z důvodu, že předpokládaná právní úprava je koncepčně zcela nová a je tudíž namístě postupovat pokud možno konzervativně) by měl nový zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely založen na střízlivém přístupu a soustředit se primárně na vysokou úroveň ověřování způsobilosti osob, které na jeho základě získají možnost se zbraněmi (včetně některých méně nebezpečných zbraní v rámci zákona o zbraních obecně zakázanými) nakládat. Lze tedy shrnout, že účelem zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely nebude svěřovat účastníkům systému střelecké a bezpečnostní přípravy jakékoli pravomoci, ale zajistit jejich důsledné proškolení pro bezpečné nakládání se zbraněmi včetně relevantních způsobů použití v rámci odvracení hrozeb v oblasti vnitřní bezpečnosti. Tyto osoby budou současně mít výrazně užší vztah k orgánům státu, což na jedné straně může slovy francouzského zákona o civilní rezervě a občanské dobrovolnické službě posílit „vazby mezi národem a národní policií, a to pro plnění misí solidarity, sociální mediace, zvýšení respektu před zákonem“ a současně i zvýšit dohled nad splňováním požadavků způsobilosti, jakož i schopností a dovedností vyžadovaných pro

odpovědné a bezpečné držení, nošení a případné zákonné použití zbraně. Na druhé straně, z níže uvedeného přehledu je zřejmé, že zapojování občanů státem do sféry zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti není v rámci jiných evropských států nijak výjimečné.

Systémy výcviku poskytované v rámci dobrovolné přípravy pro obranu státu zavedené v jiných členských státech jsou často více zaměřeny na střeleckou přípravu a současně i více toliko na samotný výcvik, nikoli na skutečné plnění úkolů veřejné moci. Některé z těchto systémů shrnuje souběžně připravovaný materiál Ministerstva obrany „Návrh věcného záměru zákona o připravenosti občanů k obraně státu“, na který lze v tomto ohledu odkázat. Systém střelecké a bezpečnostní přípravy se bude v některých ohledech blížit určitým prvkům těchto systémů dobrovolné účasti občanů na přípravě pro obranu svého státu.

Německo

Několik německých spolkových zemí má zakotvenu činnost dobrovolníků – občanů vykonávajících čestnou funkci v rámci příslušného zemského policejního sboru. Spolkovou zemí, která má s činností této dobrovolnické složky zřejmě největší zkušenosti a která navíc explicitně umožňuje a podporuje její vyzbrojení palnými zbraněmi je Bádensko-Württembersko (viz dále). Další podobné dobrovolnické organizace jsou zřizovány ve spolkových zemích Bavorsko, Sasko či Hesensko. Rovněž v těchto spolkových zemích působí dobrovolníci jako systém přidružený k policejním sborům (dobrovolná policejní služba v Hesensku, bezpečnostní stráž v Bavorsku a Sasku), přičemž v těchto případech působí dobrovolníci bez palné zbraně, na druhé straně jsou ale vybaveni některými oprávněními policejního typu.

- Bavorsko

Základní právní úprava pro působení bezpečnostní stráže (*die Sicherheitswacht*) je zákon o bezpečnostní strážce v Bavorsku (*Sicherheitswachtgesetz – SWG*). Zákon uvádí důvod vzniku stráže: v bezpečnostní strážce spolupůsobí občané při udržování veřejné bezpečnosti a pořádku. Uvádí rovněž úkoly stráže: příslušníci bezpečnostní stráže podporují v jejich služební době policii při plnění jejich úkolů, zejména v souvislosti s bojem proti pouliční kriminalitě.

Vnitřní bezpečnost je ze strany bavorské policie chápána jako celospolečenský úkol, který je odkázán rovněž na spolupráci a angažovanost občanů. Aby se občané cítili vždy v bezpečí, podporují příslušníci bezpečnostní stráže policii a přispívají ke

zlepšení bezpečnostní situace. Příslušníci bezpečnostní stráže jsou vzorem pro každého jednotlivého občana nedívat se při trestných činech stranou, nýbrž dobře pozorovat situaci, vyrozumět policii a být k dispozici jako svědek. Bavorská bezpečnostní stráž podporuje práci policie příkladným způsobem.

Veřejná bezpečnost a pořádek není pojímána jako samotný úkol policie, ale jako celospolečenský úkol. K tomu navíc bylo záměrem pomoci dobrovolného zapojení zodpovědných občanů do bavorského bezpečnostního konceptu (zapojení v rámci výkonu čestného úřadu) účinně čelit rozšiřující se kultuře „dívání se mimo“. Policii přísluší výběr z řad zájemců o zapojení do bezpečnostní stráže, policie rovněž zajišťuje základní i následnou odbornou přípravu pro bezpečnostní stráž a koordinuje také její nasazení.

Bavorský zemský sněm schválil v roce 1994 zákon k vyzkoušení bezpečnostní stráže a vytvořil tím právní základ pro pilotní projekt bavorské bezpečnostní stráže. Tento na tři roky rozložený modelový pokus probíhal s úspěchem v městech Nürnberg, Ingolstadt a Deggendorf. V roce 1996 vstoupil v účinnost nový zákon o bezpečnostní strážích. V průběhu času se bezpečnostní stráž osvědčila jako doplňkový nástroj vnitřní bezpečnosti a je pevnou součástí bavorské bezpečnostní politiky. Bezpečnostní stráž a policie se doplňují a úzce spolupracují.

Při podezřelých událostech informuje bezpečnostní stráž nejbližší policejní služebnu. Sama zasahuje pouze ve výjimečném případě, např. když je toto nezbytně nutné při bezprostřední pomoci občanům. Z důvodů zajištění vlastní bezpečnosti nosí členové stráže ochranný sprej (pozn.: ve smyslu německého zákona o zbraních jsou ovšem obranné spreje určené k zneschopnění člověka považovány za zakázané zbraně stejně jako například samonabíjecí pistole a jejich nabytí a držení podléhají přísnému povolovacímu režimu).

Příslušníkům stráže náleží jednak stejná práva jako každému jinému občanovi: zadržení pachatele při páchání činu až do příjezdu policie stejně jako nutná obrana/krajní nouze. Nadto ovšem příslušníkům bezpečnostní stráže náleží některá oprávnění ryze policejního typu – mohou zastavovat osoby, klást jim otázky a zjišťovat jejich osobní údaje, pokud je to nezbytné k odvracení nebezpečí nebo k zajištění důkazů. Kromě toho mohou při nebezpečí z prodlení udělit vykazání z místa, tj. přikázat osobě, aby se vzdálila. Bezpečnostní stráž ale nemůže a nemá nahrazovat práci policie, ale má ji doplňovat. Není také žádnou „občanskou domobranou“ (nekontrolovaným shlukem občanů domnívajících se, že se musejí sami postarat o právo a pořádek).

Bavorská bezpečnostní stráž se vzhledem k určitým vrchnostenským pravomocem a výbavě obrannou zbraní (obranným sprejem), a to mimo standardní právní pravidla platná v Německu pro nabývání a držení tohoto typu obranného prostředku, nedá srovnat s instituty typu asistenta prevence kriminality či bezpečnostního dobrovolníka, které doposud existovaly v České republice.

- Sasko

Základem pro právní úpravu bezpečnostní stráže v Sasku je zákon o saské bezpečnostní stráž (Gesetz über die Sächsische Sicherheitswacht). Je založen na novelizaci původního zákona o vyzkoušení saské bezpečnostní stráže.

Jako účel stráže zákon v aktuálním znění uvádí: v saské policejní službě spolupůsobí občané při zajišťování veřejné bezpečnosti a pořádku (v původní „zkušební verzi“ zákona byl účel definován takto: tento zákon slouží cíli vyzkoušet silnější zapojení občanů do zajišťování veřejné bezpečnosti a pořádku v rámci saské bezpečnostní stráže). Úkolem příslušníků stráže dle zákona je podporovat policejní službu při plnění jejích úkolů, zejména pomocí doplňkové hlídkové činnosti na veřejnosti.

Příslušníci bezpečnostní stráže podporují jejich policejní revír zejména pomocí doplňkových hlídek na veřejnosti. Při podezřelých událostech informují jejich policejní služebnu nebo s ohledem na konkrétní okolnosti mají oprávnění zakročit. Příslušníkům náleží jednak stejná práva jako každému občanu (zadržení pachatele na místě činu, nutná obrana, krajní nouze). Během jejich nasazení jsou ovšem vybaveni také dalšími oprávněními. Mohou zejména klást otázky osobám, aby tímto způsobem získali bezpečnostně relevantní informace, zjišťovat identitu osob, od kterých vychází nebezpečí či rušení, k tomu mohou zastavit osobu, dotázat se na osobní údaje a požadovat vydání osobního dokladu ke kontrole, pokud nemůže být identita ověřena na místě, může být tato osoba předvedena na policejní služebnu, vyslovit vykázání z místa vůči osobě, od které vychází nebezpečí či rušení pořádku, zajistit věci, aby vlastníka ochránili před ztrátou či poškozením předmětů. Příslušníci stráže také obdrží služební průkaz, kterým se při zákroku legitimují.

- Hesensko

Základem pro právní úpravu bezpečnostní stráže v Hesensku je zákon pro aktivní účast občanů k posílení vnitřní bezpečnosti (*Hessisches Freiwilligen – Polizeidienst* –

Gesetz). Úkolem bezpečnostní stráže je podporovat policejní úřady při plnění jejich úkolů. Stráž zahrnuje osoby, které se dobrovolně daly k dispozici při zajišťování policejních úkolů.

Příslušníci mají v rámci výkonu jejich oprávnění práva a povinnosti příslušníka policie. Použití bezprostředního donucení pomocí donucovacích prostředků či zbraní jim ale není dovoleno.

- Bádensko-Württenbersko

Dobrovolná policejní služba v této spolkové zemi byla zřízena už v roce 1963 a je vyzbrojena palnými zbraněmi. Současné znění zákon o dobrovolné policejní službě (*Gesetz über den Freiwilligen Polizeidienst - FPoIDG*) vymezuje dobrovolnou policejní službu jako součást policejní služby. Zahrnuje osoby, které se dobrovolně přihlásily k výkonu úkolů policejní služby, aniž by byly příslušníky policie a mají závazek ke službě.

Přijetí do dobrovolné policejní služby není kromě obvyklých podmínek (minimální věk, bezúhonnost, spolehlivost, německé občanství, odborná způsobilost) přípustné, pokud existují důvodné pochybnosti, zda se uchazeč pohybuje na půdě svobodně demokratického ústavního pořádku.

Příslušníci dobrovolné policejní služby mají při výkonu jejich policejních služebních povinností vůči třetím osobám postavení příslušníka policie ve smyslu policejního zákona.

Základní příprava zahrnuje 84 vyučovacích hodin, z toho připadá na teoretickou přípravu 44 a na praktickou přípravu 40. V praktické přípravě je zahrnuta nauka o zbraních, použití donucovacích prostředků a střelecká příprava. Průběžná teoretická a praktická odborná příprava policejních dobrovolníků zahrnuje ročně zhruba 30 hodin. Těžištěm přípravy je prohloubení získaných poznatků a dovedností stejně jako střelecká příprava.

V současné době je v Bádensku-Württenbersku zpracovávána nová koncepce dobrovolnické policejní služby, přičemž cílem této nové koncepce je posílení a rozšíření této služby.

Francie

Podle oficiálního informativního materiálu francouzského Ministerstva vnitra bylo cílem zřízení dobrovolné služby u národní policie Francie (*service volontaire citoyen – SVC*) „po způsobu ostatních evropských zemí“ poskytnout národní policii „občanskou rezervu“. Zákon o vnitřní bezpečnosti z roku 2003 modifikovaný zákonem z roku 2007 o prevenci kriminality vytvořil legální bázi tomuto projektu. Experiment zahájený v roce 2006 byl zveřejněn v rámci celého státního území.

Účast na projektu SVC nesvěřuje dobrovolníkovi žádnou policejní pravomoc, tato osoba jedná jako příležitostný spolupracovník policie. Ačkoliv není policistou, má se dobrovolník řídit zadanými instrukcemi a je podroben pravidlům předvídanými v kodexu národní policie pro oblast povinností a morálky.

Tento projekt je určen k tomu, aby doplňoval činnost národní policie prostřednictvím zesílení preventivní činnosti. Občanský dobrovolník projektu SVC požívá soudní ochrany přiznané příležitostným spolupracovníkům veřejné služby. Projekt počítá s úvodní odbornou přípravou zaměřenou na institucionální, vztahový a právní rámec policejní činnosti. Odborná příprava může být zajištěna příslušníky policie či rezervisty národní policie. Projekt SVC se výslovně přirovnává podobnému projektu dobrovolných hasičů v rámci civilní ochrany.

V současné době jsou vedeny úvahy o rozšíření dobrovolné služby a jejím institucionálním posílení. Stávající rámec občanských rezerv zahrnuje:

- občanskou rezervu pro obranu a bezpečnost (předvídaná zákonem o obraně),
- komunální rezervu pro civilní bezpečnost (předvídaná zákonem o vnitřní bezpečnosti),
- občanskou rezervu národní policie (předvídaná zákonem o vnitřní bezpečnosti),
- občanskou rezervu pro národní vzdělávání (předvídaná zákonem o vzdělávání).

2.2.2 Okruhy věcných řešení

Zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely by neměl dublovat právní úpravu obsaženou v obecném předpise upravujícím nakládání se zbraněmi a střelivem (vůči které bude moci toliko vymezit určité výjimky s ohledem na svůj zvláštní účel), ani ve speciálních zákonech, které budou upravovat další aspekty právního postavení osob oprávněných podle zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely nabývat, držet a nosit zbraně (ať již půjde o příslušníky ozbrojených bezpečnostních sborů,

ozbrojených sil nebo strážníky obecních policí, resp. osoby účastníci se specifických systémů státem organizované přípravy). Předpokládaná právní úprava by se měla toliko zaměřit na otázky spojené s prověřováním požadované způsobilosti těchto osob a ve své zvláštní části pak na vytvoření a podmínky účasti na systému střelecké a bezpečnostní přípravy organizované Institutem.

Působnost zákona

Působnost zákona musí vyplývat z jeho účelu, kterým bude primárně stanovení (ex ante) ověřování způsobilosti osob, které budou žádat o udělení povolení nakládat se zbraněmi a střelivem pro vymezené účely, resp. coby osoby, u nichž zákon takovou možnost zakotví. Zákon by měl rovněž jednoznačně vymezit svou působnost vůči právním předpisům, na které bude navazovat, a zejména vyloučit svou ingerenci do sféry právní úpravy nakládání se zbraněmi ve výzbroji ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil či obecních policí.

Zákon bude rovněž upravovat řízení o žádosti o povolení k nabytí vlastnictví, držení a nošení zbraně ve specifických případech, zejména pak v případě zbraní kategorie A ve smyslu směrnice, u nichž je nabývání a držení podle čl. 6 odst. 1 směrnice obecně vyloučeno. Udělování těchto povolení ovšem bude vázáno specificky na účel vyplývající z důvodu žádosti (tj. z právního postavení žadatele coby příslušníka ozbrojeného bezpečnostního sboru, ozbrojených sil či obecní policie, resp. osoby účastníci se specifického systému státem organizované přípravy).

Zvláštní část konkrétně vymezí jeden ze specifických systémů státem organizované přípravy osob, a to konkrétně pro případy útoků a obdobných krizových situací ve sféře vnitřní bezpečnosti, například pokud jde o útoky aktivního střelce, teroristický útok, zejména v případě útoku na jednotlivce, skupinu osob či tzv. měkké cíle a v tomto rámci pak na školení a výcvik těchto osob pro identifikaci, vyhodnocování a zvládání situací nutné obrany a krajní nouze včetně použití palné zbraně coby krajní možnosti odvrácení útoku, resp. nebezpečí. Současně bude zákonem zřízen Institut a stanoven základní rámec a pravidla jeho činnosti.

Zákon by měl rovněž upravit postavení subjektů, které budou oprávněny se na činnosti Institutu podílet, a rovněž stanovit pravidla takového jejich zapojení (akreditace), jakož i základní rámec školicích a výcvikových programů (podrobnosti zřejmě upraví návazně především prováděcí právní předpis).

Zásadní součástí zákona budou ustanovení o kontrole a případná sankční ustanovení, která zajistí efektivní (ex post) vymáhání dodržování zákona.

Subjekty, na které se zákon bude vztahovat

Jak již vyplývá z výše uvedeného, zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely se bude obecně vzato vztahovat na osoby oprávněné nakládat se zbraněmi podle nového zákona o zbraních, které budou splňovat další podmínky a budou se buď aktivně podílet na některém ze zákonem stanovených systémů zajišťování bezpečnosti anebo se budou účastnit některého ze státem organizovaných systémů přípravy pro obranu státu nebo řešení krizových situací. Mj. též v tomto bude zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely představovat určitou nadstavbu nového zákona o zbraních.

Práva a povinnosti subjektů v působnosti zákona

Nestanoví-li zákon jinak, budou mít subjekty, na které se bude vztahovat zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely nad rámec práv a povinností vyplývajících již ze zákona o zbraních toliko

- splní-li fyzické osoby stanovené přísné předpoklady právo účasti na příslušném dobrovolném systému přípravy, přičemž s touto účastí bude již spojena i řada povinností, jimiž bude mj. pokračování v účasti na příslušném programu specifického systému přípravy podmíněna,
- splní-li stanovené podmínky, budou mít nárok na udělení povolení pro nakládání s určitým okruhem zbraní kategorie A ve smyslu směrnice,
- příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil a strážníci obecních policí získají splněním stanovených předpokladů možnost nosit zbraň v mimopracovní době, přičemž jednak jim bude moci příslušný služební orgán přímo na základě zákona povolit nošení služební zbraně, a jednak v případě nošení zbraně soukromé bude garantováno, že případná realizace zákroků (úkonů) bude následně považována za uskutečnění zákroku (úkonů) jakoby se zbraní služební.

Ani u jedné skupiny těchto osob se nepředpokládá zakotvení žádného specifického oprávnění (např. policejního typu), které by jim nepřiznával speciální zákon (např. v případě příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů, ozbrojených sil nebo strážníků obecní policie).

Systém střelecké a bezpečnostní přípravy

Ve zvláštní části předpokládaného zákona bude již přímo jako jeden ze specifických systémů státem organizované přípravy osob (další mohou vyplývat z jiných právních předpisů například na úseku obrany státu), zakotven systém střelecké a bezpečnostní přípravy, jehož cílem bude zvyšování odpovědnosti, znalostí a dovedností v nakládání se zbraněmi u zájemců ze strany držitelů zbrojních průkazů. Tento systém bude zacílen na krizové situace, k nimž může dojít v oblasti vnitřní bezpečnosti, přičemž klíčovou částí programu bude zvyšování teoretických znalostí (jak z oblasti právního rámce nakládání se zbraněmi se zvláštním důrazem na jejich použití, tak např. i z oblasti práv a povinností občanů v případě mimořádné události a nasazení složek Integrovaného záchranného systému), ale i praktických dovedností (především bezpečná manipulace se zbraní a střelecká příprava).

Tento systém nebude spočívat v budování hierarchické nebo jinak organizačně strukturované účastnické základny. Adresáty budou primárně jednotlivé fyzické osoby – držitelé zbrojního průkazu, kteří dobrovolně požádají o zařazení do tohoto systému přípravy. Z hlediska organizačního zajištění systému přípravy lze zvážit několik alternativních možností:

Varianta 1

Jedinou formálně konstituovanou organizací, která bude systém přípravy organizovat, metodicky zaštiťovat, vytvářet jednotlivé jeho programy a v jejich rámci udílet akreditace školicím zařízením a případně plnit i některé další úkoly veřejné správy ve vztahu k účastníkům systému přípravy, bude Institut. Institut bude zřízen přímo zákonem a bude sestávat z Rady jmenované ministrem vnitra ze zástupců Ministerstva vnitra, policie a dalších odborníků z praxe a případně též akademické sféry. Dále budou vytvářeny oborové rady jednotlivých programů přípravy a konečně bude zřízen v rámci Ministerstva sekretariát administrativně zajišťující činnost Institutu (v počtu přibližně 3 až 5 státních zaměstnanců). Formálně-právně by byl Institut v této variantě odborným a poradním orgánem Ministerstva vnitra.

Varianta 2

Zákon by zřídil Institut jako částečně samosprávnou organizaci (komoru), jejíž vedení by bylo z nadpoloviční většiny jmenováno ministrem vnitra a ve zbytku by

bylo voleno členstvem. Členem by se mohla stát osoba, která by splňovala všechny předpoklady podle zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely s výjimkou účasti na programech přípravy, kterých by se však musela pravidelně účastnit, aby si své členství podržela. Členem Institutu by se v této variantě mohly stát i subjekty zajišťující podle Institutu na základě zákona a prováděcích právních předpisů stanovovaných podmínek školení a výcvik členů. Institut ve formě komory by byl vytvořen včetně určitého stálého aparátu (sekretariátu, úřadu Institutu), který by administrativně zajišťoval činnost Institutu.

Varianta 3

V případě, že bude zřízen zastřešující subjekt v oblasti přípravy obyvatelstva pro obranu státu coby samostatná osoba veřejného práva (viz návrh věcného záměru zákona o připravenosti občanů k obraně státu zpracováváný Ministerstvem obrany), lze Institut konstituovat jako součást zastřešujícího subjektu, který by organizoval své programy přípravy pro oblast vnitřní bezpečnosti zahrnující nakládání se zbraněmi víceméně nezávisle na činnosti zastřešujícího subjektu ve vztahu k tzv. branným spolkům. Ministerstvo vnitra by se v takovém případě podílelo na zřízení, činnosti a vedení zastřešujícího subjektu. V tomto případě by bylo zcela zásadní otázkou časové sladění nabytí účinnosti příslušných právních úprav (zejména právní úpravy, která by zastřešující subjekt jako takový zřizovala).

Definitivní vyhodnocení uvedených variant a určení varianty preferované je v současné době problematické. Varianta 1 by představovala zřejmě nejnižší počáteční náklady a současně by umožňovala efektivní zavedení systému účasti držitelů zbrojních průkazů na specifických systémech přípravy, a to zejména v případě, pokud by měl být systém střelecké a bezpečnostní přípravy zajišťován samostatně Ministerstvem vnitra. Varianta 2 představuje nejkomplexnější řešení zaměřené specificky na přípravu držitelů zbrojních průkazů na krizové situace v oblasti vnitřní bezpečnosti. Forma „komory“ by rovněž umožňovala vysoký stupeň kontroly jednání jejích členů, a to i např. z hlediska etických pravidel, která by mohla být stanovována formou vnitřních předpisů a vynucována např. kárným řízením. Současně však varianta 2 představuje současně patrně nejvyšší přímé finanční náklady, které by mohly být patrně jen z části hrazeny z členských příspěvků. Varianta 3 by byla naopak nepochybně efektivní z hlediska koncentrace specifických systémů přípravy, které mohou zahrnout nakládání se zbraněmi, do rámce jediného subjektu. Na druhé straně zaměření systému

přípravy občanů k obraně státu a systém přípravy v rámci Institutu se bude z podstaty věci odlišovat. Zaměření Institutu bude, jak vyplývá z výše uvedeného, výrazně užší, než tomu bude v případě přípravy občanů pro obranu státu. Rovněž organizace obou systémů bude odlišná; zatímco příprava občanů pro obranu státu počítá jako se základním principem se smluvní účastí (členstvím) jednotlivých spolků a v určité míře též se zapojením územních samosprávních celků, v případě Institutu se počítá toliko s individuální účastí jednotlivých držitelů zbrojních průkazů.

Jednotlivé varianty budou proto vyhodnoceny až v rámci zpracování Hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu budoucích právních předpisů, zejména nového zákona o zbraních a zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely.

Výkon státní správy a kontrola

Státní správu v oblasti ověřování způsobilosti pro účely vydání povolení podle zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely bude vykonávat policie, a to v obdobném rozsahu a se stejně vymezenou příslušností jako v případě její působnosti podle zákona o zbraních. Za tím účelem bude moci policie využívat zejména informace ze základních registrů a jednotlivých agendových informačních systémů veřejné správy, ale taktéž své vlastní poznatky a informační zdroje. Policie bude rovněž kontrolovat plnění povinností držitelů povolení, a to ve srovnatelném rozsahu jako je tomu na základě zákona o zbraních ve vztahu k držitelům zbrojních průkazů (s ohledem na skutečnost, že každá osoba nakládající se zbraněmi podle zákona o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely bude muset být současně i držitelem zbrojního průkazu, lze předpokládat, že kontrola ze strany policie ve vztahu k takové osobě tím intenzivnější).

Konkrétní podoba státní správy v případě Institutu odvisí v klíčové míře od zvolené varianty konstituování samotného Institutu. Obecně však lze předpokládat, že kontrolu činnosti Institutu na organizační a koncepční úrovni bude provádět Ministerstvo vnitra, a kontrolu jednotlivých školicích a tréninkových akcí bude provádět policie. V určité míře se na výkonu státní správy bude podílet patrně i sám Institut.

Sankce

Ve vztahu k zákazu nakládání se zbraněmi pro branné nebo bezpečnostní účely subjekty, u nichž to nevyplývá ze zákona, bude třeba zakotvit důsledný sankční systém, který umožní:

- soudně zrušit takový subjekt i v případě, že jinak má oprávnění k nakládání se zbraněmi (pro jiné, nesouvisející účely, např. pro sportovní či muzeální účely, zajišťování vlastní ochrany atd.) podle zákona o zbraních,
- ve správním řízení danému subjektu uložit vedle pokuty a propadnutí věci též zákaz činnosti,
- postihovat i jednotlivé fyzické osoby, které se na činnosti takového subjektu prokazatelně podílejí, a to ve formě zabránění věci (zbraně a střeliva), peněžité pokuty, odejmutí oprávnění podle zákona o zbraních (zejména odnětí osvědčení o odborné způsobilosti držitele zbrojního průkazu) a ztráty spolehlivosti na vymezené období (např. 5 let).

Sankce budou muset být vymezeny i ve vztahu k akreditovaným školicím zařízením, která budou oprávněna zajišťovat konkrétní školení nebo výcvik v rámci jednotlivých programů specifických systémů přípravy. Krajiní sankcí by mělo být rovněž i odejmutí akreditace anebo dokonce podání podnětu k odnětí příslušné zbrojní licence podle zákona o zbraních.

O deliktech výše uvedených subjektů by mělo rozhodovat (resp. v odůvodněných případech podávat návrh na zrušení daného subjektu soudem) Ministerstvo vnitra.

Zákon bude muset dále zakotvit přísné sankce za porušení povinností osob držících povolení pro nakládání se zbraněmi kategorie A ve smyslu směrnice. Tyto sankce by obecně měly být stanoveny na vyšší úrovni, než je tomu v případě držitelů zbrojních průkazů podle zákona o zbraních.

V případě osob účastnících se specifických systémů přípravy bude při neplnění jejich povinností účastníka základním typem „sankce“ vyloučení z takového systému přípravy a s tím souvisejícím odnětí povolení pro nakládání se zbraněmi kategorie A ve smyslu směrnice.

O přestupcích fyzických osob by měly rozhodovat standardně obecní úřady obcí s rozšířenou působností, přičemž lze zvážit i zakotvení oprávnění policisty řešit méně závažné přestupky fyzických osob příkazem na místě. Určitá méně závažná nedovolená jednání osoby účastnící se systému střelecké a bezpečnostní přípravy by mohl (podle své právní povahy) řešit též sám Institut, např. v podobě kárného řízení při porušení etických pravidel účastníka systému přípravy.

2.2.3 Prováděcí právní předpisy

Vzhledem ke skutečnosti, že zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely bude představovat v určitém ohledu „nadstavbu“ nového zákona o zbraních, bude nezbytné v prováděcích právních předpisech zakotvit pouze specifické aspekty nakládání se zbraněmi v rámci tohoto nadstavbového systému, nikoli ale např. požadavky na zdravotní způsobilost či dovozené výrobní provedení zbraně či střeliva.

Předpokládá se, že zákon o nakládání se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely bude prováděn na podzákonné úrovni zejména, pokud jde o tyto oblasti:

- obsahová náplň pravidelného povinného školení, resp. výcviku osoby oprávněné nakládat se zbraněmi pro branně-bezpečnostní účely a účastníci se systému střelecké a bezpečnostní přípravy,
- náležitosti žádosti o akreditaci školícího zařízení a minimální obsahové náležitosti plánu školení

2.3 Nový zákon o municích

Nakládání s municí (nejde-li o zahraniční obchod s ní) není na evropské úrovni právně upraveno a zejména se na něj nevztahuje směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní, a to ani ve své aktuální revidované podobě.

S ohledem na specifický charakter munice již důvodová zpráva k zákonu č. 229/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, doporučovala po urychlené stabilizaci zajištění nezbytné (a v té době absentující) právní úpravy nakládání s municí v podobě pouhé novelizace zákona o zbraních, zvážit vhodnost a přínos vyčlenění nakládání s municí do samostatné právní úpravy (samostatného zákona). Za některé z dodatečných přínosů takového postupu důvodová zpráva k zákonu č. 229/2016 sb. označuje v dlouhém období transparentnost odvětví a právní regulace a snížení byrokratické zátěže. K tomu lze doplnit, že z praktického hlediska se právní úprava nakládání s municí v samostatném zákoně jeví obecně výhodnější s ohledem např. na užívané pojmy (jejichž obsah může být v případě střeliva pro ruční plané zbraně a v případě munice rozdílný).

Do budoucna lze předpokládat jako nejvhodnější cestu zpracování nového zákona o nakládání s municí:

- vycházet ze stávající právní úpravy v zákoně o zbraních ve znění zákona č. 229/2016 Sb.; s ohledem na fakt, že se však jedná o koncepčně zcela novou oblast

právní úpravy, bude při navrhování (přejímání) konkrétních řešení, které jsou v současné době v zákoně o zbraních stanoveny, ve zvýšené míře nezbytné posoudit aktuální zkušenosti s uplatňováním této nové právní úpravy a vyhodnotit, nakolik se zvolená řešení osvědčila (to platí v identické míře též pro prováděcí právní předpisy),

- doplnit právní úpravu, na níž je ve stávajícím zákoně o zbraních v případě munice pouze odkazováno, zejména pak pokud jde o analogické použití pravidel pro nakládání se zbraněmi (do této množiny náleží i obecné požadavky na způsobilost pro vydání muničního průkazu a jejich ověřování),

- zvážit (též s ohledem na praktické uplatňování aktuálně nové právní úpravy nakládání s municí v civilní sféře) prohloubení návaznosti této právní úpravy na právní rámec nakládání s výbušninami či pyrotechnickými výrobky,

- pokud jde o obecné principy a procesní postupy jeví se jako v podstatě nezbytné promítnout do zákona o nakládání s municí stejné principy a postupy, jako tomu bude v novém zákoně o zbraních, a to všude tam, kde nebude s ohledem na specifickou technickou povahu munice na místě přijmout právní úpravu odchylnou; tento přístup je nezbytný s ohledem na fakt, že jak zákon o zbraních, tak i zákon o nakládání s municí bude nadále primárně vynucován a jejich plnění kontrolováno stejnými správními orgány (primárně policií),

- rovněž v případě prováděcích právních předpisů bude na místě zvolit obdobnou strukturu jako v případě nového zákona o zbraních (nařízení vlády upravující organizační otázky a způsobilost osob, nařízení vlády upravující evidence a informační systémy a nařízení vlády upravující technické otázky týkající se munice a zařízení, v nichž je s municí nakládáno).

V přechodných ustanoveních zákona bude případně rovněž na místě zohlednit skutečnost (dojde-li k takové situaci), že ještě neuplynou přechodná období stanovená zákonem č. 229/2016 Sb. (nejčastěji 2 roky od okamžiku nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy od 1. srpna 2017). V tomto ohledu je nezbytné zdůraznit, že k nabytí účinnosti nového zákona o nakládání s municí musí dojít ke stejnému datu jako v případě nové právní úpravy nakládání se zbraněmi, k tomuto datu totiž rovněž skončí účinnost dosavadního zákona o zbraních.

2.4 Doprovodný zákon

Doprovodný zákon upraví nezbytné změny v dalších právních předpisech. Opět lze změny jen do jisté míry striktně posuzovat podle toho, zda vycházejí z implementace směrnice anebo reagují toliko na vnitrostátní situaci. Tyto motivy se v řadě případů neoddělitelně

prolínají. Příkladem mohou být navrhované významné změny zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem. Tyto změny sice v právní rovině se směrnicí nesouvisejí ale problémy s danou právní úpravou (zejména její bezcílnost a problematickou vymahatelnost) jsou předmětem kritiky dlouhodobě. V souvislosti se směrnicí je však tato změna (z hlediska svého načasování) navrhována primárně za účelem odbřemenění policie, jíž výrazně naroste agenda spojená např. s registrací na základě směrnice nově evidenci podléhajících zbraní, které doposud registrovány vůbec nebyly (znehodnocené zbraně, reprodukce historických zbraní zkonstruovaných na principu doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámků).

Dále jsou obecně nastíněny předpokládané změny jednotlivých dalších zákonů.

2.4.1 Zákon o ověřování střelných zbraní

Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o ověřování střelných zbraní bude muset akomodovat změny, které směrnice a případný prováděcí akt Komise vydaný podle čl. 4 odst. 2a směrnice přinášejí v oblasti značení zbraní. Přitom bude nezbytné zajistit souladnost těchto nových pravidel s postupy a způsoby značení zbraní a střeliva vyplývajícími z členství České republiky v organizaci C.I.P. (viz vyhláška č. 70/1976 Sb., o Úmluvě o vzájemném uznávání zkušebních značek ručních palných zbraní, v platném znění). Tuto návaznost ostatně směrnice sama v čl. 4 odst. 2 čtvrtém pododstavci předpokládá. S ohledem na čl. 4 odst. 3 směrnice bude však nezbytné zajistit též verifikaci správného označení zbraní ve vztahu k zápisu příslušných údajů v Centrálním registru zbraní.

2.4.2 Živnostenský zákon

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Předpokládá se zrušení koncesovaných živností ve vztahu k podnikání v oblasti zbraní a střeliva, munice a bezpečnostního materiálu. Příslušné zákony již v současné době obsahují přísné požadavky na žadatele o vydání příslušného povolení (zbrojní licence, resp. muniční licence) pro provádění podnikatelské činnosti v dané oblasti. Tyto speciální zákony rovněž obsahují specifické požadavky na provozovny a stanovují rovněž konkrétní postupy kontroly

činnosti těchto podnikatelů (včetně splnění podmínek, pokud jde o provozovny). Požadavek udělení koncese podle živnostenského zákona se tak jeví jako nadbytečný, a živnostenské oprávnění by mělo v zásadě sloužit pouze ke zcela základní úvodní kontrole způsobilosti dané osoby pro výkon podnikatelské činnosti (všeobecné podmínky provozování živnosti) a případně k zavedení dané osoby do příslušných informačních systémů (např. registru osob v případě podnikajících fyzických osob). Pro výkon podnikatelské činnosti v oblasti zbraní, střeliva či munice by tak mělo postačovat živnostenské oprávnění vydané pro živnost volnou, přičemž v zásadě všechny relevantní předpoklady, povinnosti a požadavky týkající se specificky výkonu podnikatelské činnosti v těchto rizikových oblastech by měly být koncentrovány toliko do příslušných zákonů (tj. zákona o zbraních, zákona o nakládání s municí a případně do nového zákona o nakládání se zbraněmi a střelivem pro branně bezpečnostní účely).

2.4.3 Trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

V rámci trestního zákoníku bude vhodné jednak upravit změny, jež vyplývají z revidované směrnice, a jednak změny, které vyplývají z dosavadních zkušeností s praktickou aplikací příslušných ustanovení na reálné případy závažného porušování povinností subjekty nakládajících se zbraněmi, střelivem a municí.

Nedovolené ozbrojování

Trestného činu nedovoleného ozbrojování se dle § 279 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dopustí ten, kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává střelnou zbraň nebo její hlavní části nebo díly nebo ve větším množství střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně. Trestní zákoník používá obecného pojmu „povolení“, přičemž jím lze rozumět v první řadě zbrojní průkaz a zbrojní licenci (viz též § 8 dosavadního zákona o zbraních). Z tohoto pojetí však lze v některých případech (a je třeba upozornit, že interpretace zastávaná Ministerstvem vnitra coby gestorem zákona o zbraních na jedné straně a orgány činnými v trestním řízení na druhé straně se v tomto obecně odlišuje) vyplývá důsledek, že držitelé těchto oprávnění se v zásadě nemohou trestného činu ve smyslu tohoto ustanovení vůbec dopustit, a to i tehdy, nemají-li k nakládání s konkrétní zbraní (střelivem, municí) další zákonem o zbraních vyžadované povolení, daná zbraň není registrována, nebo není vedena v příslušné předepsané evidenci. V praxi tak dochází k případům, kdy osoba, která je držitelem zbrojního průkazu či zbrojní licence drží zbraň ve

smyslu zákona o zbraních protiprávně, ale není ji za to možné v rovině trestního práva postihnout, byť v případě osoby, která by držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence nebyla, by to bylo zcela standardně možné. Bezpečnostní riziko a společenská škodlivost je přitom v takovýchto případech zcela identická, a naopak v případě držitelů zbrojního průkazu nebo zbrojní licence lze navíc jednoznačně předpokládat, že tyto osoby jsou si protiprávnosti svého jednání plně vědomy. Dané ustanovení je proto třeba upravit tak, aby bylo možné za nelegální držení zbraně, střeliva či munice možné jednoznačně postihnout i držitele zbrojního průkazu či zbrojní licence.

V případě těchto osob navíc může docházet k určitým hraničním případům, typicky například k zanedbání (úmyslnému či nedbalostnímu) evidence zbraní ve velkém rozsahu (pokud jde o podnikatele v oboru zbraní a střeliva). To je přitom již v zásadě forma převodu zbraní do nelegální sféry (mimo kontrolu státu) a takové zbraně mohou být již přímo kupř. dodány na nelegální trh. Též v těchto případech by měla být zvážena vhodnost zavedení příslušné skutkové podstaty trestného činu.

Ke změně skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování bude pravděpodobně nutné přistoupit též v návaznosti na implementaci novelizace směrnice, neboť v důsledku této implementace dojde ke změně kategorie některých běžně v České republice držných zbraní. Nově bude muset být „povolení“ vydáváno mimo jiné také na znehodnocené zbraně, reprodukce historických zbraní (tzv. předovek) a některé poplašné zbraně a mohlo by tak dojít k trestnímu stíhání držitelů střelných zbraní, u kterých držení těchto zbraní nepředstavuje žádné bezpečnostní riziko. V jiných případech pak směrnice odvozuje kategorii samonabíjecí zbraně od kapacity právě vloženého zásobníku. Přitom výměna zásobníku trvá řádově jednotky vteřin a kapacita téhož zásobníku se dokonce může měnit též v závislosti na střelivu, které je do něj nabíjeno, nebo v důsledku únavy zásobníkové pružiny. Ve svém důsledku by tak implementace revidované směrnice vedla (bez adekvátní úpravy trestného činu nedovoleného ozbrojování) k výraznému rozšíření nápadu trestných činů této skutkové podstaty, a to zejména v případech držení zbraní, které jsou dnes drženy volně, jejich držení není považováno za protiprávní ani na úrovni přestupku a s nimiž je spojeno v zásadě nulové bezpečnostní riziko a společenská škodlivost.

V této souvislosti bude nezbytné upravit znění § 279 trestního zákoníku tak, aby byl trestný čin nedovoleného ozbrojování více specifikován z hlediska konkrétních druhů (popř. kategorií) zbraní.

Vedle toho by pak toto ustanovení mělo být modernizováno i v jiných aspektech, a to mimo jiné též s ohledem na upravené definice pojmů v revidované směrnici o zbraních (např.

„nedovolená výroba“). Konkrétní změny by pak měly být orientovány na některé specifické praxi identifikované nedostatky právní úpravy, zejména z:

- faktu, že právě část držitelů zbrojních licencí nově toliko samostatně eviduje zbraně v Centrálním registru zbraní,
- faktu, že moderním trendem v nelegálním opatřování si zbraní již není pouze reaktivace znehodnocených zbraní (§ 279 odst. 2 první alinea trestního zákoníku), ale úpravy zbraní akustických (často původem ze Slovenska), poplašných či určených pro střelbu náboji typu Flobert,
- faktu, že k 1. srpnu 2017 nabývá účinnosti novela zákona o zbraních, která zcela nově v českém právním řádu upravuje nakládání s vojenskou municí, přičemž se zdá jako vhodné, zahrnout výslovné uvedení munice i v kvalifikované skutkové podstatě § 279 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku a držení munice odlišit od držení jiné „zbraně hromadně účinné“,
- skutečnosti, že některé v tomto ustanovení používané pojmy jsou značně vágní; to se týká zejména pojmu „součástky, jichž je k užití zbraně hromadně účinné nezbytně třeba“ [§ 279 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku], v jejímž případě není jasné, o jakou součástku by mělo jít (není jasné, jde-li např. o iniciátor munice, spoušťový mechanismus umožňující úpravu samonabíjecí zbraně na zbraň plně automatickou atd.),

Lze rovněž poznamenat, že policie dlouhodobě usiluje o zpřísnění trestních sazeb trestu odnětí svobody, který lze za jednotlivé dílčí skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování uložit. Rovněž touto problematikou bude zřejmě vhodné se případně zabývat.

Porušování předpisů o zahraničním obchodu s civilními zbraněmi

Na rozdíl od skutkových podstat trestných činů vztahujících se k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem (§ 265 až 267 trestního zákoníku) či se zbožím a technologiemi dvojího užití (§ 262 až 264 trestního zákoníku), není porušování předpisů upravujících zahraniční obchod s civilními zbraněmi v trestním zákoníku vůbec zohledněno (jedná se zejména o zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Přitom hranice mezi vojenskými a civilními zbraněmi je zejména v případě ručních palných zbraní v zásadě nezřetelná. V souvislosti s ukrajinskou krizí a zákazem exportovat zbraně do Ruské federace tak byly opakovaně zaznamenány pokusy

vyvézt z území České republiky „civilní“ zbraně, které však svým účelem byly primárně vojenské, nebo tak mohly být snadno použity.

Jako jednoznačně vhodné se tak jeví formulace nových skutkových podstat trestných činů obdobných jako v případě § 265 až 267 trestního zákoníku, jejichž objektem by byla pravidla upravující zahraniční obchod s civilními zbraněmi.

2.4.4 Zákon o správních poplatcích

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Správní poplatky za úkony podle nového zákona o zbraních a nového zákona o nakládání s municí budou muset být stanoveny v návaznosti na konkrétní strukturu těchto úkonů. V případě zákona o zbraních se (zejména na regulatorní funkci správních poplatků) nepředpokládá, že by tyto poplatky byly navýšeny oproti stávajícímu stavu, který odpovídá významnějšímu navýšení správních poplatků v roce 2014. V případě zákona o nakládání s municí, který upravuje v naprosté většině případů činnost toliko podnikatelských subjektů v této oblasti je možné o zvýšení některých správních poplatků uvažovat (a to zejména s ohledem na významně nebezpečnější povahu munice, avšak také větší specifčnost činností prováděných státní správou v této oblasti).

Samozřejmě bude možné přikročit k určitým parametrickým změnám a konkrétní výši některých správních poplatků upravit, nicméně v současné době není důvod ani pro zásadní zvyšování, ani snižování existujících poplatků. V některých případech lze ovšem za vhodné považovat koncepční změnu správního poplatku dopadajícího na určitý úkon. Mohlo by se jednat zejména o tyto změny:

- vydání zbrojního průkazu – v současné době je správní poplatek stanoven ve výši 700 Kč za každou skupinu zbrojního průkazu; současně je však dáno oprávnění příslušnému útvaru policie tento poplatek snížit na 400 Kč bez ohledu skupin (při vydání nového zbrojního průkazu), v praxi pak je správní poplatek v nesnížené výši vybírán v zásadě výjimečně a v podstatě jen v případě prvožadatelů o zbrojní průkaz nebo při rozšíření skupin zbrojního průkazu; tento systém, v němž beztak dochází v drtivé většině případů k maximálnímu možnému snížení správního poplatku a který poplatky v nesnížené výši odvozuje od počtu skupin zbrojního průkazu, jejichž počet však náklady na vydání zbrojního průkazu nijak významně neovlivňuje, se tak jeví jako zbytečně složitý; do budoucna se jeví jako optimální zpoplatnit vydání zbrojního průkazu jedinou částkou, a to bez ohledu na počet jeho skupin, přičemž při jejím stanovení se jeví jako vhodné přihlídnout i k faktu, že zbrojní průkaz bude podle

nového zákona o zbraních vydáván s poloviční dobou platnosti, než je tomu v současné době;

- registrace zbraně (oznámění o nabytí vlastnictví ke zbraní) – tento úkon by neměl být vůbec předmětem správního poplatku; je totiž nejzákladnějším zájmem státu v oblasti regulace civilní držby zbraní, aby nabyvatelé těchto zbraní důsledně plnili své povinnosti při ohlašování nabytí (resp. převodů) palných zbraní a pokud možno ohlašovali nabytí zbraně bezodkladně; správní poplatek tak v tomto případě neplní žádnou rozumnou regulatorní (odrazující či naopak motivační) funkci a naopak může v některých případech vést (přispět) k nesplnění této základní povinnosti nabyvatele zbraně; alternativně (jednalo by se o „slabou“ variantu změny tohoto správního poplatku) lze tento poplatek stanovit nejvýše na úrovni přímých nákladů na registraci zbraně (tj. v zásadě pouze nákladů za vydání průkazu zbraně);

- povolení zničení zbraně - je třeba zvážit zrušení správního poplatku za přijetí žádosti o povolení zničení zbraně u fyzických osob. Správní poplatek může odrazovat řadu držitelů zbraní, které jsou ve špatném technickém stavu, od jejich zničení. Tyto zbraně se pak u držitelů zbraní kupí, zvyšují celkový počet zbraní držených na území ČR a jejich špatný technický stav může představovat bezpečnostní riziko.

2.4.5 Zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem

Zákon č. 229/2013 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), ve znění pozdějších předpisů

Právní úprava v oblasti nakládání s bezpečnostním materiálem, která byla do tuzemského právního řádu zavedena poprvé spolu se zákonem č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), a následně pak zákonem č. 229/2013 Sb. se větší části neosvědčila, resp. ve většině ohledů není zřejmé, zda-li tato právní úprava vůbec přispívá k zajišťování vnitřní bezpečnosti.

Za ústřední problémy spojené se zákonem o nakládání s bezpečnostním materiálem lze označit:

- v zásadě jen formální, resp. ryze administrativní požadavky, které zákon stanovuje, a to bez reálného přínosu,
- nejednoznačně a v řadě případů náhodně vymezené skupiny bezpečnostního materiálu,

- nejednoznačně vymezenou působnost, zejména pokud jde o úkoly policie a živnostenských úřadů,
- v některých případech se technika zařazená mezi bezpečnostní materiál blíží svou podstatou spíše jiným předmětům, nakládání s nimiž je upraveno samostatnými zákony, popřípadě tyto speciální zákony upravují nakládání s technikou, resp. materiály, které s povahou bezpečnostního materiálu technicky souvisejí nebo se jí blíží, a jeví se jako vhodnější, aby taková technická zařízení byla podřízena spíše právnímu režimu těchto speciálních zákonů (jde např. o plamenomety, které jsou svou podstatou vojenskou zbraní a měly by podléhat spíše režimu zakázané zbraně v působnosti zákona o zbraních),
- značná administrativní náročnost.

Za de facto jediný přínos zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem lze označit nastavení jednoznačného mechanismu, který umožňuje Ministerstvu obrany provádět kontroly vyplývající z mezinárodních úmluv v oblasti kontroly zbrojení (tyto kontroly se však dotýkají pouze bezpečnostního materiálu skupin 5 a 6).

Vzhledem k zanedbatelným přínosům zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem a současně jeho značné administrativní náročnosti je třeba zvážit jeho úplné zrušení nebo alespoň výraznou redukci (viz dále). Tento postup je nutný též s ohledem na skutečné kapacity a efektivnost státní správy. Na správní orgány (příslušné útvary policie) budou v rámci implementace směrnice nově kladeny zvýšené nároky, které budou vyplývat ze zvýšené administrativy týkající se přesunutí některých samonabíjecích zbraní z dosavadní kategorie B do kategorie A (v rámci směrnice), ale též z faktického zásadního nárůstu okruhu zbraní, jichž se bude dotýkat registrační povinnost. V tomto posléze uvedeném případě půjde o zbraně doposud směrnicí neupravované a nově klasifikované v kategorii C (znehodnocené zbraně, reprodukce historických zbraní). Ačkoli nejde ex ante počet těchto nově evidovaných zbraní přesně určit, realisticky lze předpokládat, že se bude jednat o cca 100 až 300 tisíc kusů zbraní. To představuje nárůst agendy policie v oblasti registrace zbraní o čtvrtinu. Jeví se jako v podstatě nezbytné nárůst agendy v oblasti zbraní a střeliva kompenzovat primárně snížením redundantních činností příslušných útvarů policie v jiných oblastech.

Podle zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem bylo v roce 2016 registrováno 589 fyzických osob a 170 právnických osob, přičemž ze všech těchto osob je 183 podnikatelských subjektů a v ostatních případech se jedná především o sběratele militarií a vědecko-výzkumné organizace. Pro srovnání počet držitelů zbrojních licencí podle zákona o zbraních byl v roce 2016 v České republice 2148, zatímco zbrojních průkazů bylo v tomto

období drženo celkem již 300 307 (přiléhavější je však srovnání s počtem zbrojních licencí, protože držitelů zbrojních průkazů se na rozdíl od držitelů zbrojní licence nebo právě registrace pro účely nakládání s bezpečnostním materiálem nedotýká pravidelná kontrolní činnost příslušného útvaru policie prováděná na místě uložení zbraní, resp. bezpečnostního materiálu podle kontrolního řádu). Současně naprostá většina bezpečnostního materiálu je držena několika málo většími podnikatelskými subjekty, naopak typický držitel registrace pro nakládání s bezpečnostním materiálem, který je nepodnikatelem (zejména v případě fyzických osob) je typicky držitelem pouze jednoho či nejvýše několika málo kusů bezpečnostního materiálu, a to prakticky výlučně ve skupinách 4 a 5 (jedná se vesměs o sběratelská vojenská vozidla bez funkční výzbroje).

V roce 2016 bylo současně policií realizováno 332 kontrol u držitelů registrace pro nakládání s bezpečnostním materiálem. Přitom bylo sankcionováno toliko 7 přestupků (s průměrnou pokutou mírně přesahující 1000 Kč) a 5 jiných správních deliktů (s průměrnou výší nižší než 3000 Kč).

Stávající vymezení skupin bezpečnostního materiálu je provedeno ve vyhlášce č. 295/2014 Sb., o členění bezpečnostního materiálu, následovně:

Skupina 1

Plamenomety nebo vyvíječe dýmu nebo plynů, které způsobují znehybnění osoby, její poranění či usmrcení, pokud jsou provozuschopné.

Komentář: Plamenomety by měly napříště spadat standardně pod režim zákona o zbraních. Vyvíječe dýmu není nadále nezbytné evidovat, pokud pak jde o vyvíječe zneschopňujících či jedovatých plynů, postačuje regulace příslušných chemických látek, která je obsažena ve speciálních zákonech a předpisech mezinárodního práva, které Česká republika ratifikovala [mj. Úmluva o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení, vyhlášená pod č. 96/1975 Sb., zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní, ve znění pozdějších předpisů, Úmluva o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení, vyhlášená pod č. 94/1997 Sb., zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní, ve znění pozdějších předpisů].

Skupina 2

Minové rozněcovače, pokud jsou provozuschopné.

Komentář: Tato skupina byla fakticky vyprázdněna přijetím nové právní úpravy na úseku munice, která byla do zákona o zbraních začleněna zákonem č. 229/2016 Sb. Omezenou skupinu minových rozněcovačů, které (1) neobsahují výbušniny, (2) nejsou určeny pro miny zakázané na základě mezinárodního práva (na které by se tak vztahoval zákon č. 305/1999 Sb., o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení, ve znění zákona č. 41/2009 Sb.), a (3) nejedná se o delaboráty nebo znehodnocenou municí či její řez, není nezbytné evidovat (jedná se kupř. o prodlužující nástavce rozněcovačů, které s sebou samy žádné bezpečnostní riziko nenesou).

Skupina 3

Zařízení pro řízení palby, vedení a navádění střel, pokud jsou provozuschopná.

Komentář: Plně postačuje kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny SVMe 5 „Vybavení sloužící k řízení palby a s tím spojená poplašná a varovná zařízení, a dále související systémy a testovací a směrovací zařízení a prostředky, a zařízení pro protipatření, speciálně určené pro vojenské použití a součásti a příslušenství pro ně speciálně určené“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů).

Z hlediska vnitřní bezpečnosti je zásadní, že nikdy nemůže dojít k situaci, aby byly spolu s těmito zařízeními volně drženy i příslušné zbraňové systémy a munice, jejichž držení bude přísně regulováno na základě zákona o zbraních, resp. zákona o munici.

Skupina 4

Vyprošťovací tanky, jeřábové tanky, ženijní tanky a ženijní stroje na tankových podvozcích, pokud jsou provozuschopné, s výjimkou těch, které jsou využívány v rámci integrovaného záchranného systému.

Komentář: Nejedná se o techniku nesoucí jakoukoli výzbroj (ta by automaticky spadala pod režim zákona o zbraních). Tato technika je rovněž v případě, že je provozována, evidována jako pásové motorové vozidlo. Do budoucna není nutné nadále vést evidenci omezenou toliko na tyto účelové stroje, které nenesou žádnou výzbroj, nejsou provozovány na veřejně

přístupných místech (ale slouží např. jen v uzavřených provozech nebo jako sběratelské předměty) a současně nejsou využívány v rámci integrovaného záchranného systému.

Skupina 5

a) Tanky, bojová obrněná vozidla, zahrnující bojová vozidla pěchoty, obrněné transportéry, bojová vozidla s těžkou výzbrojí a samohybné dělostřelecké systémy, zahrnující děla, houfnice, kanóny, minomety, raketomety a systémy spojující jejich charakteristiky, se zbraní nevratně znehodnocenou nebo zničenou podle jiného právního předpisu tak, aby se zamezilo jejímu opětovnému použití nebo úpravě pro vojenské účely, nebo vozidla vybavená nosiči zbraní nebo vybavením pro kladení min nebo odpalování střeliva, nebo

b) mostní tanky a ostatní obrněná vozidla a obrněné transportéry, zahrnující zejména vozidla se speciální nástavbou nebo odvozená od vozidel uvedených v písmenu a).

Komentář: Určitou formu této skupiny lze zachovat s ohledem na kontrolní činnost Ministerstva obrany prováděnou podle mezinárodních právních norem.

Skupina 6

a) Bojové letouny a vrtulníky a jiné letouny a vrtulníky se speciálními konstrukčními znaky souvisejícími s vojenským použitím, vyrobené po 1. lednu 1946, pokud jsou provozuschopné, nebo

b) bojové bezpilotní létající prostředky těžší nebo lehčí než vzduch, motorové nebo bezmotorové, autonomní nebo dálkově řízené a jiné bezpilotní prostředky se speciálními konstrukčními znaky souvisejícími s vojenským použitím, pokud jsou provozuschopné.

Komentář: Určitou formu této skupiny lze zachovat s ohledem na kontrolní činnost Ministerstva obrany prováděnou podle mezinárodních právních norem.

Skupina 7

Zařízení pro elektronická protiopatření a ochranu proti nim (tj. vybavení, které slouží k vysílání chybových a klamných signálů do radarů nebo radiokomunikačních přijímačů nebo k jinému narušování příjmu, provozu nebo účinnosti nepřátelských elektronických přijímačů), včetně rušicích a protirušicích zařízení, speciálně konstruovaná pro použití bezpečnostními složkami, pokud jsou provozuschopná.

Komentář: Plně postačuje kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny SVMe 11 „Elektronické vybavení, ‚kosmické lodě‘ a součásti nepodléhající kontrole podle jiných bodů Společného vojenského seznamu EU“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů).

Skupina 8

a) Vojenské typy trenažérů pro vedení útoku, trenažérů bojových letů, trenažérů pro radiolokační průzkum, generátorů radarových cílů, přístrojů k výcviku dělostřelby, protiponorkových válečných trenažérů, letových simulátorů (včetně trenažérů odstředivé síly pro výcvik pilotů nebo kosmonautů), radarových trenažérů, trenažérů navigačních letů, navigačních trenažérů, trenažérů odpalování řízených střel, vybavení k vizualizaci cíle, bezpilotních létajících prostředků, trenažérů výzbroje, trenažérů bezpilotních létajících prostředků, pokud jsou speciálně určené pro vojenské použití, nebo

b) systémy tvorby zobrazení a interaktivního prostředí pro simulátory, pokud jsou speciálně určené pro vojenské použití.

Komentář: Plně postačuje kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny SVMe 14 „Specializované vybavení pro vojenský výcvik“ nebo pro simulaci vojenských taktických situací, simulátory speciálně určené pro výcvik v používání jakékoliv palné zbraně nebo zbraně podle bodů SVMe 1 nebo SVMe 2 a pro ně speciálně určené součásti a doplňky“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů).

Skupina 9

Zařízení pro elektronická protiopatření a ochranu proti nim (tj. vybavení, které slouží k vysílání chybových a klamných signálů do radarů nebo radiokomunikačních přijímačů nebo k jinému narušování příjmu, provozu nebo účinnosti nepřátelských elektronických přijímačů) včetně rušících a protirušících zařízení, speciálně konstruovaná pro vojenské použití, pokud jsou provozuschopná.

Komentář: Plně postačuje kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny SVMe 14 „Specializované vybavení pro vojenský výcvik“ nebo pro simulaci vojenských taktických situací, simulátory speciálně určené pro výcvik v používání jakékoliv palné zbraně nebo zbraně podle bodů SVMe 1 nebo SVMe 2 a pro ně speciálně určené součásti a doplňky“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů).

Skupina 10

a) Přenosná ruční laserová zařízení, jejichž součástí je laser zařazený do třídy nebezpečnosti 3R, 3B nebo 4 podle ČSN EN 60825-1 ED2, přičemž tato laserová zařízení mohou být upravena k vytváření nebo zesilování koherentního elektromagnetického záření viditelného pro lidské oko a pomocí nichž lze laserový svazek zacílit na určitý objekt a znemožnit tak plnění jeho úkolu,

b) pasivní sledovací systémy,

c) laserové systémy určené speciálně pro ničení nebo znemožnění splnění úkolu cíle,

d) systémy vyzařující paprsek částic, schopné ničení nebo znemožnění splnění úkolu cíle,

e) vysokovýkonné vysokofrekvenční systémy schopné ničení nebo znemožnění splnění úkolu cíle nebo

f) laserové systémy určené speciálně ke způsobení trvalé slepoty pro nepodpořený zrak, tj. nekryté oko nebo oko vybavené korekčními pomůckami vidění.

Komentář: Pokud jde o položky uvedené pod písmeny b) až f) postačuje v současné době kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny SVMe 19 „Zbraňové

systémy se směrovým vyzařováním energie, příslušná vybavení, vybavení pro protipatření a testovací modely, a dále pro ně speciálně určené součásti“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů). Pokud by v budoucnu u některých z předmětů spadajících do této skupiny došlo k jejich technickému rozvoji, který by vedl k rozšíření na civilní trh, byla by taková situace muset být zohledněna patrně zejména v zákoně o zbraních, v současné době však taková situace dána není.

Pokud jde o položku uvedenou pod bodem a) jeví se jako účelné zachování určité formy regulace nabývání a nakládání s těmito zářiči. Tyto technologie lze použít zejména k ohrožení leteckého provozu a k doporučení omezení přístupu k nim (byť toto omezení představuje s ohledem na charakter zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem pouze velmi „měkké“ opatření), jakož i ke konkrétní technické specifikaci se došlo na základě podrobných technických zkoušek prováděných v reálném prostředí. V zásadě lze zvolit jeden z následujících postupů:

1. zachování skupiny 10 položky a) přímo v zákoně o nakládání s bezpečnostním materiálem, přičemž však bude nezbytné vyřešit příslušnost ke kontrole v návaznosti na změnu působnosti podle upraveného zákona (viz dále),
2. podřízení těchto zařízení povinnosti registrace v rámci zákona o zbraních, do jehož rámce však svou povahou spíše nepatří,
3. stanovení pravidel pro nakládání s těmito zařízeními v jiném právním předpise, k jehož oblasti působnosti se požadavek na omezení těchto zařízení vztahuje (např. zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a to s ohledem na skutečnost, že účelem regulace těchto laserových zářičů je primárně ochrana civilního letectví před protiprávními činy).

Skupina 11

Kamery a elektrooptická zobrazovací zařízení, speciálně konstruované pro použití v bezpilotních prostředcích zahrnutých ve skupině 6, pokud jsou provozuschopné.

Komentář: Plně postačuje kontrola nakládání s těmito zařízeními v rámci zahraničního obchodu prováděného podle zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená zařízení budou spadat do skupiny

SVM 10 „Letadla“, „vzdušné dopravní prostředky lehčí než vzduch“, „bezpilotní vzdušné prostředky“ („UAV“), letecké motory a výzbroj a výstroj „letadel“, související vybavení a součásti, speciálně určené nebo upravené pro vojenské použití“ (viz vyhláška č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů).

Varianta „redukovaného“ zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem

S ohledem na bezpečnostní materiál skupin 5 a 6, ke kterému se váže kontrolní působnost Ministerstva obrany vyplývající z mezinárodních závazků České republiky v oblasti kontroly zbrojení (odzbrojení), jeví se jako prakticky vhodné a proveditelné ponechat určitý rozsah právní úpravy stávajícího zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem v účinnosti, avšak toliko pro potřeby provádění právě těchto kontrol. S tím by souvisela i celková změna působnosti orgánů veřejné moci stanovovaná tímto zákonem, Za ústřední změny pak by bylo možné považovat:

- zrušení skupin bezpečnostního materiálu, a to s výjimkou materiálu zařazeného v současné době do skupin 5 a 6 bez náhrady,
- definice bezpečnostního materiálu skupin 5 a 6 komplexně přímo v zákoně, bez ponechávání této podrobné specifikace na prováděcím právním předpise (úprava v prováděcím právním předpise není v těchto případech odůvodnitelná ani mírou své techničnosti, ani rozsahem),
- odstranění vazby na živnostenský zákon a s tím související zrušení příslušné koncesované živnosti; účelem redukovaného zákona nebude úprava podmínek podnikání v této oblasti, nýbrž toliko kontrola daného materiálu,
- maximální redukce nadbytečných pravidel upravujících nakládání s bezpečnostním materiálem a ponechání pouze takových, která se váží k evidenci a kontrole takového materiálu,
- vyloučení působnosti policie; v zásadě jediným úkolem veřejné správy (s výjimkou provádění kontrol) by tak zůstala registrace držitelů bezpečnostního materiálu dosavadních skupin 5 a 6, kterou by provádělo přímo Ministerstvo obrany, a rozhodování o přestupcích (zde lze zvážit, zda by řízení o přestupku vedlo přímo Ministerstvo obrany, nebo standardně některý z orgánů územní samosprávy v přenesené působnosti; nicméně s ohledem na výše popsaný aktuální stav lze

očekávat, že k takovým řízením bude podle redukovaného zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem docházet pouze naprosto výjimečně),

- svěření gesce za redukovaný zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem Ministerstvu obrany (z důvodu původně zamýšlené, byť nikdy fakticky nezrealizované návaznosti právní úpravy v oblasti nakládání s bezpečnostním materiálem na právní úpravu zahraničního obchodu s vojenským materiálem připadá gesce za zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem v současnosti Ministerstvu průmyslu a obchodu),

- pokud by byl v zákoně o nakládání s bezpečnostním materiálem zachován požadavek na způsobilost držitele registrace, bylo by možné tuto způsobilost (a to dokonce v širší míře než je tomu v současném zákoně o nakládání s bezpečnostním materiálem) osvědčovat zprostředkovaně tím, že by podmínkou pro registraci bylo, že žadatel musí být držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence podle zákona o zbraních (tak tomu v současné době ostatně *via facti* již v naprosté většině případů je); tato kontrola by byla značně efektivní i s ohledem na skutečnost, že Ministerstvo obrany má mít na základě novely zákona o zbraních zákonem č. 229/2016 Sb. zřízen vlastní přímý přístup do Centrálního registru zbraní (opět za účelem kontroly mezinárodně regulovaných zbraní a munice) a ověření splnění těchto předpokladů (nebo naopak jejich pozbytí) by tak bylo snadno realizovatelné.

Alternativou k této variantě je spíše toliko zrušení současného zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem jako celku s tím, že v případě potřeby by byla regulace konkrétních zařízení a technologií doposud kontrolovaných podle tohoto zákona ponechána na přijetí příslušných změn příslušných právních předpisů v budoucnosti. Zachování zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem v soudobé podobě se však jeví jako nevhodné.

2.4.6 Zákon o obecní policii

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Obecní policie budou coby orgány veřejné moci z valné většiny vyňaty z pravidel, která budou v rámci budoucího zákona o zbraních implementovat směrnici. Na druhé straně však zákon o zbraních obsáhne určitá minimální právní pravidla (zejména s ohledem na evidenci a kontrolu) zbraní, se kterými budou obecní policie disponovat. Naopak, pokud jde o strážníky obecní policie, předpokládá se spíše zachování stávajícího stavu, tedy zejména povinnost držení zbrojního průkazu příslušné skupiny a dodržování všech povinností držitele zbrojního průkazu, nestanoví-li zákon jinak (např. v případě viditelného nošení zbraně).

S ohledem na konkrétní podobu budoucích pravidel v zákoně o zbraních bude zřejmě nutné upravit dílčím způsobem též zákon o obecní policii (kupř. s ohledem na vymezení služební zbraně uvedené v jeho § 20 odst. 3).

2.4.7 Zákon o České národní bance

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

Obdobně jako v případě obecních policií bude v budoucím zákoně o zbraních Česká národní banka pojímána jako orgán veřejné moci se specifickým postavením, nikoli jako standardní držitel zbrojní licence. Lze zvážit vhodnost zakotvení jejích úkolů v oblasti zajišťování vlastní bezpečnosti přímo v zákoně o České národní bance, tak aby bylo nezpochybnitelné její postavení coby orgánu veřejné moci i s ohledem na ochranu vlastních prostor a jí prováděných přeprav.

2.4.8 Zákon č. 228/2005 Sb.

Zákon č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 228/2005 Sb. navazuje v oblasti mezinárodních obchodních (a v případě vývozu do třetích zemí i neobchodních) přeprav zbraní na zákon o zbraních. Pokud jde o neobchodní přepravy zbraní do třetích zemí, zákon č. 228/2005 dokonce zakotvuje specifický právní titul pro nabytí zbraně a střeliva na území České republiky, který je na právní úpravě v zákoně o zbraních zcela nezávislý. V současné době je zákon č. 228/2005 se zákonem o zbraních nedostatečně provázán. Tyto nedostatečné provázky by měly být spolu s přijetím nového zákona o zbraních odstraněny zejména v těchto ohledech:

- terminologické sladění s novým zákonem o zbraních; zákon č. 228/2005 Sb. dnes například nevhodně hovoří o „přepravě“ [viz § 1 odst. 1 písm. a)] a v praxi dochází běžně k pojmovým zmatkům ze strany podnikatelské veřejnosti (zejména v případě subjektů, které zahraniční obchod neprovádějí rutinně) a k zaměňování příslušného povolení podle zákona č. 228/2005 Sb. s povolením přepravy podle zákona o zbraních; k obdobnému sladění by mělo mezi oběma předpisy [a s ohledem na směrnici, jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

(protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva] mělo dojít i v oblasti povolení pro neobchodní účely;

- z hlediska působnosti zákona č. 228/2005 je třeba za vhodné považovat též změnu terminologie v případě pojmu „výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů“; vzhledem k tomu, že jedinými takovými výrobky jsou předměty a materiály, které jinak spadají jednak do rámce regulace zákonem o zbraních (viz též nařízení vlády č. 282/2013 Sb., o stanovení seznamu stanovených výrobků, podmínek, za nichž lze uskutečnit jejich dovoz nebo přepravu, o stanovení některých podmínek pro určené výrobky, za nichž lze uskutečnit jejich vývoz, a o stanovení náležitostí a vzorů žádostí o udělení povolení a povolení k vývozu), nebo zákonem č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (zákon o pyrotechnice) jeví se tuto terminologii v rámci srozumitelnosti upravit; uvedené prováděcí právní předpisy je rovněž nezbytné upravit tak, aby odrážely terminologii upravenou revidovanou směrnicí o zbraních (např. pokud jde o expanzní zbraně);

- v případě povolení vydávaných podle tohoto zákona se jeví jako vhodné umožnit jejich vkládání (popř. alespoň vyznačování skutečnosti jejich vydání) do Centrálního registru zbraní; za tím účelem by měl být Ministerstvu průmyslu a obchodu zřízen přístup do centrálního registru zbraní; tento postup je zcela nevyhnutelný v případě povolení k vývozu podle § 8a a násl. zákona č. 228/2005 Sb., absence možnosti kontroly pravosti a platnosti tohoto povolení ze strany podnikatele v oboru zbraní a střeliva v okamžiku prodeje zbraně nebo střeliva v Centrálním registru zbraní, představuje významnou bezpečnostní mezeru z hlediska možných úniků zbraní do nelegální sféry;

- v případě povolení k vývozu podle § 8a a násl. zákona č. 228/2005 Sb., je třeba výslovně zakotvit (ať již v zákoně č. 228/2005 Sb., nebo v zákoně o zbraních) práva a povinnosti držitele takového povolení; jedná se totiž o osobu, která se na území České republiky stává držitelem zbraně a po omezenou dobu je zde s danou zbraní oprávněna nakládat; v současné době vymezuje tato práva a povinnosti Ministerstvo průmyslu a obchodu v podmínkách povolení k vývozu, jeví se však jako přiměřené stanovit tato práva a povinnosti přímo v zákoně (a to zejména s ohledem na ústavní zásady promítnuté v čl. 2 odst. 4 Ústavy, jakož i čl. 2 odst. 3, čl. 4 odst. 1 a v čl. 39 Listiny základních práv a svobod); tato práva a povinnosti by měla odpovídat právům

a povinností držitele zbrojního průkazu (patrně s vyloučením oprávnění danou zbraň nosit).

2.4.9 Zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem

Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Obdobně jako v případě zákona č. 228/2005 Sb. se jako nanejvýš vhodné jeví vkládání alespoň základních údajů o rozhodnutích podle zákona o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, která se týkají zbraní, střeliva nebo munice, do Centrálního registru zbraní. Jak z hlediska vydávání povolení k přepravě, tak i z hlediska provádění kontroly a rozhodování o přestupcích podnikajících fyzických osob a právnických osob je nemožnost přímého a nepřetržitého přístupu k těmto údajům značně omezující, i pokud jde o výkon agendy podle zákona o zbraních, která v řadě ohledů předchází postup podle zákona o zahraničním obchodu s vojenským materiálem předpokládá.

2.4.10 Zákon o Policii ČR

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o policii bude vhodné upravit zejména s ohledem na terminologii vyplývající z nového zákona o zbraních a nově přijaté právní úpravy nakládání s municí.

2.4.11 Kompetenční zákon

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

V § 12 odst. 1 písm. f) kompetenčního zákona bude vhodné promítnout terminologii nové právní úpravy, a to zejména s ohledem na vyčlenění právní úpravy nakládání s municí do samostatného zákona. Rovněž lze zvážit zohlednění specifických úkolů, které Ministerstvu vnitra v oblasti veřejné správy vzniknou v souvislosti s přijetím nového zákona o nakládání se zbraněmi a střelivem pro branně-bezpečnostní účely.

3 Náklady a přínosy navrhovaných změn

Náklady a přínosy navrhovaných změn budou detailně vyhodnoceny v rámci Hodnocení dopadů regulace (RIA) k jednotlivým zákonům, jejichž předložení tato Analýza předpokládá. K této Analýze jsou přiloženy orientační Přehledy dopadů zpracované podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA). V některých specifických a na ryze technické problémy omezená dílčí řešení (např. v případě možnosti vydávání zbrojních dokladů s čipem, viz Příloha č. 3) jsou konkrétnější náklady a přínosy rozebrány již přímo v této Analýze.

4 Harmonogram legislativního postupu s přihlédnutím k žalobě na neplatnost revidující směrnice

Základním východiskem je skutečnost, že výše uvedené zákony by měly nabýt účinnosti ke stejnému datu, neboť jsou v řadě ohledů navzájem provázány a doplňují se a nepřijetí nebo výraznější zdržení legislativního postupu v případě některého z těchto zákonů by vedlo k jen obtížně právně řešitelným situacím. Ke stejnému datu je rovněž nezbytné přijmout prováděcí legislativu.

Při přípravě implementačních právních předpisů je nezbytné zohlednit alternativu, že by směrnice byla zrušena Soudním dvorem EU, což by vyvolalo opětovný tlak na změnu tuzemských právních předpisů. Přitom změny obsažené ve směrnici mohou vyvolat z bezpečnostního hlediska značně negativní dopady. V této souvislosti se proto jako nejracionálnější varianta jeví připravit veškeré nezbytné podklady pro eventuelní implementaci, ale s předložením konkrétního návrhu zákona, který by implementaci směrnice prováděl, vyčkat až rozhodnutí Soudního dvora EU. Ze stejných důvodů bude současně Soudnímu dvoru Evropské unie podán návrh na odložení účinnosti směrnice.

Jako optimální řešení se proto jeví nyní vyčkat rozhodnutí soudního dvora o návrhu na předběžné opatření v podobě odkladu účinnosti směrnice. Oproti definitivnímu rozhodnutí Soudního dvora by mělo být toto rozhodnutí známé v relativně krátké lhůtě, přičemž návazně na to bude zřejmě beztak nutno předložit vládě zprávu o tomto rozhodnutí Soudního dvora a požádat ji současně o rozhodnutí ohledně dalšího postupu (a to jak v případě, že Soudní dvůr návrhu České republiky na odložení účinnosti vyhoví, tak ale především i v případě pokud účinnost směrnice odložena nebude). Do té doby budou probíhat intenzivní práce na přípravě výše uvedených právních předpisů, aby bylo možné v případě neúspěchu návrhu na vydání předběžného opatření Soudním dvorem bez zdržení pokračovat v implementaci.

Zásadně je však třeba upozornit, že v případě, že předběžné opatření nebude Soudním dvorem nařízeno, nelze ani při maximálním urychlení příprav implementace realisticky předpokládat, že bude možné transpoziční lhůtu, která končí dne 14. září 2018, dodržet. Důvodem je jak rozsah předmětné právní úpravy, tak i nutnost přípravy prováděcích právních předpisů. Značná část předmětných právních předpisů bude navíc technickými předpisy ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti a bude nezbytné je na dobu 3 měsíců notifikovat, přičemž po tuto dobu je vyloučeno jejich přijetí a musí být nadále umožněno činit v textu návrhů případné Komisí požadované změny. S ohledem na průběh legislativního procesu nelze pak prakticky předpokládat, že přijímání návrhů bude završeno dříve, než je uvedeno níže.

V přiloženém návrhu usnesení vlády se navrhuje, též s ohledem na koordinaci příprav předpokládaných návrhů zákonů se souběžně Ministerstvem obrany připravovaným návrhem zákona o připravenosti občanů k obraně státu, předložit vládě příslušné návrhy do 31. května 2018. Nabytí účinnosti předmětných zákonů lze následně předpokládat cca se zpožděním 6 až 9 měsíců oproti stanovené transpoziční lhůtě (tj. cca v první polovině roku 2019). Není nepravděpodobné, že v této době bude již známo meritorní rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o samotné žalobě České republiky na neplatnost revidující směrnice. Toto období bude rovněž s rezervou spadat do rámce přechodného ustanovení čl. 2 odst. 2 revidující směrnice, které umožňuje odložit realizaci příslušných směrnic vyžadovaných informačních systémů až k 14. prosinci 2019. Přitom je třeba upozornit, že naprostá většina implementačních opatření bude souviset s odpovídajícími změnami Centrálního registru zbraní (a v řadě případů by bylo samostatné uplatňování takových opatření bez příslušného informačního systému v podstatě nemožné).

Příloha č. 1 – Hlavní části zbraní

Revidující směrnice nově upravila problematiku částí a hlavních částí zbraní, které musí být v členských státech podrobeny určitému právnímu režimu (nakládání s nimi nelze ponechat zcela bez regulace). Cílem této analýzy je vymezit, na jaké hlavní části zbraní se značně obecná ustanovení směrnice konkrétně vztahují a v jakém rozsahu (který může být s ohledem na čl. 3 směrnice i širší než stanovuje samotná směrnice) by měly být části zbraní definovány jako hlavní části zbraní v českém právním řádu při zohlednění všech relevantních aspektů. Těmito aspekty je zejména

- **bezpečnost** – jako hlavní části zbraní by měly být stanoveny ty části zbraní, které jsou technologicky náročné na výrobu, a jejich dostupnost je tudíž významná z hlediska možnosti nelegálně zbraně vyrábět nebo konvertovat (resp. reaktivovat) zbraně původně znehodnocené nebo jiným způsobem upravené tak, aby je nebylo možné použít ke střelbě (popř. ke střelbě jiným, výkonnějším střelivem),

- **evidence** – s bezpečnostním aspektem souvisí též nutnost hlavní části zbraní evidovat v Centrálním registru zbraní, resp. podrobovat je registrační povinnosti v případě, že je nabývá do vlastnictví nebo drží k tomu oprávněná osoba samostatně a nejde-li o subjekt, který zbraně a jejich hlavní části eviduje přímo v Centrálním registru zbraní,

- **povinnost označení** – na nově vyrobené nebo na území Evropské unie nově dovezené hlavní části zbraní se podle čl. 4 směrnice vztahuje přísná povinnost značení stanovenými údaji,

- **ověřování** – z hlediska právních předpisů v oblasti ověřování střelných zbraní se předpokládá ověření hlavních částí pro civilní použití a jejich označení zkušební značkou Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva (dále jen „ČÚZZS“),

- **možnost jednoznačného technického vymezení** – hlavní části zbraně by mělo být na základě příslušného právního předpisu možné jednoznačně technicky vymezit a v případě každé zbraně jasně identifikovat, nemělo by docházet zejména k situacím, kdy je v konkrétních případech jednotlivých konstrukčních řešení zbraní hlavní část složena z několika součástí a z právního předpisu nelze vyvodit, které z nich představují samotnou (nebo samostatnou) hlavní část zbraně,

- **technická odůvodněnost a proveditelnost** – za hlavní části by měly být považovány toliko takové součásti, které jsou konstruovány a vyrobeny speciálně tak, aby při výstřelu snášely vysoké pracovní tlaky (s tím pak souvisí náročnost jejich výroby, viz kritérium „bezpečnost“); tento aspekt se ale také dotýká toho, že některé hlavní části mohou být konstruovány tak, že jejich označení nebo ověření a označení zkušební značkou může být

problematické, a to zejména s ohledem na tvrdost použitého materiálu či namáhání funkčních ploch dané hlavní části. V některých případech ale mohou být určité části konstruovány sice speciálně pro použití v určité zbraní, a případně jsou i vystaveny zvýšenému namáhání při výstřelu, ale z hlediska jejich vyššího opotřebení není realisticky vhodné je považovat za hlavní části zbraně (může jít např. o drobnější součásti závěru – spojovací čepy, odemykací kulisy nebo ovládací elementy, táhla apod.).

- **administrativní zátěž** – s nutností evidence, označování a ověřování všech hlavních částí zbraně je spojena administrativní zátěž jak na straně státních orgánů, tak i na straně podnikatelských subjektů; tato zátěž je tím větší, čím větší je počet jednotlivých hlavních částí.

Aktuální právní stav

Směrnice ve znění předcházejícím nabytí účinnosti revidující směrnice vymezuje hlavní části zbraně následovně (čl. 1 odst. 1b):

„Pro účely této směrnice se „hlavní částí“ rozumí **mechanismus závěru, nábojová komora a hlaveň** palné zbraně, které se, jako oddělené předměty, zahrnují do kategorie těch palných zbraní, kterých jsou nebo mají být součástí.“¹

Článek 1 odst. 1a směrnice v dosavadním znění ale navíc vymezuje ještě pojem „součástí“, který zahrnuje též jiné části zbraní, které současně nemusí být hlavní částí, tyto součásti jsou vymezeny jako:

„...**jakákoli součást nebo náhradní součást zvláště zkonstruovaná pro palnou zbraň a nezbytná pro její funkci včetně hlavně, rámu, pouzdra závěru, závěru nebo nábojového válce revolveru, závorníku, nosiče závorníku a jakéhokoli zařízení zkonstruovaného nebo upraveného k utlumení hluku výstřelu.**“²

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na tato ustanovení směrnice vymezuje hlavní části zbraně v Příloze, Části První – Druhy zbraní, bodu 21:

¹ V původním anglickém znění jde o „the breach-closing mechanism, the chamber and the barrel of a firearm“.

² V původním anglickém znění jde o „any element or replacement element specifically designed for a firearm and essential to its operation, including a barrel, frame or receiver, slide or cylinder, bolt or breech block, and any device designed or adapted to diminish the sound caused by firing a firearm“.

„Hlavní části střelné zbraně - hlaveň, vložná hlaveň, vložná nábojová komora, rám, válec revolveru, pouzdro závěru nebo tělo a závěr.“³

Otázky hlavních částí zbraní se dotýkají také předpisy na úseku ověřování střelných zbraní a střeliva. Zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní a střeliva, ve znění pozdějších předpisů vychází, pokud jde o definici hlavních částí, ze zákona o zbraních, na který odkazuje. Tyto hlavní části pak zahrnuje mezi tzv. stanovené střelné zbraně, tedy střelné zbraně a jejich části, které podléhají ověřování. Kromě hlavních částí vymezených zákonem o zbraních se za stanovené střelné zbraně považují také dnové šrouby palných zbraní nabíjených ústím hlavně („předovek“). Konkrétní způsob označování hlavních částí zkušebními značkami pak upravuje vyhláška č. 335/2004 Sb.

Významným nenormativním zdrojem zejména pro interpretaci zákona o zbraních je konečně České technická norma ČSN 39 5002-1 Civilní střelné zbraně a střelivo. Všeobecné termíny a definice. Tato norma vymezuje „Konstrukční skupiny střelných zbraní“, tedy hlavní konstrukční prvky zbraně, přičemž ale nijak nesleduje vymezení hlavních částí ve výše uvedeném smyslu. Za tyto konstrukční skupiny Česká technická norma považuje:

- hlaveň (bod 4.1),
- pouzdro zbraně (bod 4.2) – které mj. zahrnuje pouzdro hlavně, lůžko zbraně (baskule), rám zbraně, tělo zbraně,
- závěr (bod 4.3) – kam spadá mj. závorník, závora a uzamykací klín,
- iniciační ústrojí (bod 4.4),
- spoušťové ústrojí (bod 4.5),
- vytahovač (bod 4.6),
- vyhazovač (bod 4.7),
- pojistky (bod 4.8),
- podávací ústrojí (bod 4.9),
- mířidla (bod 4.10),
- pažba (bod 4.11),

³ Úžeji vymezovaly hlavní části zbraně předcházející právní předpisy upravující nakládání se zbraněmi:

- zákon č. 288/1995 Sb. [§ 3 písm. k)]– „hlaveň, vložná hlaveň, rám, válec revolveru a závěr“;
- zákon č. 147/1983 Sb. odkazoval ve věci vymezení hlavních částí na starší vyhlášku č. 33/1968 Sb. (která ve věci ověřování zbraní prováděla zákon o státním zkušebnictví), tato vyhláška pak za hlavní části zbraní ve svém § 2 odst. 3 označovala „hlavně a závěry“.

- součásti plynových zbraní (bod 4.12) – jde pouze o speciální součásti plynových zbraní,
- zvláštní součásti (bod 4.13) – mezi zvláštní součásti řadí Česká technická norma pouze brzdící kroužky,
- příslušenství (bod 4.14),
- základní měřicí pomůcky pro kontrolu hlavní (bod 4.15).

Je zřejmé, že ani zdaleka všechny tyto konstrukční skupiny nemohou být považovány za hlavní části zbraně. V řadě případů se nejedná o součásti, které by snášely při výstřelu zvýšený tlak, a jejich výroba tak nevyžaduje speciální technologie. V jiných případech jde jen o demonstrativní výčty příslušenství nebo dokonce jen specificky puškařských pomůcek (měřicí pomůcky pro kontrolu hlavní). V jiných případech pak nelze z České technické normy příliš detailně vyvozovat byť i běžné konstrukční uspořádání zbraní (např. bod 4.3 Závěr se vůbec nezmiňuje např. o nosiči závorníku). Konečně pak v určitých případech lze mít dokonce určitou pochybnost o adekvátnosti (resp. nezastaralosti) použité terminologie (např. „podávací ústrojí“, mezi která jsou řazeny např. i samotné zásobníky, a to včetně kupř. trubkových zásobníků, u nichž právě bývá podávací mechanismus zcela specifickou soustavou součástek, které součástí zásobníku nejsou).

Terminologií mechanických (střelných) zbraní se zabývá samostatná Česká technická norma ČSN 39 5002-2 Civilní střelné zbraně a střelivo - Mechanické zbraně - Všeobecné termíny a definice.

Změny vyplývající z revidované směrnice

Revidující směrnice jednak zcela a bez náhrady vypustila pojem „součásti“ a jednak rozšířila vymezení hlavních částí zbraně. Nové znění čl. 1 odst. 1b směrnice stanovuje, že hlavní částí se rozumí:

„... hlaveň, rám, pouzdro závěru, případně včetně horního i dolního pouzdra závěru, závěr, nábojový válec revolveru, závorník nebo závěrový blok, které se, jako oddělené předměty, zahrnují do kategorie těch palných zbraní, kterých jsou nebo mají být součástí“.

Pro úplnost lze uvést též originální anglické znění tohoto ustanovení:

„... the barrel, frame, the receiver, including both upper and lower receivers, where applicable, slide, cylinder, bolt or breech block which, being separate

objects, are included in the category of the firearms on which they are or are intended to be mounted“.

Je evidentní, že v některých případech směrnice používá pojmy, které vycházejí ze specifické anglické odborné terminologie a např. ani výše citovaná Česká technická norma neposkytuje zcela přesné české terminologické ekvivalenty. Konkrétně lze blíže rozebrat následující pojmy:

- *upper and lower receivers* – překlad „horní a dolní pouzdra závěru“ se jeví relativně použitelným; jde o terminologii, která je původně vlastní popisu zbraní konstrukční řady AR 15, jedná se v podstatě o dělené pouzdro závěru, resp. jeho horní část, která je vlastním pouzdem závěru, v níž se závěrový mechanismus pohybuje, a do níž bývá většinou upnuta hlaveň, a spodní část (v zásadě tělo zbraně⁴), která nese spušťadlo, resp. spoušťové a často alespoň z části i bicí (iniciační) ústrojí, je k ní přichycena pažba a její součástí bývá též zásobníková šachta; zejména ale v případě dolního pouzdra závěru bude nutné vždy za hlavní část považovat toliko takovou část, která skutečně tvoří pouzdro zbraně, nikoli jen samotné spušťadlo (např. spušťadlo kulometu UK vz. 59) či např. samostatnou (odnímatelnou coby samostatný díl) zásobníkovou šachtu; naopak součásti, které pouze kryjí závěrový mechanismus, ale samy jej nevedou (např. plechový kryt u Sa vz. 58 či AK-47, nebo kryt závěru u SKS-45) nelze považovat za horní pouzdro závěru,

- *bolt* – překlad tohoto pojmu jakožto „závorník“ se jeví jako poměrně konzervativní; výkladový slovník americké standardizační organizace SAAMI⁵ definuje „(breech) bolt“⁶ jakožto součást zbraně, která uzamyká nábojovou komoru a o níž se opírá dno nábojnice nabitě v komoře a která se při svém funkčním cyklu pohybuje v ose vývrtu hlavně;⁷ v praxi se tak může jednat jak o závorník, tak např. i o celý jednoduchý válcový otočný puškový závěr; tento nesoulad vůči české terminologii je do značné míry odstraňován určitou volností použitého překladu, kdy vymezení hlavních dílů zahrnuje i „závěr“, byť jde o překlad anglického pojmu „slide“ (který označuje kluzný pistolový závěr); na druhé straně je ale nutné mít na paměti původní smysl vymezení hlavních částí tak, jak jej obsahuje originální anglický normativní text, zejména ve vztahu k některým složeným závěrovým mechanismům,

- *breech block* – překlad „závěrový blok“ je celkem adekvátní; výkladový slovník SAAMI tento pojem definuje jako mechanismus poskytující oporu dnu nábojnice nabitě v komoře, který se

⁴ ČSN 39 5002-1 ale hovoří o „tělu“ pouze ve vztahu k pistolím (viz bod 4.2.4).

⁵ <http://www.saami.org/glossary/>

⁶ „Breech“ znamená v zásadě „ zadek hlavně“ (v české terminologii se takový pojem používá spíše ve vztahu k dělostřeleckým zbraním – např. ČSN 39 5002-1 jej nepoužívá – ale v dané souvislosti je výstižný). Pojmy „bolt“ a „breech bolt“ jsou ekvivalentní.

⁷ Spadají sem nejen odsuvné závěry, ale např. též otočný závěr obdobného typu jako u pušky Werndl M1867, který se otáčí okolo osy rovnoběžné s osou vývrtu hlavně a je v angličtině označován jako „rotating drum bolt“.

při svém funkčním cyklu (resp. nabíjecím cyklu) nepohybuje v ose vývrtu hlavně; jedná se tedy o závěry, které při svém otevření vykonávají vůči ose vývrtu hlavně např. vertikální nebo radiální pohyby; zřejmě se sem mohou zařadit i lůžkové závěry.

Za zmínku konečně stojí, že revidovaná směrnice zcela vypouští ze svého rámce zařízení tlumící hluk výstřelu (tlumiče, popř. moderátory hluku výstřelu), která byla původně zařazena mezi „součásti“, ale nebyla v revidované směrnici přejata mezi hlavní části zbraně a ani nejsou (např. jako zásobníky) zohledněna v jiných pasážích směrnice, resp. v kategorizaci zbraní.⁸

Hlavní části zbraně v budoucí právní úpravě

Níže jsou uvedeny jednotlivé konstrukční skupiny zbraní, které by případně měly či by mohly (ať již s ohledem na hodnotící kritéria uvedená v úvodu této analýzy anebo s ohledem na revidovanou směrnici či dosavadní vnitrostátní právní úpravu) být *de lege ferenda* považovány za hlavní části zbraně. Vhodnost, realističnost a faktický rozsah zařazení těchto konstrukčních celků mezi hlavní části zbraní je u každé z následujících odrážek zhodnocena.

1. Hlaveň

Hlaveň je nejtypičtější součástí zbraní, která bývá považována za hlavní část zbraně. Jde o součást, která je v průběhu výstřelu vystavena zdaleka největším tlakům a namáhání, a tedy i technologie výroby hlavně je nepochybně nejméně triviální. Dostupnost hlavní může být zcela nejvýznamnějším aspektem z hlediska možnosti nelegální reaktivace či úprav zbraně. Hlavně jsou již dlouhodobě mezi hlavní části zbraní zařazeny a jejich další zařazení mezi hlavní části zbraně nepřinese žádné dodatečné náklady, administrativní zátěž ani praktické problémy v oblasti aplikace.

1.1. vložené hlavně

Vložené hlavně jsou v zásadě stále hlavně, u nichž se odlišuje pouze způsob použití, kdy nejsou přímo nesený v těle, pouzdře závěru nebo závěru zbraně, ale jsou vloženy do hlavní větší ráže (typicky do hlavní s hladkým vývrtem). Vzhledem k tomu, že jde definičně stále o hlavně, je zcela logický i závěr, že by měly být standardně považovány za hlavní část zbraně (byť není konkrétně určeno jaké zbraně, jejich použitelnost se odvíjí pouze od ráže zbraně a

⁸ Přitom evropský zákonodárce tlumiče hluku výstřelu reguluje např. v prováděcím nařízení Komise 2015/2403. V rámci směrnice se tedy evidentně nejedná o neúmyslné opomenutí, ale naopak o deregulaci, která vyšla vstříc řadě členských států, zejména severoevropských a pobaltských.

případně délky její hlavně). Vložné hlavně jsou již v současnosti považovány za hlavní části zbraně.

1.2. vložné nábojové komory

Vložná nábojová komora je součástí, která obdobně jako vložná hlaveň představuje v podstatě část hlavně, její součástí ovšem není vodící část vývrtu hlavně (pouze navazuje na vývrt hlavně, do jejíž komory je vkládána). Rovněž se jedná o součásti, které jsou již v současnosti považovány za hlavní části zbraně. Lze zmínit, že Příloha č. 1 „Stanovené technické požadavky při kusovém ověřování stanovené střelné zbraně“ k vyhlášce č. 335/2004 Sb. již v současnosti v zásadě zakazuje zhotovení „nesamonosné“ vložné nábojové komory (stejně jako „nesamonosné vložné hlavně“), tzn. takové vložné nábojové komory, která by nemohla být samostatnou součástí, resp. nedokázala by sama o sobě (bez dodatečného zpevnění nábojovou komorou, do které je vložena) bezpečně vydržet tlaky vznikající při výstřelu. Je tedy zřejmé, že i z technického hlediska je vložná nábojová komora součástí, která splňuje hodnotící kritéria uvedená v úvodu této analýzy.

1.3. revolverový válec a samostatné komory

V případě palných zbraní se bude jednat zejména o samostatné nabíjecí komory některých typů zbraní konstruovaných na principu doutnákových, křesadlových a perkusních zámků (např. rané typy Gatlingových opakovacích kanónů, různé konstrukce v angličtině označované jako „turret rifles“, Treebyho puška s řetízkovým svazkem nábojových komor apod.), popř. určité specifické (spíše historické) konstrukce nábojových komor opakovacích zbraní (zde se bude již často jednat spíše o analogii revolverových válců). V zásadě jde opět toliko o samostatné části hlavní a lze tedy takřka plně použít závěry uvedené u vložných nábojových komor.

Revolverový válec je jednak za hlavní část zbraně považován směrnici a jednak jde o součást zbraní, kterou za hlavní část považují tradičně i tuzemské právní předpisy. Přitom není rozhodné, zda se jedná skutečně o válec revolveru, nebo jde o součást jiné zbraně (např. pušky, granátometu, leteckého kulometu apod.).

1.4. dnové šrouby

Dnové šrouby sice nejsou v současnosti zařazeny mezi hlavní části zbraní, ale jsou podrobeny povinnosti (kusového) ověřování podle zákona o ověřování střelných zbraní a střeliva. V souvislosti s tím, že revidovaná směrnice zařazuje reprodukce historických zbraní mezi zbraně kategorie C, lze jednoznačně uvažovat o zařazení dnových šroubů mezi hlavní části zbraní. Takováto změna by znamenala v zásadě jen omezené náklady (zejména ve srovnání s podřazením reprodukcí historických zbraní režimu zbraní kategorie C jako

takovým) a současně by představovala větší provázání právních předpisů v oblasti civilního nakládání se střelnými zbraněmi a právních předpisů upravujících zkoušení a ověřování zbraní.

1.5. polotovary hlavní („hlavňovina“)

Za polotovar hlavně lze považovat výrobek, který je určen pro zhotovení hlavně a na kterém již bylo provedeno větší množství specializovaných technologických operací směřujících k jeho uzpůsobení pro použití coby hlavně v určitém druhu nebo přímo v konkrétním typu zbraně. Polotovarem hlavní části zbraně je například polotovar hlavně s dokončeným vývrtem hlavně („hlavňovina“). Hlavňovina nemá vyrobenou nábojovou komoru a obvykle jde o „trubku“ s délkou která neodpovídá určitému druhu zbraně. K jejímu uzpůsobení k použití v konkrétní zbraní bývá obvykle zapotřebí 1. vysoustružit nábojovou komoru, 2. zkrátit na požadovanou délku a 3. upravit vnější povrch hlavně na požadovaný tvar a průměr včetně vytvoření požadovaných konstrukčních prvků nezbytných pro uchycení hlavně ve zbraní. Ve svém souhrnu ale tyto dokončovací operace již v porovnání s výrobou samotného hlavňového polotovaru nepředstavují zásadní technický (resp. technologický) problém a lze je provést za použití běžně dostupného strojního vybavení (včetně speciálně vyrobených komorových výstružníků).

Hlavňovina představuje relativně významný zdroj jinak stěží nahraditelného materiálu pro nelegální výrobu, reaktivaci nebo úpravu střelných zbraní. Lze podotknout, že v případě legální úpravy na hlaveň, bude beztak v každém případě požadována evidence, resp. registrace takové hlavní části zbraně (v případě zbraní kategorie A, B a C) a ověření pro použití v civilním sektoru (všechny kategorie zbraní). Evidence hlavňoviny se proto nejeví jako nadměrná administrativní zátěž a naopak by měla evidentní bezpečnostní přínosy. Evidenci by bylo možné vést v zásadě na metráž hlavňoviny podle ráží, případně navíc též s povinnostmi evidence zbytků. Tento přístup by však měl být zřejmě omezen až na případy uvedení hlavňoviny na trh, neboť v případě jejích výrobců by byl spíše jen složitě proveditelný (např. i z důvodu obvyklého vyřazování a ničení zmetků).

2. Pouzdro zbraně

Pouzdro zbraně je obvykle „nosnou“ částí zbraně, která nese ostatní části (a to nejen hlavní). S tím souvisí i fakt, že pouzdro zbraně je obvykle spíše výrobně náročnou součástí, která je současně nenahraditelná z hlediska funkce zbraně. Hlavní části, resp. druhy pouzdra zbraně jsou také již v současné době běžně považovány za hlavní část zbraně.

Pokud jde o konkrétní legislativní vymezení, lze v zásadě přijmout dvojí možný přístup. Jednak je možné v budoucí právní úpravě za hlavní část zbraně označit obecně právě „pouzdro zbraně“ a ponechat vymezení částí pouzdra zbraně v případě konkrétních typů zbraní na aplikační praxi. Druhý možný přístup představuje naopak taxativní vymezení jednotlivých možných druhů pouzdra zbraně jako jednotlivých hlavních částí. Evidentní výhodou prvního přístupu je obecnost, a tedy i nižší pravděpodobnost ponechání (resp. vzniku) mezer v právní úpravě. Naopak jeho nevýhodou je nižší srozumitelnost pro konečného (neprofesionálního) uživatele normy, a tedy i nižší právní jistota (již sám pojem „pouzdro zbraně“ vyvolá v současnosti v laickovi spíše představu určitého příslušenství, „holsteru“, nikoli konkrétního konstrukčního uzlu zbraně). Případně lze oba přístupy propojit a jako hlavní část zbraně vymezit pouzdro zbraně s tím, že tento pojem bude konkretizován demonstrativním výčtem možných částí, resp. variant pouzdra zbraně (rám, resp. tělo zbraně, pouzdro závěru, a to včetně jeho horní i dolní části).

2.1. baskule

Baskule je řazena pod konstrukční skupinu pouzdra zbraně, ale plní i funkci závěru (lůžkový závěr). Některé aktuální konstrukce (např. Blaser K95) ale mohou toto klasické pojetí narušovat, neboť do baskule, která představuje vlastní pouzdro zbraně, obsahuje spoušťový a bicí mechanismus a nese sklopnou hlaveň, je vsazen samostatný závěrový blok. V takovém případě bude tedy na místě rozlišit i v případě zbraní se sklopnými hlavními částmi – pouzdro zbraně (fakticky pouzdro blokového závěru) a závěr (zde půjde v anglické terminologii používané směrnicí o „breach block“).

2.2. „Upper and lower receiver“

Směrnice nově jako hlavní části zbraní definuje i horní a dolní část pouzdra zbraně, přičemž je zde evidentní inspirace konstrukční platformou AR-15. V případě zbraní tuzemské provenience lze hovořit typicky např. o obou součástech pouzdra zbraně samopalů vz. 61 „Škorpion“. Tento požadavek se evidentně uplatní jen v případech, kde lze příslušné součástky skutečně považovat za nosné části pouzdra zbraně. Naopak např. v případě krycích plechů závěrů (např. AK-47, Sa vz. 58) se evidentně o „upper receiver“ jednat nebude.

Velmi komplikovanou může být otázka spušťadel. Je zřejmé, že v případě „lower receiver“ u zbraní typu AR-15, a obdobných konstrukcí samočinných a samonabíjecích zbraní se bude jednat o hlavní části zbraně. Problematickým budou ale případy, kdy je příslušný konstrukční uzel řešen jako modul samotného spoušťového a bicího mechanismu, který je vkládán do pouzdra zbraně a z jedné strany jej uzavírá a případně plní i další funkci. Příkladem může být např. spušťadlo UK vz. 59 nebo celek spoušťového a bicího mechanismu a podavače

v případě opakovacích brokovnic s posuvným předpažbím (typicky vycházejících z brokovnic typu Remington 870). Lze se však domnívat, že v těchto případech lze hovořit o součástech, které přímo tvoří pouzdro zbraně, jsou do něj pouze vloženy a nejedná se tudíž o součást, kterou by bylo nezbytné považovat za „lower receiver“.

Zcela specifickým případem pak mohou být případy, kdy součástí spušťadla je i zásobníková šachta, spušťadlo opticky tvoří poměrně výraznou část pouzdra zbraně a případně nese též pistolovou pažbičku. Jako příklad lze uvést např. spušťadlo pušky CZ 805 Bren. Ačkoli se jedná nepochybně o součást pouzdra zbraně, nelze zde hovořit o „pouzdru závěru, neboť tato součást žádným způsobem nevede závěr (a to ani formou uchycení trubky vratné pružiny jako v případě zbraní řady AR-15). Ani v těchto případech se tedy nebude jednat o „lower receiver“ ve smyslu části pouzdra závěru. Tento příklad pak rovněž hovoří spíše ve prospěch detailnějšího vymezení hlavních částí, které jsou součástí pouzdra zbraně, než obecné uvedení pouzdra zbraně jako hlavní části (resp. kompletu hlavních částí) zbraně.

Lze uzavřít, že s ohledem na výše uvedené lze za hlavní část ve smyslu „upper and lower receiver“ považovat (ve shodě s českou jazykovou verzí směrnice) takové části, které lze považovat za součásti pouzdra závěru, tedy součásti, které se určitým způsobem podílejí na vedení závěrového mechanismu, a to též např. tím, že se o ně opírá (je jimi nesen) vratný systém (popř. např. ústrojí typu zpomalovače kadence) zbraně. Vždy se bude jednat o obě části pouzdra zbraní typu AR-15.

2.3. rám revolveru

Rám revolveru je považován za hlavní část zbraně jak v současné vnitrostátní právní úpravě, tak i v případě nového znění směrnice. V případě dělených revolverových rámu bude vždy za hlavní část zbraně evidentně považována část, která obsahuje opěrnou desku válce. „Horní“ část rámu bude v případě většiny konstrukcí součástí konstrukčního uzlu hlavně. V případě konstrukcí, které by obsahovaly opěrnou desku válce jako samostatnou součást anebo pokud by byla v případě děleného rámu revolveru hlaveň samostatnou součástí (zašroubovanou do „horní“ části rámu) lze zřejmě za samostatné hlavní části zbraně považovat jak rám (resp. jeho obě části v případě děleného rámu) tak i opěrnou desku.

2.4. pouzdro zbraně z plastů nebo obdobných materiálů

Materiál pouzdra zbraně by neměl mít a priori vliv na jeho posouzení coby hlavní části zbraně. V případě pouzder zbraně, která by byla vyrobena pouze z plastů nebo obdobných materiálů je ale na místě jejich posouzení jako hlavních částí zakázané zbraně, a to z důvodu, že není možná (resp. je výrazně ztížena) jejich detekce prostřednictvím detektorů kovů.

Specifickým případem ovšem budou například těla některých moderních samonabíjecích pistolí (např. Sig P250 a obdobné zbraně). V těchto případech bude nutné důsledně posoudit, která součást je skutečným pouzdem zbraně; přičemž například právě v případě pistolí řady Sig P250 půjde nikoli o vyměnitelný grip, který zahrnuje i zásobníkovou šachtu či lučík, ale ocelový modul („klec“), který se do tohoto plastového dílu vkládá a který obsahuje spoušťový a bicí mechanismus a vedení závěru.

2.5. Polotovary pouzdra zbraně

V případě pouzdra zbraně lze rovněž zvážit regulaci nakládání s jeho polotovary. Za polotovar by mohl být považován výrobek určený pro zhotovení pouzdra zbraně, resp. jeho části, na kterém již bylo provedeno větší množství specializovaných technologických operací směřujících k jeho uzpůsobení pro použití coby pouzdra zbraně v určitém druhu nebo přímo v konkrétním typu zbraně. Na druhé straně je však v tomto případě třeba upozornit, že na rozdíl od hlavňoviny není pro zhotovení (popř. reaktivaci) pouzdra zbraně nezbytná podobně sofistikovaná technologie a příslušná regulace by se tak výrazněji potýkala především s vymezením okamžiku, od něhož lze podle výše uvedeného kritéria určitý výrobek již za polotovar pouzdra zbraně považovat.

3. Závěrový mechanismus

Závěr je u většiny palných zbraní klíčovou součástí, která zajišťuje funkci zbraně a současně jde společně s hlavní o součást, která je při výstřelu vystavena nejvyšším tlakům. Jde rovněž o součást, která je obecně standardně považována již v současné době za hlavní část zbraně. Z hlediska praktické aplikace je ovšem zásadní vymezit významně konkrétněji některé specifické případy, a to zejména pokud jde o konstrukce, kdy je závěrový mechanismus tvořen několika součástmi (složené závěrové mechanismy, resp. některé specifické konstrukce závěru). V těchto případech je aplikace obecných kritérií poměrně netriviální (jde často o řadu součástí, které musí snášet zvýšené tlaky vznikající při výstřelu, byť většinou v rozdílné míře). Tento aspekt je současnými právními předpisy v zásadě opomíjen (a to do značné míry platí i pro revidovanou směrnici o zbraních). Jedinou právní normou, která dnes nabízí určité vodítko pro řešení těchto případů je § 8 písm. c) vyhlášky č. 335/2004 Sb., který hovoří o „důležité části závěru“. Přitom ale takové části závěru ani tato vyhláška blíže nekonkretizuje a v případě složených závěrových mechanismů patrně připouští i považovat za „důležitou část závěru“ několik jejich částí, přičemž ověřovací značka (dané ustanovení se týká umísťování ověřovacích značek) se pak zřejmě může podle situace vyznačit na kteroukoli z nich. V praxi se zpravidla zkušební značka umísťuje na nosnou část závěru, tedy na nosič závorníku. A to z několika důvodů: jedná se o

rozměrnější součástku závěru (vhodnější upnutí do laserové značkovačky) s možností větší **rovné plochy** pro vyznačení zkušební značky (ražbou, laserem či mikrobodem), a také z důvodu **vhodného místa**, které není tepelně zušlechtěné a nedojde ke zničení raznic.

3.1. pistolový (kluzný) závěr („slide“)

Jde patrně o jeden z nejjednodušších případů, kdy je závěr obvykle tvořen jedinou součástí. Tato součást je nepochybně hlavní částí zbraně. V případě, že je takovýto závěr tvořen několika částmi, lze je patrně považovat za hlavní části, pokud dohromady tvoří samotný závěr a pokud se přímo podílejí na uzavření (popř. uzamčení) náboje v nábojové komoře anebo na vedení závěru, resp. jeho spojení s rámem zbraně (pouzdrům zbraně). V zásadě by se v takových případech mělo zřejmě postupovat obdobně jako v případě složených závěrových mechanismů.

3.2. odsuvný závěr opakovacích zbraní

Lze v zásadě učinit obdobné závěry jako v případě pistolových kluzných závěrů. V případě, že je takovýto závěr (například v případě přímotažných závěrů) tvořen více součástmi, lze na něj stejně pohlížet jako na složený závěrový mechanismus. Nejtypičtějším případem těchto závěrů bude patrně válcový jednodílný závěr (ať již otočný nebo přímotažný), v jehož případě bude hlavní částí zbraně typicky celé tělo závěru. Spadají sem však též závěry, které jsou v pouzdru zbraně vedeny jinak než válcový závěr, typickým příkladem v tomto ohledu je například přímotažný závěr loveckých kulovnic výrobce Blaser, v tomto případě lze zřejmě odlišit samotný závorník („kleštinu“) a jeho nosič. Rovněž sem lze zařadit závěry původně samočinných nebo samonabíjecích zbraní, u nichž byla činnost automatiky trvale vyřazena (odstraněna) a zbraň byla tedy technicky (pokud možno nevratně) upravena na toliko opakovací funkci.

3.3. neuzamčený závěr uložený v pouzdru závěru

Platí obdobné závěry jako v případě pistolového (kluzného) závěru.

3.4. závěrový blok („breach block“)

Závěrové bloky budou představovat řadu poměrně značně rozdílných technických řešení, kdy se bude tělo závěru pohybovat po trajektorii, která nebude ležet ve stejné ose jako osa hlavně (nebo s ní nebude rovnoběžná). Mohou sem tedy spadat jak závěrové bloky zbraní vykonávající při nabíjecím cyklu vertikální posuvný pohyb (např. Sharps, Browning High Wall), kývavý pohyb (Martini-Henry, Toz 35 apod.), nebo pohyb po kruhové trajektorii (např. Remington Rolling-Block). V určitých případech (viz výše pasáž k baskulím) sem budou spadat i určité součásti lůžkových závěrů. Kritérium trajektorie pracovního pohybu takového

závěru nelze ovšem zřejmě absolutizovat (například závěr karabiny Kriss Vector, který se však zpočátku pohybuje v ose vývrtu hlavně). Za hlavní část je zde však namíste považovat pouze těleso závěrového bloku, které uzavírá nábojovou komoru.

3.5. složené závěrové mechanismy samonabíjecích a samočinných zbraní

Pokud jde o konkrétní vymezení hlavních částí zbraně, pokud jde o složené závěrové mechanismy, lze k řešení tohoto problému přistoupit zřejmě těmito alternativními způsoby:

a) za hlavní část zbraně považovat pouze závorník, jehož definici coby hlavní části zbraně požaduje směrnice,

b) za hlavní část zbraně považovat závorník a nosič závorníku, a to jednotlivě jako samostatné hlavní části zbraně,

c) za hlavní část považovat všechny důležité části, tedy závorník, jeho nosič a závoru (resp. jinou součást, která zajišťuje uzamčení závorníku nebo přenos pracovní síly z nosiče závorníku na závorník), nebo

d) za hlavní část považovat závěrový mechanismus jako komplet, a to v jakémkoli stupni zkompletovanosti, pokud součástí tohoto funkčního celku je závorník nebo nosič závorníku.

Jako optimální řešení se jeví přístupy uvedené pod písm. b), popř. c). V případě přípravy budoucí právní úpravy se však jeví jako nezbytné důsledně vyhodnotit vhodnost zařazení závory mezi hlavní části zbraně, a to z hlediska bezpečnosti, požadavku na označování a administrativní zátěže. Možným důvodem pro nezahrnutí samotné závory (resp. obdobných součástí) by mohlo být zejména její obtížné označování, relativně významné navýšení administrativy („skládání“ zbraně v Centrálním registru zbraní) a již jen spíše omezený přínos z bezpečnostního hlediska; v případě těchto součástí již se také může jednat o díly, které podléhají ve zvýšené míře opotřebení, a je nezbytná jejich častější výměna. Na druhé straně však zejména v případě některých zbraní (typicky zbraně vycházející z útočné pušky Sa vz. 58) závora patří z hlediska kvality materiálu a tepelného zpracování vždy k nejkvalitnější součásti závěru a její opotřebení bývá marginální. Naopak možnost uvedená pod písm. a) se jeví jako příliš úzká s ohledem na fakt, že v řadě případů je samotný závorník pouze drobnou součástí (která navíc sama může v některých případech, např. pokud jde o zbraně typu AR-15, podléhat ve zvýšené míře opotřebení) a zahrnutí nosiče závorníku mezi hlavní části zbraně se v každém případě jeví výhodné i z hlediska označování jednotlivých hlavních částí zbraně (viz též výše).

3.6. některé specifické případy

Dále lze uvést některé méně obvyklé konstrukce závěrových mechanismů, pro které nelze bez dalšího použít závěry uvedené u složených závěrových mechanismů samonabíjecích a samočinných zbraní.

3.6.1. kloubový závěr

Soustava kloubového závěru se obvykle skládá ze závorníku a sestavy kloubu. Bez ohledu na konkrétní konstrukční řešení se jeví jako přiměřené za hlavní část zbraně považovat pouze samotný závorník (tj. součást bezprostředně uzavírající nábojovou komoru). Sestava kloubu jisté charakteristiky a funkci obdobnou nosiči závorníku a závoře, jedná se ale vesměs pouze o několik relativně drobných dílů, jejichž evidence by představovala poměrně výraznou administrativní zátěž bez zásadnějšího bezpečnostního přínosu nebo jiné eventuální výhody. Obdobný přístup lze použít i pro závěrový mechanismus některých pákových opakovaček (typicky Winchester mod. 1873). Za závěr je však třeba považovat jen „holé“ těleso dané součástky, která uzavírá nábojovou komoru.

3.6.2. závěr s opěrným uzamykacím elementem

V případě některých složených závěrových mechanismů lze identifikovat i specifický opěrný (uzamykací) element, který de facto plní funkci závory. V tomto směru lze zmínit např. uzamykací klíny v případě pušek typu Winchester mod. 1892 nebo uzamykací desku v případě pušek Winchester mod. 1894. Takovou specifickou opěrnou (uzamykací) součástí je např. i kohout v případě zbraní odvozených od Remingtonu Rollin-Block. Vzhledem k blízkosti těchto součástí závoře se jejich evidence opět nejeví jako nezbytná, a tedy ani jejich definice coby hlavních částí zbraně. Hlavní částí zbraní vybavených takovýmto typem závěrového mechanismu by měla tudíž být pouze součást plnící funkci závorníku, a to ať již jde v konkrétním případě ve své podstatě spíše o odsuvný závěr nebo závěrový blok. Za závěr je tedy opět nezbytné považovat jen „holé“ těleso konkrétní součástky, která uzavírá nábojovou komoru.

4. Hlavní části zbraní s doutnákovým, křesadlovým a perkusním zámekem

Za hlavní části těchto zbraní je (též ve vazbě na upravenou směrnici, která ze své působnosti již explicitně tyto zbraně nevyjímá, resp. činí tak pouze v případě originálních historických zbraní) je evidentně třeba považovat takové hlavní části, které obecně splňují charakteristiky součástí uvedených výše. V těchto případech není současná právní úprava zcela explicitní, přičemž do budoucna lze považovat za vhodné z toho vyplývající nejasnosti odstranit. Nepochybně bude v těchto případech třeba za hlavní části zbraně považovat

- hlaveň,
- nábojové komory (pokud jsou samostatnými díly) a revolverový válec,
- rám (zejm. v případě perkusních revolverů),
- závěrový blok (např. v případě pušek typu Sharps),
- závěr (např. v případě jehlovek).

Nejeví se proto zcela účelným do budoucna vůbec rozlišovat mezi hlavními částmi zbraní pro jednotný náboj a hlavními částmi zbraní s doutnákovým, křesadlovým a perkusním zámkem. Na druhou stranu za specifickou hlavní část těchto zbraní by mohl být považován dnový šroub, který je již v současnosti částí zbraně podléhající kusovému ověřování. Naopak v případě zámkových mechanismů se nejeví jakkoli účelným tyto součásti evidovat, a tedy ani považovat za hlavní části zbraně.

5. Hlavní části zbraní kategorie D

Problematika hlavních částí zbraní kategorie D nebyla doposud v právních předpisech nijak explicitně řešena. Stávající přístup k těmto zbraním lze pak v členění odpovídajícím § 7 zákona o zbraních shrnout patrně takto:

- historické zbraně – v případě palných zbraní se analogicky použije stejný přístup jako v případě soudobých palných zbraní,
- zbraně jednoranové a dvouranové zkonstruované na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů – opět lze obdobně použít metodologii platnou pro soudobé palné zbraně, přičemž specifickou součástí, která sice není v současnosti považována za hlavní část zbraně, nicméně podléhá ověřování, je u řady těchto konstrukcí dnový šroub,
- palné zbraně určené pro střelbu náboji typu flobert s energií střely na ústí hlavně do 7,5 J – analogicky je opět použitelné členění hlavních částí jako v případě běžných palných zbraní (kategorie A, B a C),
- plynové zbraně na vzduchovou kartuš – za hlavní část lze zřejmě považovat hlaveň; pokud jde o ostatní součásti (pouzdro zbraně, závěrový mechanismus), bude již v řadě případů komplikované tyto součásti podřadit pod aktuální členění hlavních částí uvedených v příloze zákona o zbraních,

- plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně dosahuje nejvíce 16 J – obdobně jako v případě plynových zbraní na vzduchovou kartuš,
- expanzní zbraně a expanzní přístroje, s výjimkou přenosných upevňovacích zařízení a jiných rázových strojů určených výhradně pro průmyslové nebo technické účely – bude možný obdobný přístup jako v případě standardních palných zbraní,
- mechanické zbraně, u nichž je napínací síla větší než 150 N – aplikace vymezení hlavních částí uvedeného v příloze zákona o zbraních nebude v zásadě možná; na základě aktuální právní úpravy není v naprosté většině případů hlavní části mechanických zbraní identifikovat,
- znehodnocené zbraně, na kterých byly provedeny takové nevratné úpravy, které znemožňují jejich použití ke střelbě – vymezení hlavních částí znehodnocených zbraní bude vyplývat z vymezení původní zbraně (před jejím znehodnocením),
- zbraně, na kterých byly řezem provedeny takové úpravy, které odkrývají alespoň částečně vnitřní konstrukci zbraně – použije se analogicky stejný přístup jako v případě znehodnocených zbraní,
- zbraně neuvedené v kategoriích A až C – není zcela jasné, o jaké zbraně by se mohlo jednat; v rámci této skupiny zbraní nebyla doposud žádná zbraň kategorizována.

Z výše uvedeného je zřejmé, že by bylo vhodné do budoucna lépe vymezit hlavní části v případě plynových zbraní a mechanických zbraní, a případně provést dílčí upřesnění u zbraní zkonstruovaných na principech doutňákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů.

5.1. plynové zbraně

Je zásadní otázkou, zda v případě těchto zbraní považovat za hlavní část též jiné součásti než hlaveň. Zejména by se tak mohlo jednat o pouzdro zbraně (které však nelze bez dalšího zřejmě definovat jako pouzdro závěru), systém pohonu (obdobný přístup je obsažen např. v německém zákoně o zbraních), případně součásti, které jsou vystaveny zvýšenému tlaku (kartuš, expanzní komora, píst a pístnice apod.). Z praktického hlediska se však jeví zahrnutí též jiných součástí plynových zbraní (jiných než hlavně) mezi hlavní části jako problematické. Přestože se může jednat o speciálně vyrobené součásti, které jsou navíc vystaveny zvýšeným tlakům, nejde (zejména s ohledem na velikost těchto tlaků) o součásti, které by se ve významné míře odlišovaly od jiných zařízení využívajících pro svou funkci stlačené plyny (či kapaliny). Definice a administrativní regulace těchto částí by byla do značné míry arbitrární a vedla by k situacím, kdy by např. identická pružina v případě použití v plynové (vzduchové) zbraní měla být považována za hlavní část zbraně, a při použití v jakémkoli

jiném zařízení již nikoli, k obdobnému ne zcela smysluplnému závěru by bylo zřejmě možné dojít též kupř. v případě elektromotorů elektricky poháněných airsoftových zbraní. Na druhé straně ale definice (výhradně) hlavní plynových zbraní coby hlavních částí zbraně patrně dává smysl jak z technického, tak i z bezpečnostního hlediska.

5.2. mechanické zbraně

Za hlavní části mechanické zbraně by musely být patrně považovány součásti, které svou deformací akumulují potenciální energii, která je při výstřelu přeměněna na kinetickou energii předávanou projektilu. Mohlo by se tak jednat o lučiště či např. gumu praku. V případě mechanických zbraní, které neakumulují energii prostřednictvím deformace určitého mechanického prvku, ale např. využívají gravitační energie, by se muselo jednat kupř. o závaží, či systém převodu dané energie. Již z uvedeného se ukazuje definice hlavních částí mechanických zbraní jako krajně problematická.

5.3. zbraně zkonstruované na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů

V případě těchto zbraní se jeví jako nepochybně vhodné začlenit mezi hlavní části zbraní dnové šrouby. Tyto součásti již dnes jednak podléhají ověřování, a jednak jde o součásti, které de facto plní stejnou funkci jako závěr (resp. závěrový blok). Navíc lze uvést zásadní okolnost, že právě do dnového šroubu se šroubují pistony různých velikostí a pouzdra pro zápalky typu W209 (nebo dnový šroub přímo obsahuje lůžko pro zápalku W209). Právě piston z moderní předovky dělá z ní podle dosavadního zákona o zbraních zbraň kat. D a lůžko pro zápalku W209 předovku kategorie C (neboť se nejedná o perkusní zbraň).

Jiné součásti zbraní

Zde je třeba se zabývat některými případy částí zbraní, které nejsou v současné době považovány za hlavní části zbraní, resp. zbraní, v jejichž případě je definice hlavních částí nejasná.

1. Zásobníky

Směrnice ve své revidované podobě vyvozuje v některých případech zásadní právní důsledky z toho, jakým zásobníkem (resp. zásobovacím ústrojím, „loading device“) je určitá zbraň vybavena. Přesto se jeví jako krajně problematické samotné zásobníky za hlavní části považovat. Jedná se o součásti, které nejsou vystaveny jakýmkoli zvýšeným tlakům v rámci výstřelu, může jít rovněž o hlavní části, které jsou svou povahou jednorázové (nábojové pásy

s rozpadajícím se článkem) nebo výrobně zcela triviální (nábojové rámečky). Rovněž je nutné upozornit, že ani samotná směrnice zásobovací ústrojí mezi hlavní části zbraně (ani mezi evidované části) nezařazuje (a to i přesto, že tyto otázky byly v průběhu projednávání revidující směrnice detailně diskutovány a např. v rámci obecného přístupu, který k návrhu revidující směrnice přijala v červnu 2016 Rada, byly zásobníky nad určitou kapacitu zařazeny coby samostatná položka přílohy mezi zbraně specifické kategorie, byť ani tehdy nebyly zásobníky zároveň zařazeny mezi hlavní části zbraní). V rámci Evropské unie jsou zásobníky považovány za hlavní části zbraní pouze v Nizozemí a v Maďarsku. Definice zásobníků se pak nejeví jako potřebné ani z bezpečnostního hlediska, a z hlediska administrativní zátěže či označování by šlo o přístup jednoznačně excesivní.

2. Drobné díly

Míněny jsou drobné díly, které se (být i zásadním způsobem) podílejí na činnosti zbraně jako takové (resp. jednotlivých jejích hlavních částí). Může se tak jednat o součásti spoušťového a bicího mechanismu, podávacího mechanismu, vytahovače a vyhazovače, součásti pojistných mechanismů, součásti vratného mechanismu (vratné vzpruhy a jejich vodítka), kolíky, ústová zařízení (kompenzátory, tlumiče plamene) a jiné specifické součásti (např. odemykací kulisy, spojovací „řetízkové“ články zbraní typu M 1911, zpomalovače kadence, uzamykací, resp. odemykací popř. brzdící elementy typu válečků, pístů apod.). V případě, že tyto součásti nejsou samy o sobě považovány za hlavní části uvedené výše, nelze je považovat za hlavní části zbraně. Konkrétní výjimky, které by měly být dále zváženy, jsou uvedeny níže.

3. Spoušťové a bicí mechanismy

Spoušťové a bicí mechanismy nejsou obecně vzato za hlavní části zbraní považovány. Specifickým případem, kdy by mohly a patrně i měly být spoušťové nebo bicí mechanismy (popř. jejich konkrétní součásti) za hlavní části zbraně považovány, a to zejména z bezpečnostních důvodů, pro případ spoušťových a bicích mechanismů, jejichž vložením do zbraně nižší (zákonné) kategorie by mohlo dojít ke konverzi dané zbraně na zbraň vyšší kategorie. Jedná se zejména o spoušťové a bicí mechanismy umožňující změnu samonabíjecí zbraně na zbraň plně samočinnou. Tyto mechanismy, zejména tzv. automatické spouště, by bylo zřejmě možné považovat do budoucna za hlavní části zbraně nebo alternativně za zakázané doplňky (resp. součásti) zbraní. Tyto součástky by rovněž mohly být podřízeny režimu obdobnému například nadlimitních zásobníků, kdy k jejich nabytí

a držení by bylo vyžadováno povolení (výjimka) pro držení zbraně příslušné kategorie (a konkrétního funkčního principu). Nelze totiž považovat za žádoucí stav, kdy by byly běžně k dispozici nijak neregulované součásti, jejichž aplikací v samonabíjecích zbraních by mohlo být bez dalšího možné upravit (byť v zásadě nelegálně) samonabíjecí zbraň na zbraň jiného funkčního principu, který již podléhá výrazně přísnějšímu zákonnému režimu.

4. Pažby a ramenní opěry

S ohledem na revidované znění směrnice o zbraních bude mít vybavení zbraně sklopnou či teleskopickou ramenní opěrou nebo pažbou odnímatelnou bez použití nástrojů vliv na kategorizaci samonabíjecí zbraně, jejíž minimální délka bude takto kratší než 60 cm (nová kategorie A8). Je však nezbytné poznamenat, že nová kategorie A8 je definována enormně nejasně (zbraně kratší než 60 cm jsou z definice obsažené v samotné směrnici zbraněmi krátkými, nikoli dlouhými, jak je uvedeno v definici této kategorie; jen hrstka takovýchto zbraní je určena toliko ke střelbě z ramene apod.). Pokud jde o samotné pažby a ramenní opěry, nelze navíc předjímat, na jaké zbraně (jaké celkové minimální délky) budou použity. Současně nelze nepochybně tyto součásti definovat jako hlavní části zbraně pouze v závislosti na tom, na zbraně jaké celkové délky (která se nevztahuje buď vůbec, nebo výlučně k technické charakteristice těchto součástí) jsou právě namontovány. Jinými slovy identická sklopná, teleskopická či odnímatelná pažba či ramenní opěra může být i s ohledem na schválené změny směrnice namontována na zbraně kterékoli kategorie, ale pouze tehdy, má-li určitá zbraň při sklopení, zasunutí či odejmutí takové pažby nebo opěry délku menší než 60 cm (a splňuje navíc další značně vágní charakteristiky definující kategorii A8). Instalace takové pažby nebo opěry vede k zařazení dané zbraně mezi zakázané zbraně kategorie A. Situace je tedy v zásadě ještě méně jasná než v případě zásobníků s kapacitou vyšší než 20 nebo 10 nábojů, v jejichž případě je situace vzhledem k čl. 5 odst. 3 upravené směrnice již blízká úplnému zákazu. Pažby a opěry jsou navíc z hlediska svépomocné výroby zařízení ještě jednodušší než zásobníky. Zařazení pažeb a opěr, popř. sklopných, teleskopických a odnímatelných pažeb a opěr mezi hlavní části zbraně se proto jeví jako zcela neúčelné.

Zcela specifickým problémem jsou však tzv. bump-fire pažby. Jedná se o zařízení umožňující maximální zrychlení střelby ze samonabíjecích zbraní, a to v zásadě až na úroveň rychlosti střelby ze samočinné zbraně. Tato zařízení de facto obcházejí konstrukční řešení samonabíjecích zbraní, a byť ke své činnosti vyžadují specifickou techniku ovládání zbraně, výrazně usnadňují takto zrychlenou střelbu. Přitom umožňují (na rozdíl od různých jiných střeleckých „bump-fire“ technik) ve výrazné míře zachovat přesnost a ovladatelnost

zbraně při takto zrychlené střelbě. Přestože s ohledem na bezpečnostní aspekt, by mohlo být zváženo zařazení těchto pažeb mezi hlavní části zbraně, s ohledem na jiné aspekty (ověřování, specifická technologie výroby, označování apod.) se takový přístup nejeví jako racionální. Na druhou stranu by bylo možné zvážit zařazení těchto pažeb mezi zakázané doplňky (resp. součásti) zbraní.

5. Tlumiče hluku výstřelu

Tlumiče hluku výstřelu jsou v současné době zákonem o zbraních zařazeny mezi zakázané doplňky zbraní (kategorie A). Současně se vyžaduje jejich ověření pro střelbu. Současné právní předpisy rovněž nijak nerozlišují mezi tlumiči hluku výstřelu určenými pro palné zbraně a např. pro plynové zbraně. Do budoucna se jeví jako vhodné režim nakládání s tlumiči hluku výstřelu přehodnotit. S ohledem na některé potřeby praxe (např. nárazové tlumení zvěře postižené plošnou epidemií závažného onemocnění) lze do budoucna buď považovat tlumiče za hlavní části zbraní, které by následovaly právní režim zbraně, pro kterou jsou určeny (obdobný přístup je poměrně častý v řadě členských států Evropské unie) anebo tlumiče hluku výstřelu považovat i nadále za doplňky podléhající určitému povolovacímu řízení, přičemž pro určité zákonem aprobované účely by se mohlo jednat kupř. o doplněk zbraně podléhající toliko povolení obdobně jako v případě zbraně kategorie B podle dosavadního zákona o zbraních.

Závěr

S ohledem na výše uvedené lze považovat za vhodné, aby v budoucí právní úpravě byly mezi hlavní části zařazeny:

- hlaveň včetně vložené hlavně,
- (samonosná) nábojová komora včetně vložené nábojové komory,
- revolverový válec,
- pouzdro zbraně, zejména rám nebo tělo zbraně, pouzdro závěru, a to včetně jeho horní i dolní části,
- závěr či závěrový blok a v případě složených závěrových mechanismů záporník a nosič záporníku.

Dále by však mělo být zváženo také zařazení některých specifických součástí mezi hlavní části zbraně, popřípadě jejich podřízení jinému obdobnému právnímu režimu

(blízkému regulaci hlavních částí zbraně, zakázaných doplňků zbraně apod.). Tento přístup by měl být zvážen v případě:

- dnového šroubu,
- spoušťových a bicích mechanismů a jejich součástí umožňujících automatickou střelbu,
- „bump-fire“ pažeb,
- tlumičů hluku výstřelu,
- polotovarů hlavních částí zbraně, zejména pak hlavňoviny, resp. polotovarů hlavní.

Příloha č. 2 – Kategorie zbraní

Revidovaná směrnice o kontrole nabývání a držení palných zbraní (91/477/EHS) (dále jen „směrnice“) přinesla poměrně zásadní změny v kategorizaci zbraní, na které se tato směrnice vztahuje. Význam těchto změn je v případě České republiky ještě zesílen tím, že ve srovnání s jinými členskými státy je v držení tuzemských subjektů poměrně významný počet zbraní, které by mohly být potenciálně změnou kategorizace dotčeny (zejména pokud jde o zbraně samonabíjecí).

Dosavadní zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „dosavadní zákon o zbraních“), má oproti směrnici širší působnost a vztahuje se též na zbraně (a některé další předměty), na něž se směrnice nevztahuje. Současně ovšem se dosavadní zákon o zbraních pokoušel do značné míry zachovat strukturu kategorizace uvedenou ve směrnici, a to v některých ohledech i přesto, že zachovávání této struktury mohlo ve svém důsledku působit zmatečným dojmem, resp. vyvolávat nejasnosti, ohledně skutečné návaznosti dosavadního zákona o zbraních na směrnici. Tyto nejasnosti mohly vyplývat zejména z odlišných požadavků na nabývání a držení zbraní jednotlivých kategorií podle dosavadního zákona o zbraních a podle směrnice, ale též díky zachování stejného způsobu označování jednotlivých kategorií v dosavadním zákoně o zbraních a ve směrnici (zejména pokud jde o kategorii D, která má v případě obou předpisů zcela odlišný obsah).

Primárně je nezbytné upozornit, že dosavadní zákon o zbraních přistupuje ke všem kategoriím zbraní uvedeným ve směrnici výrazně přísněji než samotná směrnice. Nahlíženo prizmatem požadavků (podmínek) dosavadního zákona o zbraních a směrnice, lze dokonce říci, že dosavadní zákon o zbraních přistupuje ke kategoriím B, C a D směrnice jako k jediné kategorii a pro nabývání a držení všech těchto zbraní požaduje splnění podmínek na úrovni ještě přísnějších, než směrnice stanovuje pro nakládání se zbraněmi kategorie B. Jinými slovy, zbraně kategorií B, C a D ve smyslu směrnice jsou v případě dosavadního zákona o zbraních zahrnuty toliko do kategorií B a C a nabývání a držení těchto zbraní dosavadní zákon o zbraních podmiňuje splněním požadavků, které jsou ještě přísnější, než požadavky, které směrnice stanovuje pro nakládání se zbraněmi kategorie B (ve smyslu členění uvedeného v její příloze).

Revidovaná směrnice ovšem přináší řadu změn, které tento systém narušují. Zejména jde o přesunutí nejasně vymezené množiny samonabíjecích zbraní z dosavadní kategorie B do kategorie A (zakázané zbraně), a jednak o nové zařazení některých zbraní, které směrnice doposud neregulovala (a dosavadní zákon o zbraních je zařazoval do kategorie D ve smyslu tuzemské právní úpravy). V tomto ohledu je nezbytné jednak věcně zhodnotit reálná rizika

s těmito zbraněmi spojená a jednak k celému problému přistoupit při vědomí aktuální „výchozí“ situace. Tyto zbraně jsou mezi držiteli zbrojních průkazů (resp. veřejností) značně rozšířeny.

V obou těchto problematických skupinách zbraní navíc současně chybí použitelná evidence, která by umožňovala jejich jednoduchou překategorizaci. V případě zbraní, které jsou směrnicí nově zařazovány mezi zbraně kategorie C (znehodnocené zbraně, nově vyrobené reprodukce historických zbraní a poplašné a signální zbraně), je tomu tak, neboť jde o zbraně zatím neevidované, u nichž nebyla registrační povinnost stanovena. Komplikovanější je tento problém v případě samonabíjecích zbraní, které již v současnosti samozřejmě na základě dosavadního zákona o zbraních evidovány, resp. registrovány jsou (navíc systém evidence a registrace zbraní v ČR patří mezi nejdůkladnější v Evropské unii). Důvody, proč nelze na základě existující evidence těchto zbraní v Centrálním registru zbraní provést jednoduchou (paušální) změnu jejich kategorie s platností pro všechny dotčené zbraně (na základě jejich konstrukce, typu atd.), jsou:

- v případě zbraní nové kategorie A6 – řada zbraní, které vycházejí ze samočinných zbraní vojenského typu a jsou drženy tuzemskými subjekty, nebyla upravena z konkrétní jako takové existující a evidované zbraně (což je situace, na níž kategorie A6 primárně míří – viz např. způsob úpravy vojenských zbraní převáděných ve Švýcarsku občanům opouštějícím záložní vojenskou službu), tyto zbraně byly často pouze vyrobeny s částečným využitím součástí původních plně samočinných zbraní; tyto zbraně nelze tedy mnohdy bez dalšího odlišit od zbraní stejného typu, které byly od počátku vyrobeny jako pouze samonabíjecí, a reálně nelze tyto zbraně odlišit od od počátku toliko samonabíjecích zbraní vyrobených s využitím modifikovaných dílů běžně produkovaných pro jinak vyráběné plně samočinné zbraně (to je případ i řady aktuálně vyráběných zbraní, které jsou výrobci vyráběny jak v plně samočinné, tak i toliko samonabíjecí variantě),

- v případě zbraní nové kategorie A7 – v tomto případě odvisí kategorizace od toho, jaký zásobník je aktuálně v dané zbraň vložena; přitom nejen že neexistuje evidence zásobníků, které držitelé samonabíjecích zbraní drží (přičemž do jedné samonabíjecí zbraně jednoho typu konstruované pro použití odnímatelných zásobníků lze zcela standardně použít zásobníky různých kapacit), ale především neexistuje způsob, jak u všech těchto zbraní zjistit, jaký zásobník je do nich aktuálně vložen; přitom ale i podle samotné revidované směrnice je rozdíl mezi tím, zda držitel samonabíjecí zbraně kategorie B drží zásobník s kapacitou vyšší než povolenou samostatně, tzn. mimo danou zbraň (v takovém případě jde o quasidelikt postihovaný podle čl. 5 odst.

3 směrnice), anebo zda má takový zásobník v dané zbraní vložen (pak má zásobník vliv na kategorizaci zbraně a tedy nelegální držení zbraně kategorie A),

- v případě zbraní nové kategorie A8 – problémy spojené s identifikací zbraní, které by měly do této kategorie spadat, jsou patrně největší, neboť vznikají již na úrovni samotné definice, která je v zásadě jak v technické, tak i v právní rovině nesmyslná (viz dále).

Účelem tohoto rozboru problematiky kategorií zbraní by mělo, vzhledem k výše uvedenému, být

- 1) zhodnocení možných způsobů promítnutí upravených kategorií zbraní obsažených v revidované směrnici o zbraních do nové tuzemské právní úpravy,
- 2) vyhodnocení vhodnosti revize kategorií zbraní aktuálně obsažených v dosavadním zákonu o zbraních, jichž se revize směrnice nedotkne,
- 3) též s ohledem na body 1) a 2) posouzení možnosti nového strukturování kategorií v tuzemské právní úpravě provádějící implementaci revidované směrnice.

I. Nově změněné kategorie zbraní

Níže uvedená tabulka porovnává dřívější kategorizaci zbraní dle směrnice a upravenou kategorizaci dle revidované směrnice. V některých případech nejsou změny kategorií věcné, ale pouze formulační, a v některých případech byl upraven pouze oficiální překlad směrnice (například náhrada pojmu poloautomatický pojmem samonabíjecí, oprava chybného a věcně nesmyslného pojmu „drátkový vývrt“ správným pojmem „drážkovaný vývrt“ apod.).

Dosavadní text směrnice	Revidovaná směrnice	Pozn.
Kategorie A – Zakázané palné zbraně		
1. Výbušné vojenské střely a odpalovací zařízení.	1. Výbušné vojenské střely a odpalovací zařízení.	Beze změn.
2. Automatické palné zbraně.	2. Automatické palné zbraně.	Beze změn.
3. Palné zbraně maskované jako jiné předměty.	3. Palné zbraně maskované jako jiné předměty.	Beze změn.
4. Střelivo s průbojnými, výbušnými nebo zápalnými střelami, jakož i střely pro takové střelivo.	4. Střelivo s průbojnými, výbušnými nebo zápalnými střelami, jakož i střely pro takové střelivo.	Beze změn.
5. Střelivo pro pistole a revolvery s expanzními střelami, jakož i střely pro	5. Střelivo pro pistole a revolvery s expanzními střelami, jakož i střely pro	Beze změn.

takové střelivo, s výjimkou zbraní určených k lovu nebo ke sportovní střelbě pro osoby oprávněné užívat tyto zbraně.	takové střelivo, s výjimkou zbraní určených k lovu nebo ke sportovní střelbě pro osoby oprávněné užívat tyto zbraně.	
	<i>6. Samočinné palné zbraně, které byly přeměněny na samonabíjecí palné zbraně, aniž je dotčen čl. 7 odst. 4a .</i>	Nové ustanovení.
	<p><i>7. Jakékoli z těchto samonabíjecích palných zbraní pro střelivo se středovým zápalem:</i></p> <p><i>a) krátké palné zbraně, které umožňují vystřelit více než 21 nábojů bez opětovného nabití, pokud:</i></p> <p><i>i) je součástí palné zbraně zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 20 nábojů; nebo</i></p> <p><i>ii) je do ní vloženo odnímatelné zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 20 nábojů;</i></p> <p><i>b) dlouhé palné zbraně, které umožňují vystřelit více než 11 nábojů bez opětovného nabití, pokud:</i></p> <p><i>i) je součástí palné zbraně zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 10 nábojů nebo</i></p> <p><i>ii) je do ní vloženo odnímatelné zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 10 nábojů.</i></p>	Nové ustanovení.
	<i>8. Dlouhé samonabíjecí palné zbraně (tj. palné zbraně původně určené ke střelbě z ramene), které mohou být zkráceny na délku kratší než 60 cm, aniž by pozbyly funkčnost, prostřednictvím skládací nebo teleskopické ramenní opěry nebo ramenní opěry, kterou lze odstranit bez</i>	Nové ustanovení.

	<i>použití nástrojů.</i>	
	<i>9. Jakákoli palná zbraň v této kategorii, která byla přeměněna ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických nábojů či na salutní nebo akustickou zbraň.</i>	Nové ustanovení.
Kategorie B – Palné zbraně podléhající povolení		
1. Krátké poloautomatické nebo opakovací palné zbraně.	<i>1. Krátké opakovací palné zbraně.</i>	Pův. kat. B1 rozdělena mezi nové kat. A7, B1 a B5.
2. Krátké jednoranové palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem.	<i>2. Krátké jednoranové palné zbraně pro střelivo se středovým zápalem.</i>	Beze změn.
3. Krátké jednoranové palné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 28 cm.	<i>3. Krátké jednoranové palné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 28 cm.</i>	Beze změn.
4. Dlouhé poloautomatické palné zbraně, jejichž zásobník a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než tři náboje.	<i>4. Dlouhé samonabíjecí palné zbraně, jejichž zásobovací ústrojí a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než tři náboje v případě palných zbraní pro střelivo s okrajovým zápalem a více než tři náboje, avšak méně než dvanáct nábojů v případě palných zbraní pro střelivo se středovým zápalem.</i>	Pův. kat. B4 rozdělena mezi nové kat. A7 a B4.
	<i>5. Krátké samonabíjecí palné zbraně jiné než uvedené v kategorii A bodě 7 písm. a).</i>	Viz. kat. A7 a B1.
5. Dlouhé poloautomatické palné zbraně, jejichž zásobník a nábojová	<i>6. Dlouhé samonabíjecí palné zbraně uvedené v kategorii A bodě 7 písm. b),</i>	Viz. kat. A7 (účel

komora nemohou dohromady pojmout více než tři náboje, jejichž podávací ústrojí je odnímatelné nebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než tři náboje.	<i>jejichž zásobovací ústrojí a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než tři náboje, pokud je jejich zásobovací ústrojí odnímatelné nebo pokud není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžnými nástroji na zbraně, jejichž zásobovací ústrojí a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než tři náboje.</i>	odkazu na tuto kategorii ve vymezení kat. B6 není jasný).
6. Dlouhé opakovací a poloautomatické palné zbraně s hladkým vývrtem hlavně, která nepřesahuje délku 60 centimetrů.	7. <i>Dlouhé opakovací a samonabíjecí palné zbraně s hladkým vývrtem hlavně, která nepřesahuje délku 60 cm.</i>	Beze změn.
	8. <i>Jakákoli palná zbraň v této kategorii, která byla přeměněna ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických nábojů či na salutní nebo akustickou zbraň.</i>	Nové ustanovení.
7. Civilní poloautomatické palné zbraně, které mají vzhled zbraní s automatickým mechanismem.	9. <i>Samonabíjecí palné zbraně pro civilní použití, které mají vzhled zbraní se samočinným mechanismem, jiné než uvedené v kategorii A bodě 6, 7 nebo 8.</i>	Viz kat. A7, A8, A9, B4 a B6.
Kategorie C – Palné zbraně podléhající ohlášení		
1. Opakovací dlouhé palné zbraně jiné než uvedené v kategorii B bodě 6.	1. <i>Dlouhé opakovací palné zbraně jiné než uvedené v kategorii B bodě 7.</i>	Beze změn.
2. Dlouhé jednoranové palné zbraně s drátkovým vývrtem.	2. <i>Dlouhé jednoranové palné zbraně s drážkovým vývrtem.</i>	Beze změn.
3. Poloautomatické dlouhé palné zbraně jiné než uvedené v kategorii B bodech 4 až 7.	3. <i>Dlouhé samonabíjecí palné zbraně jiné než uvedené v kategorii A nebo B.</i>	Beze změn.
4. Jednoranové krátké palné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem,	4. <i>Krátké jednoranové palné zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem,</i>	Beze změn.

jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 28 centimetrů.	<i>jejichž celková délka není menší než 28 cm.</i>	
	<i>5. Jakákoli palná zbraň v této kategorii, která byla přeměněna ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických nábojů či na salutní nebo akustickou zbraň.</i>	Nové ustanovení.
	<i>6. Palné zbraně zařazené do kategorie A, B nebo C, které byly znehodnoceny v souladu s prováděcím nařízením (EU) 2015/2403.</i>	Nové ustanovení.
	<i>7. Dlouhé jednoranové palné zbraně s hladkým vývrtem hlavně uvedené na trh dne ... [15 měsíců po vstupu této pozměňující směrnice v platnost nebo později].</i>	Původní kategorie D.
Kategorie D – Jiné palné zbraně	- zrušena -	
Jednoranové dlouhé palné zbraně s hladkým vývrtem hlavně.		Viz ale kat. C7 v případě dříve na trh uvedených zbraní kat. D.

Níže je provedeno technické a právní vysvětlení a současně věcné dopady kategorií zbraní, které byly revidovanou směrnicí nově upraveny, nebo přesunuty mezi jednotlivými kategoriemi. Dopady na další kategorie zbraní, které byly dotčeny pouze zprostředkovaně (např. tak, že určitá nová kategorie zbraní z nich byla vyčleněna do samostatné podkategorie; jde např. o kategorie „B1“, „B4“ či „B5“) nejsou samostatně analyzovány, neboť konkrétní věcné dopady vyplývají právě z primárně dotčené nové nebo upravené kategorie.

A. Samonabíjecí zbraně upravené ze zbraní plně samočinných (kategorie „A6“)
Definice dle revidované směrnice: „Samočinné palné zbraně, které byly přeměněny na samonabíjecí palné zbraně, aniž je dotčen čl. 7 odst. 4a.“

- **problematické aspekty**

Samonabíjecích zbraní, které vycházejí z určité, původně plně samočinné vojenské předlohy (ať již jde o zbraň dlouhé nebo krátké), je v držení držitelů zbrojních průkazů na území ČR cca 40 až 50 tisíc kusů (posouzení, zda daná zbraň toliko využívá podobné funkční řešení mechanismu, nebo zda jde o zbraň, která přímo z určité předchozí konstrukce vychází a při její výrobě bylo použito upravených dílů, je spíše subjektivní, uvedený počet je proto pouze určitým kvalifikovaným odhadem vycházejícím z celkových počtů samonabíjecích zbraní držených na území České republiky). Nejčastějšími konstrukčními řadami zbraní spadajícími do této skupiny budou zřejmě zbraně vycházející z konstrukce útočné pušky (samopalů) Sa vz. 58, různých verzí pušek Kalašnikovovy konstrukce a zbraní na bázi platformy AR-15. Tyto nejčastější konstrukční systémy jsou doplňovány širokou škálou zbraní vycházejících např. ze samopalů vz. 61 „Škorpion“, samopalů UZI či PPŠ-41 Špagin, útočných pušek FN FAL, Steyr AUG, CZ 805 Bren, SIG 550 atd., přičemž tyto zbraně se již nevyskytují v počtech srovnatelných se zbraněmi prvně uvedených 3 konstrukčních řad. Přitom všechny tyto zbraně jsou na trhu dostupné jak ve verzích od počátku vyrobených jako výhradně samonabíjecí, tak ve verzích továrně přepracovaných s využitím komponentů původně plně automatických zbraní a v některých případech též jako zcela od základu nově vyrobené samonabíjecí zbraně (byť technologie se může v řadě ohledů shodovat s technologií používanou při výrobě zbraní plně automatických). Na druhé straně, individuální úpravy konkrétních zbraní již držených konkrétní osobou, srovnatelné například s úpravami původních vojenských pušek prováděných Švýcarskou armádou v rámci převodu těchto zbraní osobě, které byla daná zbraň do té doby svěřena coby zbraň služební, se v podmínkách České republiky provádějí spíše jen výjimečně. Zbraně vyrobené s využitím dílů původně automatických zbraní jsou přitom produkovány ve značně variabilních konkrétních kompozicích – od zbraní postavených primárně na nově vyrobených součástech, dopracovaných polotovarech a nových dílech nikdy nepoužitých v plně samočinné zbraně, přes zbraně složené jak z dílů nově vyrobených, tak součástí vyjmutých z původně samočinné zbraně, až po případy, kdy je zbraň z většiny „poskládána“ z repasovaných součástí vyjmutých z původně plně samočinných zbraní. Rozlišit tyto případy pouze na základě typu, resp. na základě evidence v drtivé většině případů ovšem možné není, a ve většině případů by zcela konkluzivní závěry neposkytla ani konkrétní kusová kontrola těchto zbraní.

V jiných případech není z evidence možné dovodit, jednalo-li se původně o plně samočinnou zbraň nebo o zbraň samonabíjecí, neboť zbraně daného systému byly produkovány a i v příslušných armádách používány v obou verzích, přičemž evidované typové označení

vesměs rozdíl od plně automatické nebo z ní upravené samonabíjecí verze zbraně neodliší (např. případ švýcarské pušky Stg 57 či některých variant pušek vycházejících z FN FAL).

Dokonce i přímou fyzickou prohlídkou dané zbraně by bylo možné za upravené z původně plně samočinných zbraní označit pouze některé samonabíjecí zbraně, které byly vyrobeny s použitím původních dílů. V řadě případů by ale takový závěr nebyl čistě na základě technických kritérií možný a možné by bylo například pouze konstatování, že daná zbraň používá některé původní díly, přičemž některé mají na plně automatickou, resp. samonabíjecí funkci vliv a některé nikoli a v případě některých jde o hlavní části zbraní a v některých případech o ostatní (neevidované a povolení či registraci nepodléhající) díly. Takový závěr by však bylo možné učinit spíše pouze znalecky, nikoli však na základě běžné prohlídky zbraně správním orgánem (příslušným útvarům policie). Vzhledem k tomu, že i znalecký posudek by byl patrně v řadě případů pro potřeby finálního právního posouzení nepřiliš jednoznačný, nezdá se ani jako příliš přínosné, aby měl kupř. povinnost obstarat znalecké zkoumání držitel dané zbraně, neboť lze předpokládat, že takové znalecké posudky by vesměs vyznívaly ve prospěch daného držitele a na tyto zbraně se navíc v případě aktuálních držitelů bude vztahovat tzv. grandfathering.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Rekategorizace již v současné době v ČR držených zbraní vyrobených za použití součástí z původně plně samočinných zbraní tak realisticky nepřichází v úvahu a to s výjimkou zbraní, které byly na základě evidence v Centrálním registru zbraní prokazatelně upraveny z dříve existující individualizovatelné zbraně (i v takovém případě však bude moci držitel takové zbraně např. za pomoci znaleckého posudku doložit, že pro rekategorizaci není důvod kupř. s ohledem na výměnu hlavních částí zbraně, jichž se úprava měla dotknout). Počet zbraní, které takto budou do kategorie odpovídající nové kategorii A6 ve smyslu revidované směrnice spadat, lze jen odhadovat (jejich konkrétní identifikaci bude nutné řešit novým softwareovým nástrojem v rámci Centrálního registru zbraní). Řádově se může jednat o jednotky tisíc zbraní, na které se však bude v první fázi vztahovat tzv. grandfathering. Do budoucna bude však nezbytné v Centrálním registru zbraní tyto přestavby zbraní (konverze) důsledně sledovat a upravené zbraně kategorizovat pod kategorií odpovídající kategorii A6.

B. Samonabíjecí zbraně využívající zásobníky nad stanovenou kapacitu (kategorie „A7“)

Definice dle revidované směrnice: „*Jakékoli z těchto samonabíjecích palných zbraní pro střelivo se středovým zápalem:*

a) krátké palné zbraně, které umožňují vystřelit více než 21 nábojů bez opětovného nabití, pokud:

i) je součástí palné zbraně zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 20 nábojů; nebo

ii) je do ní vloženo odnímatelné zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 20 nábojů;

b) dlouhé palné zbraně, které umožňují vystřelit více než 11 nábojů bez opětovného nabití, pokud:

i) je součástí palné zbraně zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 10 nábojů nebo

ii) je do ní vloženo odnímatelné zásobovací ústrojí s kapacitou vyšší než 10 nábojů.“

- **problematické aspekty**

Zásadním hlediskem v případě této nové kategorie zbraní je kapacita zásobovacího ústrojí/zásobníku, přičemž ale je třeba upozornit na následující aspekty:

- revidovaná směrnice nepožaduje registraci samotných zásobníků (takový požadavek byl sice obsažen v tzv. obecném přístupu Rady z června 2016, ale posléze byl jako excesivní a nerealistický vypuštěn),

- předmětem kategorie A7 nejsou tudíž samotné zásobníky a s ohledem na úvodní ustanovení (recitál) č. 23 pozměňující směrnice ani samotné samonabíjecí zbraně, pokud do nich lze vložit pouze zásobník s vyšší než uvedenou kapacitou, ale takový zásobník do nich vložen není; jinými slovy, předmětem nové kategorie A7 je pouze kombinace samonabíjecí zbraně a příslušného zásobníku, který je do ní právě vložen nebo je v případě pevných nábojových schránek jejich pevnou součástí (přičemž ale pevné nábojové schránky s kapacitou vyšší než 10 nábojů nejsou příliš rozšířené a jedná se spíše o historické konstrukce),

- standardní odnímatelný zásobník není fixní součástí zbraně, zbraň (resp. kterákoli z hlavních částí) nijak nepředurčuje jeho kapacitu, zbraň a priori nijak neomezuje délku zásobníku a tedy ani jeho kapacitu (až na zcela specifické a co do počtů držených zbraní marginální konstrukce – např. sportovní pistole Walther SSP, u níž je zásobník vkládán shora přes otevřené výhozné okénko a maximální kapacita zásobníku je tak limitována vnitřním prostorem zbraně, v němž je vložen);

- zásobníky pro zbraně (a to nejen pro rozšířené typy, ale často i pro historické nebo méně časté typy) vyrábějí nikoli jen výrobci těchto zbraní, ale i další producenti často specializovaní právě na výrobu zásobníků, samotní výrobci pak vyrábějí často pro stejné

typy zbraní zásobníky o různých kapacitách, rovněž nelze vyloučit individuální výrobu zásobníků přímo jejich uživateli; z těchto důvodů není realisticky možné pro určitý typ zbraně identifikovat „nominální“ či „standardní“, a již vůbec ne běžně dostupnou maximální kapacitu zásobníků,

- u některých konstrukcí je zcela nesmyslné definovat kapacitu zásobovacího ústrojí jako takovou; tak je tomu typicky v případě zbraní zásobovaných z nábojového pásu, které mají díky možnosti spojování pásů kapacitu teoreticky nekonečnou, ale z druhého pohledu „základní jednotkou“ jejich zásobovacího ústrojí je obvykle jednotlivý článek pásu a „jednotlivé“ zásobovací ústrojí má tak, ad absurdum vzato, kapacitu toliko jeden náboj;

- určit skutečnou kapacitu konkrétního zásobovacího ústrojí není často jednoznačně možné, neboť velmi často závisí na dalších dílčích, náhodných anebo v čase proměnlivých faktorech:

- konkrétní konstrukce a technický stav pružin zásobníku – zásobníky jsou obvykle konstruovány s jistou „rezervou“ prostoru a může být možné (byť z technického pohledu již nikoli vhodné) do nich nabít vyšší počet nábojů, než je uváděn (garantován) výrobcem, navíc v případě „únavy“ zásobníkové pružiny může být nabití dalšího náboje nad uváděnou kapacitu již v zásadě snadné,

- použité střelivo – do jednoho zásobníku může být nabíjeno různé střelivo a v závislosti na tom se může měnit i jeho celková kapacita; v zásadě může jít o dva různé případy – jednak může jít o schránkové zásobníky použitelné nebo přímo konstruované jako „univerzální“ pro zbraně určitého typu či typové řady, ale různých, byť rozměrově blízkých ráží (typický může být případ nabytí většího počtu nábojů ráže 9mm Luger do zásobníků pro náboje ráže .40 S&W), a jednak může jít o trubicové zásobníky, jejichž kapacita je závislá na délkách nabíjených nábojů (např. v případě brokových nábojů ráže 12 se může délka standardního náboje stejné ráže, ale rozdílného výrobního provedení lišit i více než o 2,5 cm),

- stejné zásobníky mohou být v některých případech bez úprav použity jak v dlouhých tak i krátkých samonabíjecích zbraních, a existují též opakovací zbraně konstruované pro použití zásobníků původně určených pro samočinné nebo samonabíjecí zbraně (může jít jak o zásobníky původně konstruované pro pistole, tak i pro pušky), přičemž podle revidované směrnice se maximální povolená kapacita pro tyto druhy zbraní liší (tento fakt má významné dopady i na ustanovení čl. 5 odst. 3 revidované směrnice),

- revidovaná směrnice evidentně připouští použití jednoduchých (a patrně i jednoduše instalovatelných, resp. demontovatelných) omezovačů kapacity zásobníků, neboť konstrukce

tohoto ustanovení nijak nepřejala výrazně striktnější vymezení maximální povolené kapacity zásobníků zbraní zahrnutých do (nové) kategorie B6 (viz tabulku výše),

- není jasné, jakým způsobem by měly být kategorizovány samonabíjecí zbraně v případě, že ke konkrétní zbraní není k dispozici (není přiložen, není do ní vložen) žádný zásobník,

- zásobníky nebyly nikdy v minulosti považovány za hlavní část zbraně, neexistuje jejich evidence (a to ani v souvislosti s evidencí zbraní, pro které jsou určené) a neexistuje povinnost jejich individuálního značení (většina zásobníků rovněž není jakkoli značena a tuto povinnost ostatně nezavádí ani revidovaná směrnice).

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Dopady zavedení této nové kategorie zakázaných zbraní, resp. jejího vydělení z kategorie B, nelze ze samotné směrnice jakkoli s jistotou odvodit. Důvodem je samotná definice a navíc související úvodní ustanovení (recitál) č. 23 pozměňující směrnice, který mj. uvádí:

„Pouhá možnost nasazení zásobovacího ústrojí s kapacitou více než 10 nábojů do dlouhých palných zbraní a 20 nábojů do krátkých palných zbraní není určující pro kategorizaci palné zbraně do určité kategorie.“

Z nejednoznačnosti definice (zejména pokud jde o technickou stránku věci, viz problematické aspekty popsané výše) a z tohoto úvodního ustanovení (které celou problematiku spíše dále zamlžuje) lze dovodit, že směrnice může v zásadě dopadnout na:

a) pouze ty zbraně, do nichž je právě zásobník o vyšší než uvedené kapacitě vložen – taková podmínka pro kategorizaci zbraně je ale naprosto nerealistická, neboť výměna zásobníku o vyšší kapacitě za zásobník s nižší (povolenou) kapacitou, a vice versa, trvá řádově jednotky vteřin (tím patrně dochází vždy ke změně kategorie zbraně), zbraně jsou standardně uchovávány nebo transportovány bez vloženého zásobníku a neexistuje žádný způsob, jak by mohl být kterýkoli z orgánů státu informován o tom, jaký zásobník je do všech samonabíjecích zbraní na jeho území v určitý časový okamžik vložen [srov. čl. 4 odst. 4 písm. d) revidované směrnice]; lze uzavřít, že při přístupu, který primárně ze samotné směrnice plyne, tj. zařazovat do kategorie A7 bez dalšího jen zbraně, do nichž je právě vložen zásobník s vyšší než uvedenou kapacitou, je z technického pohledu a zejména z hlediska praktického vymáhání a administrativních postupů státu zcela nesmyslný a neproveditelný,

b) všechny samonabíjecí zbraně, do nichž může být zásobník s vyšší než uvedenou kapacitou vložen nebo jinak připojen – taková alternativa by v případě České republiky

dopadla na cca polovinu všech legálně držených zbraní (tj. naprostou většinu všech samonabíjecích zbraní, tj. cca až 400 tisíc zbraní registrovaných nebo jinak evidovaných v Centrálním registru zbraní) a vedla by k mimořádně rozsáhlým negativním důsledkům v podobě přechodu části těchto zbraní do nelegální sféry; na jedné straně by byl takový přístup v rozporu s výše citovaným úvodním ustanovením (recitálem) č. 23, na straně druhé by byl z pohledu směrnice, resp. Evropské unie patrně přípustný s ohledem na čl. 3 směrnice;

c) určitou část samonabíjecích zbraní vymezenou jiným způsobem, ale při určitém zohlednění možnosti připojení nadlimitního zásobníku; vzhledem k technické problematičnosti vymezení kategorie A7 ve směrnici lze z pragmatických důvodů uvažovat o tom, že zákon o zbraních nebude řešit (z hlediska možnosti faktického vymáhání nesmyslnou) otázku, jaký zásobník je aktuálně do zbraně vložen, ale naopak umožní držitelům zbraní, které to umožňují, deklarovat úmysl držet danou zbraň společně se zásobníkem (zásobníky) s kapacitou převyšující směrnici vymezené limity, takovým osobám by pak mohla být v případě naplnění zákonem stanovených podmínek vydána výjimka pro nakládání se zbraní kategorie A7; na druhé straně tato „administrativní aproximace“ nepoužitelných technických specifikací směrnice by umožnila definovat zbraně kategorie A7 (ve smyslu směrnice) pouze v případě zbraní nově nabývaných v souladu s revidovanou směrnicí, naopak v případě samonabíjecích zbraní, na něž se bude vztahovat (paušální) „grandfathering“ tento přístup identifikaci zbraní kategorie A7 v podstatě neumožní (bylo by sice možné stanovit povinnost deklarovat držení samonabíjecí zbraně spolu se zásobníky s kapacitou nad stanovený limit již stávajícím držitelům těchto zbraní a o „udělení dobrodíní grandfatheringu“ poté rozhodovat v individuálních případech, ale takový postup by jednak způsobil naprosto nepřiměřenou administrativní zátěž, a jednak by nepochybně výrazně snížil byť jen krátkodobě pozitivní účinek samotného „grandfatheringu“).

C. Samonabíjecí zbraně s možností zkrácení délky pod stanovený limit (kategorie „A8“)

Definice dle revidované směrnice: „Dlouhé samonabíjecí palné zbraně (tj. palné zbraně původně určené ke střelbě z ramene), které mohou být zkráceny na délku kratší než 60 cm, aniž by pozbyly funkčnost, prostřednictvím skládací nebo teleskopické ramenní opěry nebo ramenní opěry, kterou lze odstranit bez použití nástrojů.“

- **problematické aspekty**

Jedná se patrně o nejproblematičtější definici nové kategorie zbraní revidované směrnice z hlediska její jasnosti, srozumitelnosti a vnitřní konzistence. Uvedená definice je jen stěží aplikovatelná, a to s ohledem na kritické vnitřní rozpory, které na rozdíl od nové kategorie A7 nelze ani napravit aproximací jiným smysluplným kritériem. Těmito zásadními vnitřními problémy jsou:

- pojmy „krátká zbraň“ a „dlouhá zbraň“ jsou samotnou směrnicí definovány v její Příloze I části IV. bodu, a to tak, že se jimi rozumí:

„a) „krátkou palnou zbraní“ palná zbraň s hlavní nepřesahující 30 centimetrů nebo jejíž celková délka nepřesahuje 60 centimetrů;

b) „dlouhou palnou zbraní“ jakákoli jiná palná zbraň než krátká palná zbraň;“.

Je evidentní, že zbraň, jejíž délka hlavně nepřesahuje 30 cm anebo její celková délka je menší než 60 cm, je pro potřeby směrnice (resp. její Přílohy I, která rovněž upravuje kategorizaci zbraní) definičně krátkou zbraní; pokud tedy definice zbraně uvedená v rámci kategorie A8 hovoří o zbraní, jejíž celková délka je menší než 60 cm, jako o zbraní dlouhé, jedná se o definici zcela zmatečnou,⁹

- vysvětlující závorka, která má pojem dlouhé zbraně v daném kontextu doplnit či blíže vymezit, a která uvádí: „*tj. palné zbraně původně určené ke střelbě z ramene*“, celou situaci pouze dále zamlžuje – toto doplnění zcela nesmyslně předpokládá, že zbraně vybavené sklopnou, teleskopickou nebo odnímatelnou pažbou (ramenní opěrou) mají v některých případech předurčen „původní“ účel svého užití pro střelbu „z ramene“, zatímco v jiných případech je jejich „původním“ účelem střelba s jiným způsobem držení zbraně; taková představa ovšem naprosto neodpovídá technické (a vzhledem k tomu, že se jedná vesměs o zbraně vycházející z vojenských typů zbraní, též takticko-technické) skutečnosti, s poměrně velmi omezenou výjimkou zbraní, u nichž při sklopení ramenní opěry dochází k zablokování funkce spoušťového mechanismu (např. některá výrobní provedení pušek vycházejících z AK-74), jsou zbraně tohoto typu určeny jak pro střelbu z ramene, tak ale pro střelbu z ponosu apod.; přitom v zásadě nelze kategoricky rozhodnout, který způsob držení při střelbě by měl být pro tu kterou zbraň dominantní; to nevychází ani tolik z konstrukčních vlastností zbraně, jako spíše z konkrétních okolností jejího použití;

⁹ Přitom tento základní logický problém definice zbraní kategorie A8 nevyplývá z překladu z původního anglického znění směrnice, v němž je uvedená kategorie vymezena následovně: „8. Semi-automatic long firearms (i.e. firearms that are originally intended to be fired from the shoulder) that can be reduced to a length of less than 60cm without losing functionality by means of a folding or telescoping stock or by a stock that can be removed without using tools.“.

- s obsahem uvedené vysvětlující závorky souvisejí dále některé dílčí problémy dotýkající se konkrétních druhů či typů zbraní, např.:

- řada zejména starších samonabíjecích pistolí je uzpůsobena pro použití doplňkové odnímatelné pažby (relativně často má tato pažba současně funkci opaskového pouzdra, viz např. pistole Mauser C96, některé verze pistolí P08, HP35 či FN Mle 1903 a odvozených modelů), přitom posuzování, zda tyto zbraně mají být považovány za „dlouhé“ či „původně určené pro střelbu z ramene“ postrádá jakýkoli relevantní smysl; současně je ale nezbytné si uvědomit, že právě tyto zbraně jsou jedněmi z typických samonabíjecích zbraní, které jsou vybaveny pažbou (opěrou), kterou lze odejmout bez použití nástrojů – přitom odlišování těchto zbraní např. od samonabíjecích verzí zbraní typu UZI (s pevnou pažbou) nebo Sa vz. 61, které rovněž disponují pažbou (opěrou), kterou lze demontovat bez použití nástrojů, nelze odůvodnit nijak jinak než např. estetickými (a z bezpečnostního hlediska zcela irrelevantními) kritérii,
- pro celou řadu soudobých samonabíjecích pistolí jsou na druhotném trhu příslušenství („aftermarket“) k dispozici doplňkové ramenní opěry (např. FAB GLR pro pistole Glock) či tzv. karabinové konverze (např. FAB KPOS, Hera TRIARII či CAA RONI), přičemž se jedná o příslušenství, které je produkováno vesměs zcela nezávisle na původním výrobcí zbraně, a zároveň nelze hovořit o tom, že by dané zbraně byly jakkoli „původně“ určeny pro střelbu z ramene (byť to je po instalaci uvedeného příslušenství nepochybně možné),
- v případě některých zbraní vybavených sklopnou, teleskopickou či odnímatelnou pažbou (opěrou) nelze ani z hlediska použití této pažby (opěry) hovořit o „střelbě z ramene“, typickým případem je zde např. Sa vz. 61 „Škorpion“, u nějž se standardně počítalo mj. se zapřením vztyčené ramenní opěry nikoli o rameno, nýbrž o tvář (líci),
- konečně „upřesnění“ uvádějící, že se má jednat toliko o zbraně, které sklopením, zasunutím či odejmutím pažby (opěry) neztrácejí funkčnost, finálně problematizuje definici kategorii A8 a vyprazdňuje její smysl – pokud by bylo ještě při použití ostatních aspektů definice kategorie A8 (vybavenost sklopnou, teleskopickou či odnímatelnou pažbou, určitá limitní maximální délka a „původní určení pro střelbu z ramene“) možné pod tuto kategorii zařadit např. samonabíjecí varianty některých zkrácených verzí vojenských útočných pušek a samopalů, u nichž při sklopení, zasunutí či odejmutí pažby (opěry) docházelo ke ztrátě funkčnosti, čímž byla naplňována podmínka „původního určení pro střelbu z ramene“ (např. AKS-74U), požadavkem, aby ke ztrátě funkčnosti při sklopení, zasunutí či odejmutí pažby

(opěry) nedocházelo, znemožňuje revidovaná směrnice podřazení byť i jen těchto zbraní pod novou kategorií A8.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

S ohledem na vnitřní rozpornost příslušné definice v revidované směrnici nelze eventuální dopady této nové kategorie zbraní ani v zásadě odhadovat. Není naprosto jasné, jakým způsobem by mohla nebo měla být tato kategorie do tuzemského právního řádu promítnuta tak, aby se nejednalo o pouze formální splnění transpoziční povinnosti, ale zároveň nebyla tato kategorie toliko neaplikovatelnou prázdnou množinou.

V zásadě by mohlo být možné přistoupit k zařazení všech zbraní vybavených sklopnou, teleskopickou nebo odnímatelnou pažbou, jejichž celková minimální délka je menší než 60 cm do kategorie A a nezabývat se dalšími doplňujícími kritérii vymezení této nové kategorie. Takové vymezení určité skupiny zbraní by bylo z technického pohledu zcela jednoznačné. Na druhé straně by se ale jednalo o enormní rozšíření této kategorie nově zakázaných zbraní oproti původnímu záměru evropského zákonodárce, který právě chtěl danou skupinu zbraní omezit doplněním dalších „upřesňujících“ podmínek, v jejichž důsledku však nakonec příslušná definice ve schváleném znění ztratila jakýkoli smysluplný význam. Takové jednostranné rozšíření skupiny zakázaných zbraní na úrovni implementačního předpisu by nebylo jakkoli zdůvodnitelné ani bezpečnostními hledisky ani vhodností z hlediska implementace. Dopad takto rozšířené definice by zahrnul pravděpodobně cca 20 až 30 tisíc zbraní, přičemž by dopadl i na zbraně, kterých by se jinak nedotkla klasifikace v rámci kategorií A6 a A7 (zejména právě historické samonabíjecí pistole vybavené odnímatelnou pažbou – pouzdem, viz výše).

Konečně lze uvažovat o tom, pokusit se v rámci implementace na národní úrovni o rekonstrukci pravděpodobného původního úmyslu hypotetického racionálního evropského zákonodárce a úpravě definice kategorie A8 tak, aby tento úmysl lépe a smysluplně zachycovala. Z tohoto problému je však zásadně problematické to, že není zcela jasné, co konkrétně mělo být předmětem zákazu v rámci této kategorie. Jak vyplývá z výše uvedeného, nelze tuto kategorii jednoduše zobecnit na zákaz zbraní vybavených sklopnou, teleskopickou nebo odnímatelnou pažbou či ramenní opěrou. Již vůbec nelze uvažovat o tom, že by se tato kategorie zbraní mohla vymezit na základě pouhé možnosti vybavení dané zbraně takovou pažbou nebo ramenní opěrou, neboť taková možnost (ať již hypotetická nebo s ohledem na příslušenství běžně dostupné na trhu) se dotýká v zásadě minimálně veškerých samonabíjecích pistolí. Z vyjádření zástupců Komise, Generálního sekretariátu Rady a zejména nizozemského předsednictví v průběhu vyjednávání o revizi

směrnice lze v obecné (dá se říci „laické“ rovině dovodit, že by mělo jít např. o civilní samonabíjecí verze útočných pušek či samopalů vybavených sklopnou či teleskopickou (popř. odnímatelnou) ramenní opěrou, které současně splňují podmínku maximální délky 60 cm. Toto vymezení je však při bližším a technicky erudovanějším pohledu naprosto neuchopitelné (resp. lze jej aproximovat v zásadě jen – v průběhu vyjednávání o směrnici jinak výslovně odmítnutým – „estetickým“ kritériem „vojenského vzhledu“ daných zbraní). Toto hledisko bylo však všeobecně uznáno jako nepoužitelně vágní.

V zásadě lze z pohledu praktické implementace uvažovat např. o formální doslovné implementaci této kategorie, přičemž pro minimalizaci možných aplikačních obtíží bude do komentáře důvodové zprávy zahrnuto vysvětlení, že jde o zcela nejasnou a v zásadě naprosto neaplikovatelnou definici.

D. Expanzní zbraně upravené z původně „ostrých“ zbraní kategorie A, B nebo C (kategorie „A9“, „B8“ a „C5“)

Definice dle revidované směrnice: „*Jakákoli palná zbraň v této kategorii, která byla přeměněna ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických nábojů či na salutní nebo akustickou zbraň.*“.

- **problematické aspekty**

Zbraň, která byla *přeměněna* ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů (popř. k vystřelování určitých jiných látek s pomocí nábojek nebo cvičných nábojů) je podle definice obsažená v čl. 1 odst. 1 bodu 5. revidované směrnice definičně považována za salutní nebo akustickou. Není proto naprosto jasné, o jaké jiné zbraně by se v rámci této definice mělo jednat. Zejména pak nelze hovořit o expanzních zbraních (ve smyslu revidované směrnice signálních a poplašných), které byly od základu vyrobeny toliko pro střelbu nábojkami nebo cvičným střelivem, neboť tyto zbraně nebyly *přeměněny* ze zbraní určité kategorie.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Do těchto kategorií bude nutné zahrnout v zásadě toliko pouze akustické a salutní zbraně. Tyto zbraně dosavadní zákon o zbraních zařazuje v naprosté většině případů mezi zbraně kategorie A (ve smyslu českého zákona o zbraních), a to coby expanzní zbraně nedovoleného výrobního provedení. Směrnice tedy nastavuje v zásadě mírnější standard, kdy tyto zbraně ponechává v původní kategorii, do níž daná zbraň spadala před svou

úpravou na expanzní. Tento přístup se nicméně zdá, např. s ohledem na činnost spolků vojenské historie, jako racionální a budoucí tuzemská právní úprava by měla tento nový mírnější přístup vyplývající ze směrnice zohlednit. Současně však bude nezbytné přechodným ustanovením nového zákona o zbraních vyhlásit tzv. amnestii, v jejím rámci by mohly být svými držiteli ohlášeny zbraně držené doposud coby zbraně kategorie D (jedná se o minimum těchto zbraní, na nichž byly provedeny natolik důkladné úpravy, že bylo Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva přikročeno k jejich zařazení do kategorie D) a rovněž eventuálních upravených expanzních zbraní dovezených především ze Slovenska, které jsou v současné době na území ČR drženy vesměs nelegálně.

V souvislosti s těmito zbraněmi se též jeví jako enormně vhodné novelizovat § 279 trestního zákoníku, který nelegální úpravy (tj. konverze, resp. „uschopnění ke střelbě“) těchto zbraní žádným specifickým způsobem (na rozdíl od reaktivace původně znehodnocené zbraně) nepostihuje. Upravená speciální skutková podstata by měla však dopadat na veškeré nelegální způsoby uschopnění zbraní buď původně nevratně upravených ke střelbě toliko nábojkami, nebo cvičným střelivem, ale též všech k tomu konstrukčně způsobilých zbraní (dosavadní) kategorie D (zbraně pro střelbu náboji typu Flobert, „vzduchovky“, resp. plynové zbraně, a expanzní zbraně či expanzní přístroje dovoleného výrobního provedení, a to včetně zbraní, které nově směrnice klasifikuje coby poplašné a signální zbraně apod.).

E. Ostatní expanzní zbraně [čl. 10a odst. 2, Příloha I bod III. písm. a)]

Relevantní ustanovení dle revidované směrnice:

- čl. 10a odst. 2: „Členské státy klasifikují jako palné zbraně zařízení s držákem nábojů, která jsou určena pouze ke střelbě s využitím nábojek nebo cvičných nábojů, dráždivých látek, jiných účinných látek nebo pyrotechnických signálních nábojů a mohou být přeměněna tak, aby vystřelovala hromadnou nebo jednotnou střelu nebo jiný projektil působením okamžitého uvolnění chemické energie.“,

- Příloha I bod III. písm. a): „Pro účely této přílohy se do definice palných zbraní nezahrnují předměty, které odpovídají definici, ale slouží jako poplašné nebo signální zbraně nebo jsou určeny k záchraně života, porážce zvířat, rybolovu harpunou nebo k průmyslovému či technickému využití za podmínky, že mohou být použity pouze pro stanovený účel...“.

- **problematické aspekty**

Pokud jde o expanzní zbraně, směrnice je značně nejednoznačná s výjimkou tzv. akustických a salutních zbraní, které jsou ponechávány v původní kategorii, do níž spadaly před svou úpravou pro použití nábojek, resp. cvičného střeliva. Ostatní expanzní zbraně (primárně tzv. zbraně poplašné a signální) jsou směrnicí opomenuty, pokud jde o kategorizaci, avšak nově je řešeno jejich technické (výrobní) provedení, přičemž by měla být v termínu do 14. září 2018 Komisí přijata prováděcí legislativa, která stanoví v zásadě přípustné výrobní provedení těchto zbraní. Příslušný prováděcí akt Komise by měl stanovit technická kritéria, která zajistí, že dané expanzní zbraně nebude při využití běžně dostupných nástrojů možné uschopnit ke střelbě. Tento prováděcí akt by však neměl mít zpětnou účinnost, pokud jde o expanzní zbraně (dovoleného výrobního provedení, a tedy řazené do kategorie D ve smyslu dosavadního zákona o zbraních) již na území členských států držené (srov. čl. 10a 3 směrnice). To mimo jiné znamená, že definice takových expanzních (poplašných a signálních) zbraní (a přístrojů) coby zbraní, které nemohou být přeměněny tak, aby vystřelovaly „hromadnou nebo jednotnou střelu nebo jiný projektil působením okamžitého uvolnění chemické energie“ je ustanovením čl. 10a odst. 1 revidované směrnice ponechána na dosavadní právní úpravě platné v členských státech (a to ve vazbě na konkrétní zbraň, nikoli na to, zda je např. uvedena na trh apod.).

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Významným hlediskem pro kategorizaci poplašných a signálních zbraní [jinak definovaných v čl. 1 odst. 1 bodu 4) revidované směrnice] bude vzájemný poměr čl. 10a odst. 2 a Příloha I bod III. písm. a) revidované směrnice. Z těchto ustanovení se zdá plynout závěr, že toliko poplašné a signální zbraně, které konstrukčně nevyhoví prováděcímu aktu podle čl. 10a odst. 3 revidované směrnice, mají být do budoucna podřízeny režimu směrnice jako takové. Jejich konkrétní kategorizaci přitom lze jen těžko vyvodit z Přílohy I bodu II., který kategorie zbraní jinak vymezuje. Kategorizaci těchto zbraní (v zásadě jen o užší skupinu zbraní doposud zákonem o zbraních definovanou jako expanzní zbraně nedovoleného výrobního provedení) je nutné odvozovat z čl. 1 odst. 1 bodu 1) směrnice, který coby palné zbraně v působnosti směrnice definuje též předměty, které lze na palné zbraně konvertovat. Poplašné a signální zbraně, které nebudou po technické stránce vyhovovat příslušnému prováděcímu aktu Komise, bude proto nezbytné považovat za zbraně těch kategorií, jakoby se jednalo o zbraně „ostré“. Jde tedy v zásadě o shodný přístup, jaký směrnice vymezuje ve vztahu ke zbraním akustickým a salutním.

Naopak v případě poplašných a signálních zbraní, které technickým specifikacím podle prováděcího aktu Komise vyhoví, lze dovozovat, že se na další nakládání s nimi (tj. na jejich

nabývání a držbu) směrnice nevztahuje (viz návěští Přílohy I bod III.). Tyto zbraně bude tedy nadále nepochybně možné řadit na vnitrostátní úrovni do kategorie obdobné dosavadní kategorii D ve smyslu dosavadního zákona o zbraních.

F. „Ostatní“ dlouhé samonabíjecí zbraně s odnímatelným zásobníkem (kategorie „B6“)

Definice dle revidované směrnice: „Dlouhé samonabíjecí palné zbraně uvedené v kategorii A bodě 7 písm. b), jejichž zásobovací ústrojí a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než tři náboje, pokud je jejich zásobovací ústrojí odnímatelné nebo pokud není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžnými nástroji na zbraně, jejichž zásobovací ústrojí a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než tři náboje.“

- **problematické aspekty**

Ve vymezení této kategorie zbraní se fakticky nic nemění, pouze lze považovat za vhodné upozornit, že do této kategorie budou standardně spadat samonabíjecí zbraně, které by jinak mohly být klasifikovány v kategorii „A7“, pokud v nich nebude vložen „nadlimitní“ zásobník. Úvodní ustanovení (recitál) č. 23 dokonce vede k závěru, že již v okamžiku vyjmutí takového zásobníku ze zbraně kategorie „A7“ vede k její „technické“ změně na zbraň kategorie „B6“ (náhrada nadlimitního zásobníku za zásobník s kapacitou do 20 nábojů v případě krátkých zbraní nebo do 10 nábojů v případě dlouhých zbraní pak k takové změně klasifikace vede nepochybně).

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

S ohledem na fakt, že se jedná o určitou zbytkovou kategorii, resp. obecnou kategorii vůči zpřísněné kategorii „A7“, přičemž jediným rozdílem je kapacita právě vloženého zásobníku, není vymezení konkrétních zbraní, které do této kategorie budou spadat nijak triviální. V budoucí právní úpravě bude zřejmě nezbytné tuto kategorii koncipovat právě jako zbytkovou a zařadit sem zbraně, které nebudou na základě přijatých vymahatelných kritérií podřaditelné pod kategorii „A7“.

G. „Ostatní“ samonabíjecí zbraně se vzhledem zbraní samočinných (kategorie „B9“)

Definice dle revidované směrnice: „Samonabíjecí palné zbraně pro civilní použití, které mají vzhled zbraní se samočinným mechanismem, jiné než uvedené v kategorii A bodě 6, 7 nebo 8.“

- **problematické aspekty**

Jedná se o definici, která již byla ve směrnici v jejím dosavadním znění (coby kategorie „B7“) obsažena. Je však nezbytné upozornit, že se již nyní jednalo o kategorii s problematickým obsahem, neboť by takto byly v zásadě klasifikovatelné pouze zbraně s pevnou schránkou na nejvýše 3 náboje, které současně měly takovýto vzhled. Na problematičnost tohoto vymezení určité skupiny zbraní bylo opakovaně poukázáno i v rámci projednávání aktuální směrnice, neboť původní návrh právě přesunoval takto klasifikované zbraně do kategorie A. Tento přístup byl členskými státy i Evropským parlamentem vzápětí odmítnut jako nejasný a pochybný a byl nahrazen snahou o „techničtější“ vymezení nově zakazovaných samonabíjecích zbraní v podobě kategorií „A7“ a „A8“. Ponechání kategorie „B9“ lze tak vnímat spíše jako důkaz toho, že jde o v zásadě prázdnou množinu zbraní, která tedy ani v praxi nezpůsobuje jakékoli problémy (zbraně, o jejichž podřazení této kategorii by bylo možné uvažovat, jsou do kategorie A nebo B zařazeny již na základě jiných svých charakteristik a jejich ryze vizuální podobu není tudíž v praxi nutné posuzovat).

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

V zájmu naplnění implementační povinnosti ČR lze patrně v budoucí právní úpravě ponechat takto vymezenou skupinu zbraní obdobně, jako to činí dosavadní zákon o zbraních v případě § 5 písm. g). Reálně však půjde o kategorii, v jejímž rámci bude jakákoli samonabíjecí zbraň kategorizována jen zcela výjimečně či nikdy.

H. Znehodnocené zbraně (kategorie „C6“)

Definice dle revidované směrnice: „Palné zbraně zařazené do kategorie A, B nebo C, které byly znehodnoceny v souladu s prováděcím nařízením (EU) 2015/2403.“

- **problematické aspekty**

Sama o sobě je tato definice v zásadě jasná. Na druhé straně ovšem není zřejmé, v rámci jaké kategorie by měly být klasifikovány znehodnocené zbraně, jejichž znehodnocení bylo provedeno

1) před 8. dubnem 2016,

- v tomto případě půjde o zbraně, které nebyly znehodnoceny podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2403, ale podle dřívějších národních znehodnocovacích standardů; směrnice s těmito zbraněmi nicméně pracuje nadále jako se zbraněmi znehodnocenými [viz čl. 1 odst. 1 bod 6), čl. 10b], přičemž toliko stanovuje případnou povinnost k jejich „doznehodnocení“ podle prováděcího nařízení Komise, avšak to až v okamžiku jejich převodu do jiného členského státu nebo uvedení na trh (čl. 10b odst. 3)

2) na zbraních, které spadají do působnosti směrnice, avšak u nichž prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2403 nestanovuje žádný postup znehodnocení,

- jedná se zejména o odpalovací zařízení klasifikované v rámci kategorie „A1“ směrnice.

V těchto případech je krajně nejasné, spadají-li do kategorie „C6“, která explicitně hovoří toliko o zbraních znehodnocených přímo postupem podle prováděcího nařízení Komise (EU). Přitom ani v jednom případě nelze evidentně uvažovat o klasifikaci těchto znehodnocených zbraní podle čl. 1 odst. 1 bodu 1 písm. b) směrnice, tedy jako předmětů, které lze na „ostré“ palné zbraně upravit. Důvodem je v případě případu ad 1) specifický právní režim, který sama směrnice těmto zbraním přiznává (ovšem bez upřesnění kategorie), a v případě ad 2) skutečnost, že znehodnocování těchto zbraní na evropské úrovni v technické rovině upraveno není, avšak obecné principy jejich znehodnocení lze ze směrnice dovodit [čl. 1 odst. 1 bod 6 a čl. 10b odst. 1].řešení těchto problémů nepřináší ani specifická právní úprava posuzování dostatečnosti dřívějších národních znehodnocovacích standardů obsažená v čl. 10b odst. 4 a násl. Tato právní úprava má význam právě jen s ohledem na čl. 10b odst. 3 směrnice, tedy na pokud jde o povinnost zajistit doznehodnocení těchto zbraní podle nového evropského technického standardu (což by v případech, které by měly být tímto postupem uznány, bylo v zásadě technicky neproveditelné).

• obecné možnosti řešení a věcné dopady

V zájmu praktické použitelnosti a vynutitelnosti právní úpravy nakládání se znehodnocenými zbraněmi se jeví jako v zásadě jediná realistická cesta zahrnutí všech znehodnocených zbraní (bez ohledu na konkrétní podobu nebo dobu znehodnocení) do kategorie odpovídající

kategorii C podle směrnice. V závislosti na konkrétní podobě přímo použitelného předpisu upravujícího znehodnocování zbraní, jehož přijetí směrnice ve svém čl. 10b odst. 2 předvídá, by pak měly být stanoveny v novém zákoně o zbraních další požadavky týkající se např. dříve znehodnocených zbraní (doznehodnocení).

Naopak znehodnocené střelivo, delaborovaná nebo znehodnocená munice a (školní) řezy zbraní lze i nadále ponechat mimo sféru ohlašovací povinnosti, tj. v kategorii odpovídající kategorii D podle dosavadního zákona o zbraních.

I. Dlouhé zbraně jednoranové nebo víceranové (jiné než samočinné, samonabíjecí nebo opakovací) zbraně s hladkým vývrtem hlavně (kategorie „C7“)

Definice dle revidované směrnice: „Dlouhé jednoranové palné zbraně s hladkým vývrtem hlavně uvedené na trh dne 14. září 2018.“

Ačkoli směrnice hovoří o „jednoranových“ palných zbraních, jde ve smyslu české technické terminologie jak o zbraně jednoranové, tak i víceranové, pokud k jejich nabití nedochází určitým nabíjecím mechanismem zbraně, ale manuálním vložením náboje (nábojů) do nábojové komory (nábojových komor). Veškeré tyto zbraně (typicky lovecké brokovnice s lůžkovým závěrem) byly již v rámci dosavadního zákona o zbraních zařazeny mezi zbraně kategorie C (evidovány a podmíněny držením určité formy povolení jsou tyto zbraně ještě podstatně déle). Pokud jde o tuzemskou právní úpravu, nepředstavuje tudíž tato úprava kategorizace zbraní obsažené ve směrnici v zásadě žádnou změnu, pokud jde o lovecké zbraně. Na druhé straně i tato kategorie zbraní může dopadnout na nově vyrobené zbraně nabíjené ústím hlavně (viz dále).

J. Reprodukce historických zbraní [úvodní ustanovení č. 27, změna Přílohy I bodu III. písm. b)]

Úvodní ustanovení č. 27 pozměňující směrnice: „Pokud mají členské státy vnitrostátní právní předpisy upravující historické zbraně, směrnice 91/477/EHS se na tyto zbraně nevztahuje. S reprodukcemi historických zbraní se však nepojí stejný historický význam nebo zájem a mohou být vyrobeny za použití moderních postupů, které mohou zlepšit jejich odolnost a přesnost. Na tyto reprodukce by se proto měla vztahovat směrnice 91/477/EHS. Směrnice 91/477/EHS se nepoužije na jiné položky, jako jsou airsoftové zbraně, které neodpovídají definici palné zbraně a nejsou proto upraveny uvedenou směrnicí.“

Změna Příloha I bodu III. písm. b) směrnice:

<i>Původní znění ustanovení</i>	<i>Ustanovení dle revidované směrnice</i>
<i>Pro účely této přílohy se do definice palných zbraní nezahrnují předměty, které odpovídají definici, ale považují se za historické zbraně <u>nebo jejich napodobeniny</u>, pokud nebyly zařazeny do předchozích kategorií a podléhají vnitrostátním právním předpisům.</i>	<i>Pro účely této přílohy se do definice palných zbraní nezahrnují předměty, které odpovídají definici, ale považují se za historické zbraně, pokud nebyly zařazeny do kategorií stanovených v části II a podléhají vnitrostátním právním předpisům.</i>

- **problematické aspekty**

Ze směrnice byla nově vypuštěna výluka pro (funkční) „napodobeniny“ historických zbraní. Pojem historické zbraně je v zásadě ve všech členských státech vymezeny datem jejich výroby (v ČR je to 31. prosinec 1890). V této souvislosti bylo nezbytné ty jejich napodobeniny, které měly v dosavadní právní úpravě spadat do kategorie D (tj. zbraně, jež lze nabývat v podstatě volně) dále specifikovat, neboť v uvedeném časovém období se již vyráběly i zbraně v zásadě moderního typu, resp. poměrně účinné. V první řadě byly již běžně vyráběny zbraně na jednotný náboj, a to včetně zbraní opakovacích, přičemž by šlo o zbraně typově stejné jako zbraně, které jinak dosavadní zákon o zbraních zařazoval mezi zbraně kategorie C. Z tohoto důvodu bylo přikročeno k definování nově vyrobených zbraní vycházejících z historických předloh, které měly spadat do kategorie D dosavadního zákona o zbraních, nikoli podle jejich bezprostřední návaznosti na historický předobraz (jako tomu bylo např. v zákoně č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu), ale podle funkčního principu vycházejícího z historických systémů palných zbraní [§ 7 písm. d) dosavadního zákona o zbraních výslovně uvádí „zbraně jednoranové a dvouranové zkonstruované na principech doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů“]. Obdobný přístup byl přijat též v dalších členských státech.

Zrušení výlučky pro zbraně nově vyrobené, ale vycházející ze zbraní historických nebylo ale v případě směrnice nahrazeno žádnou explicitní úpravou, která by stanovila, které zbraně, a to zejména jakých funkčních principů, a ve kterých kategoriích mají nově pod působnost směrnice spadat. Evropský zákonodárce zřejmě (mylně) předpokládal, že zrušením výlučky pro tyto nově vyrobené napodobeniny historických zbraní bude automaticky možné je podřadit pod některou z existujících (resp. nově doplňovaných) kategorií zbraní. Zásadním problémem v tomto ohledu však je skutečnost, že kategorizace uvedená v Příloze I bodu II. směrnice je na zbraně nabíjené ústím hlavně (resp. obecně nabíjené děleným střelivem)

použitelná jen v případě dlouhých zbraní, naopak v případě krátkých zbraní stanovuje vždy jako jedno z klasifikačních kritérií skutečnost, pro (jednotné) náboje s jakým typem zápalu (zda středovým nebo okrajovým) jsou dané krátké zbraně určeny. Aspekt zápalu jednotného náboje nelze na zbraně pro dělené střelivo zkonstruované na bázi doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů ani interpretačně aproximovat (jedná se o neporovnatelnou a technicky zcela odlišnou konstrukci). Jinými slovy dlouhé „předovky“ lze podřadit (zejména) pod kategorii „C2“ (v případě dlouhých zbraní s drážkovaným vývrtem hlavně) nebo „C7“ (v případě dlouhých zbraní s hladkým vývrtem hlavně). Naopak krátké (jednoranové nebo víceranové) zbraně zkonstruované na principu doutnákových, kolečkových, křesadlových nebo perkusních zámkových systémů nelze podřadit pod žádnou z kategorií vztahující se na krátké zbraně („B2“, „B3“, „C4“), neboť ty vždy explicitně odkazují na typ jednotného střeliva, pro které mají být dané zbraně konstruovány.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Podřazení moderně vyrobených reprodukcí historických zbraní pod směrnici dopadne v případě České republiky řádově na statisíce zbraní. Přesnější počet nelze (s výjimkou např. organizovaných reenactorských skupin) blíže kvantifikovat, neboť evidence těchto zbraní není na žádné úrovni vedena. V případě reenactorských spolků lze přitom předpokládat relativně vysokou míru přihlášení zbraní držení jejich členy, neboť jde o zbraně, které jsou veřejně používány a nikoli výjimečně policií kontrolovány. Naopak v případě zbraní držení jinými osobami např. pro příležitostnou střelbu nebo dekorativní účely lze naopak předpokládat vysokou míru jejich latence (nepřihlášení). S ohledem na velmi nízkou bezpečnostní rizikovost těchto zbraní lze však uvažovat o zakotvení principu, že při odhalení nepřihlášené zbraně policie pouze tuto zbraň zadrží a následně umožní její registraci a převzetí majitelem.

V zájmu naplnění implementační povinnosti ČR lze patrně v budoucí právní úpravě ponechat takto vymezenou skupinu zbraní obdobně, jako to činí dosavadní zákon o zbraních v případě zbraní uvedených v § 7 písm. b), avšak přesunout je do kategorie, která bude odpovídat požadavkům kladeným směrnicí na udělení povolení („permission“) k nakládání se zbraněmi kategorie C. Tyto požadavky by však měly být stanoveny na ryze minimální směrnici připuštěné úrovni, a to případně současně i se stanovením jednodušší formy ohlášení zbraně a přezkumu podmínek pro její držení.

II. Některé další / ostatní kategorie zbraní dle dosavadního zákona

Stávající vymezení kategorií zbraní podle dosavadního zákona o zbraních se jako celek osvědčilo. Přesto existující kategorie obsahují některé nepřesnosti a z hlediska praxe chybějící nebo naopak neúčelně přebývající prvky. Některé z těchto kategorií lze považovat za překonané z hlediska technického vývoje. S tímto aspektem právní úpravy je nezbytné v případě právní úpravy nakládání s civilními zbraněmi počítat a v rámci komplexních změn právní úpravy tyto významnější posuny technického vývoje zohlednit. V tomto ohledu lze poznamenat, že tyto změny se nevyhýbají ani kategorii doposud zakázaných zbraní. Zatímco tak např. císařský patent č. 223 z roku 1852 mezi zakázané zbraně zahrnoval mj. „dýky, stylety a nože na způsob styletu dutě broušené, kordy o trojím ostří, trombony, terceroły pod sedm vídeňských palců zvrčí, pojímajíc v míru tuto i pažbu a hlaveň, větrovky všelikého druhu...“ dnes se jedná bez jakýchkoli s tím spojených bezpečnostních problémů o zbraně, které do působnosti právní úpravy nakládání se zbraněmi buď vůbec nespádají anebo jsou regulovány jen jako zbraně nepodléhající ani registrační povinnosti.

Dále uvedené změny nevyplývají z revidované směrnice a ani se právní úpravy obsažené ve směrnici nijak nedotýkají (popř. zachovávají i nadále obecné požadavky na vymezení kategorií zbraní stanovené směrnicí).

A. Vojenské zbraně [§ 4 písm. a) bod 1 zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie A jsou zbraně vojenské, včetně odpalovacích zařízení, s výjimkou pušek, pistolí a revolverů, ověřených pro civilní použití, pokud podléhají ověřování podle zvláštního právního předpisu.“

- **problematické aspekty**

Současná právní úprava má za následek, že běžné (např. opakovací) pušky či běžné pistole i či revolvery, které by jinak bez jakýchkoli pochyb spadaly do kategorií B nebo C, jsou pouze s ohledem na chybějící civilní ověřovací značky řazeny do kategorie zakázaných zbraní. Tato svým způsobem nelogická situace vede dokonce někdy k chybné aplikaci těchto ustanovení ze strany správních orgánů, které k těmto zbraním občas nepřístupují jako ke zbraním kategorie A, ale pouze vyžadují, aby jejich nabyvatel, resp. držitel měl zbrojní průkaz skupiny A (pro sběratelské účely).

Je třeba si povšimnout, že tento přístup se uplatní bez ohledu na technické charakteristiky daných zbraní. To vede k tomu, že do kategorie A jsou z velké části řazeny zbraně z období první a druhé světové války, které z technického hlediska dalece zaostávají za jinými zbraněmi obdobného druhu, které jsou však v současné době produkovány primárně jako civilní. Moderní zbraně těch druhů, které by mohly spadat do kategorie B nebo C (typicky právě samonabíjecí pistole, opakovací pušky či brokovnice atd.), jsou dnes obvykle vyráběny civilními subjekty (nestátními zbrojovkami) a již z výroby bývají vesměs civilním ověřením opatřeny, byť jde o zbraně, které jsou následně dodávány ozbrojeným silám či bezpečnostním složkám. Počet v současnosti vyráběných zbraní, které by mohly připadnout do kategorie A pouze s ohledem na chybějící civilní ověřovací značky, je tak dnes velmi nízký. Přitom jde vesměs o zbraně, které z hlediska účinnosti výrazně překonávají kupř. druhoválečné zbraně vyráběné pod přímým dohledem států (a navíc v době, kdy mezinárodní standardy v oblasti ověřování zbraní byly poměrně málo rozšířené, resp. používané).

Kromě toho již stávající právní úprava obecně (nejen pro tyto zakázané zbraně) vylučuje, aby zbraně, které nejsou ověřeny pro civilní použití, byly vůbec používány ke střelbě [§ 29 odst. 3 písm. d) a e) dosavadního zákona o zbraních]. Revidovaná směrnice navíc v čl. 4 odst. 2 poslední pododstavec] zakotvuje povinnost členských států „*aby v okamžiku převodu palných zbraní nebo jejich hlavních částí z vládních zásob na trvalé civilní použití nesly zbraně jednoznačné [běžné civilní] označení [...], aby bylo [přinejmenším] možno zjistit subjekt provádějící tento převod*“.

Navíc je třeba si uvědomit, že kupř. automatické nebo některé poloautomatické zbraně budou do kategorie A spadat bez ohledu na fakt, že jde o zbraně vojenské, a to právě s ohledem na jejich konstrukční řešení nebo vzhled (zbraně kategorie „B9“ ve smyslu směrnice).

Klasifikace pušek, pistolí a revolverů původně používaných armádou jako zbraní kategorie A toliko s ohledem na fakt, že nejsou jinak ověřeny pro civilní použití se tak jeví jako přežitá.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Jako mírně problematický se jeví již sám pojem „vojenské zbraně“. Tento pojem do značné míry závisí na historii dané zbraně, resp. druhu zbraně (zda byla zařazena do výzbroje některých ozbrojených sil), resp. na jejím účelu, který může ale v podstatě libovolně deklarovat její výrobce či dodavatel. Do budoucna se proto jeví jako poměrně výhodné se na tento pojem nevázat a kategorizaci stanovovat toliko na základě technických charakteristik

zbraní. V případě zbraní upravených v současné době v § 4 písm. a) bod 1 zákona o zbraních lze jako vhodnější definici uvažovat zejména o „zbraních určených pro munici“. Tím současně dojde k jednoznačně vhodnému logickému provázání právní úpravy zbraní a munice. Rovněž lze (v návaznosti na předjímané změny zákona č. 229/2013 Sb.) uvažovat o zařazení plamenometů mezi zbraně, na které zákon o zbraních dopadá.

Naopak pušky, pistole a revolvery budou klasifikovány s ohledem na jejich technickou povahu, a to obvykle v kategorii B nebo C. Pokud tyto zbraně nebudou ověřeny pro civilní použití, nebude je však možné použít ke střelbě. Držení takovýchto neověřených zbraní lze rovněž například podmínit tím, že jejich držitel je oprávněn držet zbraně pro sběratelské účely.

B. Tlumiče a zbraně s pevně vestavěnými tlumiči [§ 4 písm. a) bod 7, písm. c) bod 1

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie A jsou

- zbraně s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu,

- doplňky zbraní – tlumiče hluku výstřelu.“

• problematické aspekty

V současné době je držení tlumičů oproti řadě jiných členských států EU v ČR přísně regulováno a pro civilní potřebu jde o doplňky v zásadě nedostupné. Přitom v některých členských státech (např. ve Skandinávii) jsou tlumiče hluku naopak v některých situacích (např. při lovu) povinně předepsaným doplňkem, a to zejména s ohledem na ochranu sluchu. Nikoli výjimečné je rovněž držení tlumičů hluku v souvislosti se sportovní střelbou (pro snížení hlukové zátěže okolí, která je zejména v případě venkovních střelnic citelná). Tlumiče hluku přitom oproti populární představě neutlumí hluk výstřelu prakticky k nule. Hluk výstřelu běžné ruční palné zbraně standardní ráže se pohybuje přibližně v oblasti nad 160 dB. Běžné tlumiče poskytují utlumení o cca 20 až 30 dB (výjimečně až 40 dB) a to v návaznosti na svou konstrukci, konstrukci zbraně a střeliva (zejména ústovou rychlost střely) a ponechávají tak hluk výstřelu stále přibližně na úrovni výstražných zvukových signálů běžně používaných na vozidlech bezpečnostních sborů. Toto utlumení tedy neumožňuje utajení výstřelu, nicméně snižuje zejména zdravotně-hygienickou zátěž okolí.

Prakticky úplný zákaz civilní držby tlumičů má pozorovatelné negativní dopady na provoz řady civilních venkovních střelnic, k nimž se přibližuje nová zástavba. Rovněž myslivecká

veřejnost již delší dobu po uvolnění pravidel pro nabývání a držení tlumičů volá, a to zejména s ohledem na potřebu důraznějšího tlumení černé zvěře v menší vzdálenosti k obydlí, do jejíhož zázemí se černá zvěř častěji stahuje a působí zde materiální škody a především v důsledku jejího intenzivnějšího výskytu dochází ke zvýšenému množství kolizí s vozidly v provozu na pozemních komunikacích.

Pro úplnost lze rovněž uvést, že v průběhu projednávání revidující směrnice byla diskutována možnost zahrnutí tlumičů hluku výstřelu do působnosti směrnice. Tato možnost byla poměrně záhy zavržena s ohledem na nesouhlas řady členských států, v nichž jsou tlumiče hluku výstřelu považovány za běžné doplňky zbraní a v některých z nich (např. pobaltské státy) nepodléhají vůbec regulaci. Zvažováno bylo zejména (ze strany ČR podporované) pojetí, podle něhož by byl tlumič hluku výstřelu považován za hlavní část zbraně, která „následuje“ kategorii zbraně, společně se kterou má být použit.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Již v roce 2014 (zákonem č. 170/2013 Sb.) došlo k navázání držby tlumičů hluku výstřelu na držbu příslušné zbraně, pro použití se kterou má být daný tlumič ověřen (tzn. ověřen musí být jak tlumič pro použití s konkrétní zbraní, tak i daná zbraň pro použití s konkrétním tlumičem). Do budoucna lze z tohoto pojetí vyjít a tlumič hluku výstřelu nadále považovat za hlavní část zbraně, která má stejnou kategorii jako zbraň, pro kterou je určena. K tomuto pojetí by měla přistoupit dále povinnost registrovat tlumič hluku výstřelu vždy toliko k určité zbraní, která by se uváděla v průkazu zbraně tlumiče (tato povinnost by logicky odpadala u zbraní s pevně vestavěným tlumičem hluku výstřelu). Rovněž by bylo logické stanovit další omezující podmínky, a to například zákaz nošení zbraní s tlumiči s výjimkou schválených střelnic, provádění lovu podle jiného právního předpisu nebo specifických sportovních použití (např. biatlon).

C. Střelivo s šokovou střelou [§ 4 písm. b) bod 2 zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie A [je] střelivo pro krátké kulové zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku.“.

- **problematické aspekty**

Zahrnutí střeliva s touto střelou vyplývá ze směrnice (kategorie „A5“). Jeho regulace je však zásadně problematická s ohledem na fakt, že o zakázané střelivo se jedná pouze v případě střeliva určeného pro krátké kulové zbraně (resp. v dikci směrnice pro pistole a revolvery). I

stávající tuzemská praxe uznává, že pro použití v dlouhých zbraních (kupř. pro potřeby lovu) lze toto střelivo nabývat a držet za stejných podmínek jako běžné střelivo dovoleného výrobního provedení (výkladem byla však pro takové případy dovozena povinnost předložení průkazu příslušné dlouhé zbraně). Tento přístup ovšem účinnost zákazu tohoto střeliva zásadním snižuje, neboť v současné době existují dlouhé zbraně prakticky pro střelivo všech ráží, pro které jsou konstruovány (také) krátké zbraně. Současně je v podstatě nejasné, jak by mělo být k tomuto střelivu přistupováno v případě, že není nabýváno pro žádnou konkrétní zbraň, ale např. pro účely sběratelství.

Z bezpečnostního hlediska je přínos tohoto omezení krajně diskutabilní, neboť:

- 1) střelivo s běžnou (např. ogivální celoplášťovou nebo homogenní olověnou) střelou nezpůsobí při zásahu organizmu sice takové předání energie jako střela šoková, ale je u ní výrazně vyšší pravděpodobnost průstřelu, ale též odrazu při nárazu na pevnou překážku, a tedy i zásahu dalších nezúčastněných osob;
- 2) vyšší účinnost tohoto střeliva platí pouze v případě střeliva stejné ráže (vliv má ale rovněž i použitá zbraň); zejména pokud se uvaží možný účinek hromadné střely běžných brokových ráží (zejména při zásahu na menší vzdálenost), je relativní vyšší účinnost střeliva s šokovou střelou v podstatě zanedbatelná;
- 3) zhotovení střeliva s šokovou střelou v domácích podmínkách je velmi jednoduché (u střeliva s olověnou neplášťovanou střelou např. postačuje v podstatě jen nůž či nožez).

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

V návaznosti na úpravu kategorie zakázaných zbraní a její podrobnější strukturování lze uvažovat o klasifikaci střeliva s šokovou střelou na úrovni minimálního směrnici požadovaného standardu. Tento přístup by se však měl důsledně týkat jen střeliva, jehož střela při zásahu měkkých tkání nefragmentuje (naopak nadále by měly být na přísnější úrovni (obdobně např. jako střelivo s výbušnou, zápalnou nebo průbojnou střelou) zakázány náboje se střelou fragmentující (např. typu G2 Research RIP Ammunition). Rovněž lze o příklonu pojmosloví v tuzemském předpisu k terminologii směrnice (expanzní střela), která se jeví jako obecnější a vhodnější.

D. Střelivo nedovoleného výrobního provedení [§ 4 písm. b) bod 3 zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie A [je] střelivo, které neodpovídá dovolenému výrobnímu provedení.“.

- **problematické aspekty**

Z hlediska rozsahu právní úpravy dovoleného výrobního provedení střeliva, ale též konzistentnosti právní úpravy a právní jistoty se jeví jako vhodné upravit všechny případy tzv. nedovoleného výrobního provedení střeliva přímo v zákoně o zbraních.

Zejména s ohledem na novelu vyhlášky č. 370/2002 Sb. s účinností od 1. srpna 2017 lze úpravu případů nedovoleného výrobního provedení střeliva přímo v zákoně považovat za možnou i vhodnou. Ustanovení § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky stanoví:

„Za dovolené výrobní provedení střeliva se považuje

a) střelivo se střelou celoplášťovou, poloplášťovou, olověnou, plastovou, pryžovou nebo značkovací. Jádrem střely smí být pouze z měkkého materiálu, přičemž plášť střely smí být ocelový, tombakový, plastový, teflonový nebo měkkým kovem pokovený, a střela je bez aktivních náplní, zejména výbušné, zápalné, svítící, dýmové, zábleskové, akustické nebo chemické,

b) signální a pyrotechnické prostředky s akustickým, světelnými nebo dýmovým efektem určené pro střelbu ze zbraní, signální střelivo pro signální zbraně a

c) střelivo se středovým nebo okrajovým zápalem s hromadnou střelou.“

Je evidentní, že jednak nejde o právní úpravu příliš technicky podrobnou či rozsáhlou, kterou by bylo nutné upravit v podzákoněm právním předpise, a jednak, že zde vzniká jistá nejasnost či dvojkolejnost mezi § 4 písm. b) bod 1 dosavadního zákona o zbraních a právní úpravou obsáhnutou ve vyhlášce. Takto je mezi zakázané střelivo zahrnuto např. střelivo se střelou zápalnou přímo v zákoně a naopak střelivo se střelou svítící až ve vyhlášce (coby střelivo nedovoleného výrobního provedení). Přitom se v praxi může běžně jednat o stejné střelivo.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Jako vhodné se jeví upravit všechny případy zakázaného střeliva přímo v zákoně. Tento výčet by měl být přísně taxativní. Jako nedovolené by mělo být obecně definováno především střelivo se střelou obsahující aktivní náplně. Je třeba ještě dále zvážit, zda v zákoně naopak nedefinovat též dovolené výrobní provedení střeliva, byť jako primární je třeba považovat důslednou definici druhů střeliva zakázaného.

Naopak pokud jde o plynové nábojky (viz § 2 odst. 2 až 7 vyhlášky č. 370/2002 Sb. ve znění účinném od 1. srpna 2017), tato právní úprava by měla být patrně s ohledem na svou technicistní povahu ponechána v prováděcím právním předpise.

Rovněž je třeba zvážit potřebu novelizace právních předpisů na úseku pyrotechnických výrobků, a to zejména z toho pohledu, zda určité střelivo (kupř. vyvolávající akustický či světelný efekt) nespĺňuje spíše definici pyrotechnického výrobku a neměly-li by tyto případy být v příslušných právních předpisech explicitně upraveny.

E. Zaměřovače zbraní zkonstruované na principu noktovizorů [§ 4 písm. c) bod 2 zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie A jsou doplňky zbraní – zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů.“

- **problematické aspekty**

Právní úprava v oblasti těchto a obdobných doplňků je již v zásadě anachronická. Současná právní úprava dopadá výlučně na „zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů“. Jedná se o zařízení, která jsou 1) zkonstruována na principu zesilovačů jasu využívajících mikrokanałkové desky a současně 2) konstruována jako zaměřovače zbraní. Na řadu dalších z hlediska použití obdobných doplňků, které často mají dokonalejší technické charakteristiky, však již nyní zákon o zbraních nedopadá. Mimo regulaci zákona o zbraních se tak nacházejí např. noktovizní předsádky či zásádky, které sice umožňují stejné zesílení zbytkového světla jako noktovizor konstruovaný jako zaměřovač zbraně, ale které jsou určeny pro použití s běžným „denním“ zaměřovačem (puškohledem). Dosavadní zákon o zbraních se rovněž nevztahuje na noční zaměřovače konstruované na odlišných technických principech, zejména na bázi termovizních přístrojů či CCD digitálních kamer.

Novela zákona o zbraních z roku 2014 (zákon č. 170/2013 Sb.) sice umožnila nabývání zaměřovačů konstruovaných na bázi noktovizorů pro lovecké účely (na základě výjimky), tato možnost není však významněji využívána a většina běžných uživatelů volí raději pořízení takových srovnatelných doplňků, které nejsou považovány za zakázané doplňky zahrnuté

pod zákon o zbraních. Lze poznamenat, že tento stav (k němuž vedl zejména překotný technický vývoj v oblasti optických přístrojů) nevyvolal žádné konkrétní bezpečnostní problémy v oblasti vnitřního pořádku.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Jako v zásadě jediné efektivní a technicky i bezpečnostně zdůvodnitelné opatření se jeví zrušení této regulace bez náhrady.

F. Střelné zbraně s ústřovou energií střely nižší než 16 Joule [§ 7 písm. c), d) a e)]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie D jsou

- palné zbraně určené pro střelbu náboji typu flobert s energií střely na ústí hlavně do 7,5 J,
- plynové zbraně na vzduchovou kartuš,
- plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely na ústí hlavně dosahuje nejvíce 16 J.“

- **problematické aspekty**

Dosavadní zákon o zbraních mezi zbraně kategorie D zařazuje určité střelné zbraně na základě velmi nízké energie jejich střel. Jedná se jednak o zbraně plynové, u nichž je energetický limit stanoven na úrovni 16 Joule, a jednak o zbraně pro náboje typu Flobert, u nichž je energie střely limitována na úrovni 7,5 Joule. Důvod pro odlišnost takto odlišných energetických hranic je spíše jen nepřímý. V případě zbraní určených pro náboje typu Flobert je limit 7,5 Joule odvozen od skutečnosti, že zbraně s touto maximální ústřovou energií podléhají pouze homologaci, zatímco v případě vyšší ústřové energie je již vyžadováno kusové ověření dané zbraně [viz § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 156/2000 Sb.]. Na druhé straně tyto skutečnosti nijak nesouvisejí s bezpečnostními hledisky relevantními pro držení daných zbraní civilními osobami. Naopak pravidla pro ověřování zbraní lze v této oblasti uplatňovat zcela samostatně. Lze rovněž upozornit, že střelivo typu Flobert obsahuje pouze iniciační slož (primer), nikoli ale hnací slož (propelant), zbraně pro střelivo tohoto typu tedy nespádají pod definici zbraně uvedenou v čl. 1 bod 1) směrnice (srov. zejména autentické anglické znění směrnice).

Dosavadní právní úprava navíc obsahuje, resp. opomíjí dvě oblasti, které jsou s ohledem na technický vývoj poměrně značně významné. První oblastí jsou zbraně na vzduchovou kartuš, u nichž zákon nestanovuje žádný limit pro ústřovou energii střely. Přitom v současné době se lze setkat s plynovými zbraněmi na vzduchovou kartuš, jejichž energie střely je značná (např. i více než 400 Joule). Druhou oblastí jsou pak výcvikové pomůcky určené pro realistický výcvik (tzv. soupeřské systémy), které vystřelují kontejner s barvou s ústřovou energií do cca 6 Joule. Jedná se např. konverzní sady pro střelivu typu FX Simunition. Na tato posléze uvedená zařízení dosavadní zákon o zbraních vůbec nepamatuje.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Jako technicky výhodné se jeví vymezit tuto kategorii zbraní pouze s ohledem na maximální ústřovou energii projektilu, bez ohledu na specifické technické řešení dané zbraně nebo zařízení. Nadále však platí, že

- a) je-li součástí zbraně hlavní část zbraně vyšší kategorie (např. rám v případě pistolí s instalovanou konverzní sadou FX Simunition), nepozbývá tato hlavní část své (vyšší, resp. přísněji regulované) kategorie a nadále se tak jedná o zbraň (resp. hlavní část zbraně) podléhající registraci,
- b) daná zbraň nesmí být konvertovatelná na zbraň vyšší (přísněji regulované) kategorie, neboť pak by se jednalo o palnou zbraň ve smyslu čl. 1 bod 1) druhý pododstavec revidované směrnice.

Limitní hranice 16 Joule se jeví jako optimální, a to s ohledem na dosavadní zkušenosti s plynovými zbraněmi zařazenými do kategorie D podle dosavadního zákona o zbraních, přičemž ohledně zbraní v této energetické hladině nebyla identifikována žádná konkrétní (či dokonce zvýšená) bezpečnostní rizika.

G. Mechanické zbraně [§ 7 písm. g) zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie D jsou mechanické zbraně, u nichž je napínací síla větší než 150 N.“

- **problematické aspekty**

Příslušná právní úprava je v současné době jen velmi omezeně aplikovatelná. Mechanické zbraně mohou být velmi snadno zhotoveny svépomocí (luk, prak). Současně je u nich jen relativně obtížné stanovit nominální napínací sílu, neboť ta odvisí od řady faktorů, kupř. aktuálních vlastností materiálu lučiště či gumy praku, které nejsou v čase neměnné a podléhají změnám v důsledku změn teploty, vlhkosti, stáří materiálu apod. V případě některých mechanických zbraní je kritérium napínací síly irelevantní (např. tzv. Davidův prak, který je navíc typicky představován pouze kusem kůže), v některých případech sporně definovatelné (z luku lze vystřelit šíp i při zcela minimálním nátahu). Rovněž další požadavky na mechanické zbraně coby zbraně kategorie D jsou v některých případech jen těžko splnitelné. Např. reprodukce historických dobývacích strojů v zásadě nelze nosit, natožpak skrytě, rovněž jejich zabezpečení proti zneužití, ztrátě i odcizení ve smyslu zákona o zbraních je v podstatě nerealizovatelné. Tyto zbraně jsou často využívány k folklórním či divadelním účelům, při rekonstrukcích historických bitev atd. Přitom míra naplnění požadavků zákona o zbraních je v těchto případech diskutabilní. Na tyto zbraně se rovněž nevztahují požadavky stran ověření pro civilní použití.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Jako v zásadě neproblematické řešení se jeví napříště mechanické zbraně v rámci zákona o zbraních již vůbec neregulovat. V určitých specifických případech (vojenské mechanické vrhače granátů – např. PIAT) se bude aplikovat jiná právní úprava zákona o zbraních (např. zbraně pro munici coby zbraně kategorie A).

Alternativně lze tyto zbraně pořídit zcela nejobecnějším povinností dle nového zákona, např. pokud půjde o povinnost dbát zvýšené opatrnosti, nestřílet na místech kde by mohl být ohrožen život či zdraví osob a zákaz viditelného nošení zbraně s výjimkou případů zákonem aprobovaných.

H. „Neuvedené střelné zbraně“ [§ 7 písm. k) zákona o zbraních]

Dosavadní znění: „Zbraněmi kategorie D jsou zbraně neuvedené v kategoriích A až C.“

- **problematické aspekty**

Tato kategorie zbraní je značně nejasná (doposud v rámci tohoto ustanovení nebyla Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva kategorizována žádná zbraň). S ohledem na fakt, že je tato kategorie v dosavadním zákoně o zbraních začleněna do kategorie D s minimálními požadavky na nabývání a držbu, zdá se i bezpečnostní přínos tohoto ustanovení jako

minimální. Do budoucna lze pouze odhadovat, že budou zavedeny nové konstrukční principy zbraní. Nezdá se však jako účelné pro tyto zbraně zavádět „zbytkovou“ kategorii zbraní s pouze minimálními požadavky, naopak v takovýchto případech bude muset na technologický vývoj pokud možno pružně reagovat zákonná právní úprava a nové konstrukce zbraní či zbraňových systémů explicitně zařadit do textu zákona.

- **obecné možnosti řešení a věcné dopady**

Zdá se jako vhodné zvážit zda vůbec obdobnou „zbytkovou“ kategorii zbraní v zákoně ponechávat. Ačkoli jde o zbraně, které by podléhaly jen nejmírnější regulaci, zdá se jako značně problematické, že není jasné, o jaké střelné zbraně by se mělo jednat. Tento nedostatek je jednak v rozporu s nároky na právní jistotu, a jednak je pochybné, že by ponechání této kategorie mělo nějaký konkrétní přínos v případě vyvinutí a proliferace zcela nových zbraňových systémů. V takových případech bude muset stát mnohem spíše urychleně reagovat změnou aktuálně platného práva.

III. Struktura kategorií v nové právní úpravě

Primární možností je patrně zachování tradičního členění na kategorie A, B, C a D. Proti tomuto postupu však hovoří několik skutečností. Primárně kategorie A, B, C a D ve smyslu dosavadního tuzemského zákona o zbraních se již nyní nekryly se stejně označenými kategoriemi zbraní vymezenými ve směrnici. Z hlediska definice, jakož i práv a povinností se už v dosavadním zákoně o zbraních kategorie oproti směrnici lišily takto:

- kategorie A dle zákona o zbraních zahrnovala výrazně větší spektrum zbraní, střeliva a doplňků zbraní než kategorie A vymezená ve směrnici,
- kategorie B a C vymezené v zákoně odpovídaly z hlediska požadavků na získání oprávnění pro držení těchto zbraní kategorii B ve smyslu směrnice,
- kategorie C ve smyslu zákona o zbraních zahrnovala i zbraně kategorie D ve smyslu směrnice,
- jinými slovy – i přes formální dělení na zbraně kategorie B a C, dosavadní zákon o zbraních z pohledu směrnice upravoval zbraně jejích kategorií B, C a D na úrovni požadavků na zbraně kategorie B,
- zbraně kategorie D dle dosavadního zákona o zbraních nespádaly vůbec do působnosti směrnice ve znění před 13. červnem 2017,

- ani v kontextu revidované směrnice nespadá většina zbraní kategorie D podle dosavadního zákona o zbraních do její působnosti.

Aktuální dělení na kategorie označené písmeny je rovněž relativně matoucí s ohledem na označení skupin zbrojního průkazu rovněž písmeny, a stejně tak i v kontextu podobného označování skupin zbrojních licencí.

V budoucí právní úpravě se jeví jako praktické označovat kategorie zbraní odlišně, tak aby nebyla možná záměna ani ve vztahu k označení kategorií zbraní v revidované směrnici, ani ve vztahu ke skupinám konkrétních typů oprávnění. Z formálního hlediska lze uvažovat např. o označování kategorií v číselné řadě (podobně jako je tomu kupř. u vymezení skupin bezpečnostního materiálu v zákoně č. 229/2013 Sb.) nebo např. vyjít ze zkratk slovních názvů těchto kategorií (kupř. kategorii zakázaných zbraní označit jako „Z“). Věcné odlišení kategorií by pak mělo primárně vycházet ze specifických požadavků, resp. podmínek, práv a povinností s jejich nabýváním a držením spojených. S ohledem na čl. 3 směrnice přitom může členský stát přijmout i přísnější právní úpravu, než kterou směrnice zakotvuje. V rámci tohoto prostoru deliberace by mělo být možné důsledněji strukturovat kategorie zbraní tak, aby jednak odpovídaly požadavkům evropské právní úpravy a jednak aby toto členění odráželo odlišnou úroveň (jak co do intenzity, tak i technických příčin) bezpečnostních hrozeb se zbraněmi daného druhu spojenými.

Je v zásadě evidentní, že především bude třeba diferencovat přístup ke zbraním kategorie „A6“, „A7“ a „A8“ ve smyslu směrnice a jiným zbraním kategorie A, a to jak s ohledem na technické důvody, tak i fakt, že s tímto odlišováním pracuje již i samotná směrnice (viz např. čl. 5 odst. 3, čl. 6 nebo čl. 7 odst. 4a revidované směrnice). Současně však se zdá jako účelné zvážit i možnost odlišení a samostatné právní úpravy ještě dalších zbraní, např. zbraní střílejících ze zadní polohy závěru.

Rovněž zbraně kategorie C jsou ve směrnici v současné době v zásadě naprosto nekoherentní skupinou, kdy zbraní této kategorie může být stejně tak moderní vojenská odstřelovací puška, jako zbraň zcela nefunkční, platně znehodnocená postupem podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2403. Rovněž i v těchto případech by bylo záhodno český zákon o zbraních více strukturovat. Ve svém důsledku by měla tato struktura umožňovat podřídít účinnější zbraně přísnějšímu právnímu režimu, a naopak kupř. u reprodukcí historických zbraní nebo zbraní znehodnocených vyžadovat jen minimální standard vyžadovaný směrnicí.

IV. Kategorizace

Kategorizace zbraní není (a do budoucna ještě více nebude) záležitostí toliko technickou, ale i otázkou poměrně subtilní právní argumentace, resp. subsumpce pod ne zcela jasně vymezené kategorie zbraní. V některých případech (hlavně pokud jde o nové kategorie „A6“, „A7“ a „A8“) ani nelze otázky kategorizace výlučně v technické rovině plně uspokojivě vyřešit.

Ryze technický přístup (resp. lze říci „znalecký“ přístup, který může zahrnovat též kupř. aplikaci zkoumání historie dané zbraně z hlediska posouzení, zda jde o zbraň považovanou za historickou) může být však v případě kategorií nově zaváděných revidovanou směrnicí poměrně zásadně nedostatečný, zejména pokud jde o značně nejasně vymezené kategorie „A6“, „A7“ a „A8“. Subsumpce konkrétní zbraně (nebo typu zbraně) pod tyto nové kategorie se neobejde bez posouzení evidenčního stavu dané zbraně (zejména s ohledem na fakt, zda jde o zbraň upravenou ze zbraně původně samočinné), šíře oprávnění jejího držitele (zejména s ohledem na oprávnění držet „nadlimitní“ zásobník k takové zbraní příslušející) a poměrně široké teleologické úvahy (a to v případě všech těchto nových kategorií, ale nevyhnutelně zejména v případě zbraní kategorie „A8“).

Specifickou situací jsou nepochybně úpravy zbraní, při nichž dochází ke změně jejich kategorie. Zejména s ohledem na novou kategorii „A6“, ale též důslednější řešení případů, kdy dochází k úpravám zbraní doposud zařazených do kategorií A, B nebo C na zbraně dosavadní kategorie D (tedy na zbraně nepodléhající registraci), přičemž v rámci nového zákona o zbraních půjde patrně zejména o přestavby zbraní na zbraně pro použití nábojů typu Flobert při splnění zákonného limitu ústřední energie střely (tento typ přestaveb původně „ostrých“ zbraní ostatně zaznamenává již v současné době významný nárůst četnosti).

Současně je nutné upozornit, že podle § 3 odst. 3 dosavadního zákona o zbraních je řešena pouze kategorizace zbraně v případě pochybností, a to fakticky v zásadě pouze na žádost. V těchto případech rozhoduje Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva coby technická autorita v oblasti konstrukce zbraní a střeliva a jejich ověřování. V současnosti tak zůstává v zásadě neřešena situace, kdy není ohledně kategorizace vznesena pochybnost, resp. není podána žádost o kategorizaci zbraně. Tyto situace mohou být relativně časté a současně jen problematicky řešitelné například v případě úprav (konkrétních) zbraní, kdy dochází ke změně jejich kategorie. U zbraní, ohledně kterých není vedeno kategorizační řízení, tak dochází k de facto určení (přiřazení) kategorie jednoduše vytvořením záznamu o zbraní v Centrálním registru zbraní.

Tento stav lze řešit několika možnými způsoby:

a) vést kategorizační řízení v každém případě, kdy je do Centrálního registru zbraní zaváděn nový, doposud neevidovaný typ zbraně,

b) alternativně k možnosti ad a) zakotvení možnosti zjednodušeného kategorizačního řízení, které by bylo zahajováno na podnět správce Centrálního registru zbraní, a to zejména v případě (1) zavádění takových typů zbraní do Centrálního registru zbraní, které v něm doposud vedeny nejsou (fakticky jim tedy není přiřazena žádná konkrétní kategorie) a (2) v případě takových úprav již evidovaných zbraní, které mohou vést ke změně jejich kategorie;

c) zakotvení práva Ministerstva vnitra vstupovat do kategorizačního řízení v roli orgánu vydávajícího (závazné) stanovisko z hlediska své působnosti (zejména s ohledem na právní, nikoli technické posouzení věci),

d) zavedení možnosti předběžného posouzení technické dokumentace úpravy zbraně mající za následek změnu její kategorie,

e) alternativně k ad d) [a částečně též k řešením uvedeným pod písm. a) a b)] stanovit povinnost nové kategorizace každé upravené zbraně, pokud došlo (nebo mohlo dojít) ke změně její kategorie.

Uvedená řešení představují v některých ohledech alternativy, ale v některých svých kombinacích se vzájemně doplňují. Z hlediska efektivnosti lze za vhodné považovat řešení propojující uvedené možnosti například takto:

- jako obecné pravidlo stanovit, že kategorii typu zbraně, který doposud není evidován v Centrálním registru zbraní, stanovuje správce Centrálního registru zbraní (kterým je Policejní prezidium ČR), přičemž je oprávněn si vyžádat i fyzické předložení dané zbraně (resp. vzorku); držitel zbraně by mohl navrhnout zařazení zbraně do konkrétní kategorie, nicméně správce Centrálního registru zbraní by nebyl jeho návrhem vázán; identicky by se postupovalo rovněž v případě úprav již evidovaných zbraní na zbraně jiných kategorií,

- o stanovení kategorie správcem Centrálního registru zbraní by se rozhodnutí nevydávalo, pouze by se učinil příslušný záznam v Centrálním registru zbraní; v případě nesouhlasu držitele zbraně s určením kategorie zbraně, by bylo již nutné podat žádost o rozhodnutí o kategorii zbraně Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva, tuto žádost by mohl podat jak držitel zbraně, tak i správce Centrálního registru zbraní v případě, že by o určení kategorie zbraně sám rozhodnout nedokázal,

- v řízení o určení kategorie zbraně by Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva požádal o vydání stanoviska Ministerstvo vnitra coby dotčený správní orgán, a to s ohledem na jeho postavení ústředního správního orgánu pro oblast zbraní a střeliva, toto stanovisko by mohlo mít též formu závazného stanoviska,
- obdobným postupem jako v případě žádosti o rozhodnutí o kategorii zbraně by bylo možné požádat o posouzení technické dokumentace úpravy zbraně na zbraň jiné kategorie; v rámci kategorizace upravené zbraně by se pak posuzovalo dodržení schváleného technologického postupu,
- pokud by schválený technologický postup dodržen nebyl, rozhodl by správní orgán, jakoby technologický postup schválen nebyl, jinak by ale byl určením kategorie zbraně upravené v souladu se schváleným technologickým postupem vázán.

Podání žádosti o kategorizaci zbraně by mělo být zpoplatněno správním poplatkem v případě podání žádosti subjektem, který je oprávněn držet zbraň toliko v souladu se zákonem o zbraních. Naopak v případě správních orgánů (zejména pak správce Centrálního registru zbraní) nebo např. orgánů činných v trestním řízení (zde je nutné upozornit na zásadní odlišnost kategorizačního řízení od znaleckého posouzení – předmětem kategorizace je primárně rozřešení právní otázky kategorizace, nikoli jen věcné posouzení vlastností a stavu dané zbraně), by mělo být kategorizační řízení od jakýchkoli poplatků (správních či jiných) oprostěno.

Příloha č. 3 – Provedení zbrojních dokladů

Zbrojní doklady typu kartička (zbrojní průkaz, zbrojní licence, průkaz zbraně) patří mezi poslední doklady (veřejné listiny) vydávané orgány státní správy, které jsou zhotovovány dnes již zastaralými technologiemi (oddělená výroba papírových čistopisů, přerozdělování čistopisů na příslušná pracoviště, evidence čistopisů podle jejich čísel, tisk dokladů na jehličkových tiskárnách, lepení fotografie, zajištění dokladu laminační fólií atd.).

Rozměr stávajících zbrojních dokladů typu kartička není standardní. Kartičky nejsou standardizovaného rozměru ID2 = 85,60 x 53,98 mm. Zbrojní doklady jsou nyní větší (cca 98 x 68 mm) než ostatní srovnatelné osobní doklady (občanský průkaz, řidičský průkaz, karty pojištěnců atp.).

Stávající zbrojní doklady nelze „strojově číst“. Jejich opatření čipem (zejména v případě zbrojního průkazu) by usnadnilo kontrolní činnost policie, např. při dohledu na mysliveckých honech nebo sportovních soutěžích. Podle druhu zvolené technologie (výroba na pracovišti, centrální výroba) by zavedení čipových karet u příslušných útvarů police znamenalo snížení pracnosti jejich vyhotovování a zjednodušení jejich evidence v Centrálním registru zbraní.

Zavedení čipů by znamenalo zjednodušení též pro podnikatele v oboru zbraní a střeliva, kteří by při předávání zbraně držiteli již nemuseli do Centrálního registru zbraní ručně zadávat jeho jméno, příjmení nebo IČO a číslo jeho dokladu. Stačilo by čtečkou načíst obsah čipu a Centrální registr zbraní by zobrazil potřebné údaje, jakož i další relevantní doklady (např. danému držiteli zbrojního průkazu vydané výjimky). Podnikatelům by navíc při práci v Centrálním registru zbraní odpadly problémy se správným přepisováním (kupř. nestandardní diakritikou) některých jmen a příjmení. Ceny čteček pro kontaktní čip se dnes pohybují řádově ve stokorunách (cca 1 500 Kč).

Pro účely budoucí právní úpravy bude vhodné posoudit, zda vůbec a kdy přejít na novou technologii s tím, že budou pořízeny tiskárny pro tisk plastových (polykarbonátových) karet na příslušných pracovištích policie, nebo případně přejít na novou technologii formou centrální výroby dokladů (podobně je tomu v současné době v případě občanských průkazů či řidičských průkazů). Rovněž je třeba zhodnotit, zda na čipové karty přejít v případě všech zbrojních dokladů nebo jen některých (zejména zbrojního průkazu a zbrojní licence).

Popis současného stavu

Podle dosavadního zákona o zbraních jsou v praxi vydávány následující doklady:

Doklad	Celkový počet držitelů (2016)	Přibližný počet vydaných dokladů/rok
Zbrojní průkaz	300 000	60 000
Evropský zbrojní pas	10 000	1 500
Průkaz zbraně	830 000	50 000
Zbrojní licence	2 100	200
Muniční průkaz	od 1. 8. 2017	30
Muniční licence	od 1. 8. 2017	20
Průkaz zkušebního komisaře	140	30
Zbrojní průvodní list	-	600

K uvedené tabulce lze doplnit některé upřesňující poznámky:

- v případě Evropského zbrojního pasu jsou směrnici vyžadovány možnosti zápisu údajů do něj, přechod na čipové karty nepřichází v úvahu, současně nelze nijak zaručit, že takto v tuzemsku vydávaný doklad by byl ve všech členských státech pro tamní orgány čitelný;
- muniční průkaz a muniční licence jsou nové doklady, které se vydávají od 1. srpna 2017; jejich počty jsou odhadnuty podle stávajících počtů držitelů zbrojního průkazu skupiny F a držitelů zbrojních licencí skupiny K, které budou novými doklady nahrazeny.
- průkaz zkušebního komisaře vydává a tiskne toliko Ministerstva vnitra, a to v poměrně velmi nízkých počtech. Po jistou dobu lze umožnit stávající praxi, ale v delším časovém horizontu bude nezbytné uvažovat o sjednocení způsobu vydávání i těchto průkazů s jinými zbrojními doklady;
- zbrojní průvodní licence se skládá ze dvou spojených listů formátu cca A5 – přičemž přechod na čipové karty nepřichází v úvahu též s ohledem na odpor některých držitelů.

Doklady typu „kartička“ (jejich čistopisy) jsou podle dosavadního zákona vyráběny ve Státní tiskárně cenin s.p.. Některé čistopisy jsou nově vyráběny i v tiskárně Ministerstva vnitra.

Kartičky vyplňují příslušné útvary policie. Celkový počet vydavatelských pracovišť je v současné době 80. Tisk kartiček probíhá procesy systému Centrálního registru zbraní. Pro tisk papírových kartiček se používají speciální dokumentní tiskárny (OKI Microline 390 FB, OKI Microline 6300 FB, příp. Olivetti). Většina tiskáren je na hraně nebo již za hranou své živostnosti.

Některé dílčí legislativní otázky

Pro přechod na doklady s čipem je třeba pro futuro legislativně řešit:

- případnou možnost využívání fotografií z informačního systému evidence obřanských průkazů nebo evidence dokladů cizinců,
- případnou možnost využívání digitalizovaných podpisů z informačního systému evidence obřanských průkazů nebo evidence dokladů cizinců,
- využívání a ochranu čipů u podnikatelů, Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva, policie,
- změnu vzorů dokladů včetně změn jejich číslování (čísla dokladů by např. mohl generovat a tisknout automaticky Centrální registr zbraní – odpadla by pracovní evidence čistopisů dokladů),
- přechodné období (souběh papírových a plastových dokladů).

Možnosti řešení

V případě zbrojních průkazů a průkazů zbraně se s ohledem na jejich kvantitu zdá efektivní, aby se žádosti o jejich vydání zpracovávaly na příslušných pracovištích policie a následně a předávaly elektronickou cestou do centrální výroby u Státní tiskárny cenin.

Naproti tomu zbrojních licencí se vydává pouze cca 200 za rok a tyto doklady nemají omezenou dobu platnosti. Centrální výroba by byla proto neefektivní. I v případě omezení doby platnosti zbrojní licence např. na 5 let, počet zbrojních licencí vydávaných za rok stoupl by na cca 500, přičemž ani pro tento počet by centrální výroba s personifikací nebyla cenově efektivní. Obdobně muničních průkazů a muničních licencí budou patrně řádově pouze desítky za rok.

Pokud jde o průkazy zbraní, je nezbytné zmínit ještě jednu okolnost. Průkazy zbraně se zpravidla vydávají „na počkání“ a jejich případná centrální výroba by poměrně významně snížila komfort pro osoby registrujících zbraň, protože nemožnost vydat průkaz zbraně na počkání by vedla k tomu, že tyto osoby by se musely kvůli registraci na příslušné pracoviště policie dostavit dvakrát.

Způsob tisku individualizovaných dokladů

- Centrální tisk Státní tiskárnou cenin

Mezi výhody centrálního tisku individualizovaných dokladů lze uvést:

- vysoce kvalitní doklad s dlouhou životností,
- důkladnější ochranné prvky,
- grafická personalizace pod horní vrstvou karty, zajišťující odolnost personalizovaných dat vůči oděru a poškrábání;
- ceninový design průkazu tištěný přímými barvami s využitím gilošových prvků;
- mikrotexty;
- barvy s UV fluorescencí;
- tisk opticky variabilní barvy měnící své zbarvení při změně úhlu naklopení karty;
- výroba v zabezpečeném provozu Státní tiskárny cenin,
- eliminace „zmetků“ dokladových čistopisů na pracovištích policie.

Naproti tomu nevýhody centrálního tisku dokladů lze spatřovat především v těchto ohledech:

- šlo by o řešení pouze pro 2 typy dokladů (zbrojní průkaz a průkaz zbraně),
- snížení komfortu pro držitele zbraní při registraci, pokud jde o vydávání průkazu zbraně,
- potřeba organizačně zajistit svozy žádostí do centrální výroby a distribuci vyhotovených zbrojních průkazů a průkazů zbraně.

- Individualizace na běžných pracovištích policie (Služby pro zbraně a bezpečnostní materiál)

Pokud by měly být doklady s čipem i nadále individualizovány přímo na pracovišti příslušného útvaru policie, lze identifikovat v zásadě jen tuto výhodu:

- tisk na pracovištích bez nároků na organizaci svozů dokladů.

Pokud jde o eventuální nevýhody tisku těchto dokladů v podmínkách příslušného orgánu policie, lze uvést například tyto:

- nižší životnost dokladů (cca 5 let), přičemž je nezbytné upozornit, že stárnou i nepotřetěné doklady – čistopisy,
- nevyhovující řešení pro průkazy zbraní,
- náročnější a nákladnější údržba a provoz tiskáren a pořízení náklady na tiskárny, skenery

- Další možnosti

Konečně si lze představit jakýsi mezistupeň, zejména v podobě výroby těchto předtisknutých dokladů na centralizovaném pracovišti policie.

Celkové náklady zavedení některých dokladů s čipem na jednotlivých pracovištích policie

Níže jsou uvedeny odhady nákladů na zavedení a (roční) vydávání systému nových dokladů vybavených čipem. Tyto náklady se vztahují k druhé variantě uvedené výše, tj. provádění individualizace většiny dokladů vydávaných policií přímo.

Náklady jednorázové	cena/kus	počet	náklady celkem
Tiskárny	178 000	80	14 240 000
Foto	10 000	80	800 000
Čtečky	1 500	1 000	1 500 000
SignPAD	6 500	80	520 000
Úprava SW - CRZ			2 500 000
CELKEM			19 560 000
Roční náklady			
Karty ZP a PZ	20	110 000	2 200 000
Ostatní karty	200	300	60 000
čipy	20	110 300	2 206 000
Údržba tiskáren (servis, tonery,...)	?		500 000
Održba, obměna ostatní	?		500 000
CELKEM			5 466 000